Jukka
Hankamäki

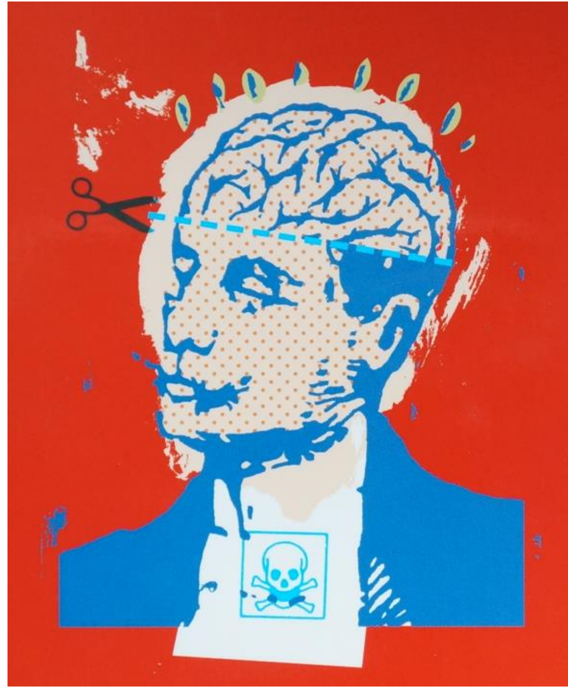
Teokset, osa 9

Kuka halusi murhata filosofin?

*Romaani filosofian hulluista päivistä
ja myös rikoksesta*

jsh

Hankamäki
Éditions

JUKKA HANKAMÄKI

KUKA HALUSI MURHATA FILOSOFIN?

ROMAANI FILOSOFIAN HULLUISTA PÄIVISTÄ
JA MYÖS RIKOKSESTA

TEOKSET

OSA 9

Author and publisher

Jukka Hankamäki

Ph.D., D.Soc.Sc.

Helsinki, Finland

Toinen editio.

Ensijulkaissut

Feenix, 2000.

ISBN 978-952-65113-8-2

ISSN 2954-0992

HENKILÖT

Simo Sönkkö, fysiikan filosofi, dosentti. Tämän kirjan päähenkilöitä ja tuttu hahmo yliopistoissa.

Marjaleena Rintala, filosofian tohtori, pankkifilosofi ja kollegojensa vihaama akateeminen toimihenkilö.

Make Leveelahti, filosofian lisensiaatti. Mediafilosofi, jota vain hänen äitinsä ja professorinsa puhuttelevat hänen oikealla nimellään Marco.

Taisto Kuusinen, valtiotieteiden lisensiaatti, yhteiskuntafilosofi, apurahatutkija ja tilapäistyötön, jonka kaikki tittelit herättävät kauhua järjestyneen yhteiskunnan piirissä.

Sakari Mäki, filosofian lisensiaatti, arvofilosofi. Tutkija, jolle ei myönnetty apurahaa.

Ansku Siililä, opiskelija, eläinfilosofi ja anarkistifilosofi. Salamanteri, joka vaihtaa vaatteita nopeammin kuin kettu pääsee karvoistaan.

Xavier Kenneth, fysiikan filosofian ulkomailta tuotu professori.

John Right, akateemikko. Mies, joka kehitti poliisirobotille aivot.

Masa Murju, valtiotieteiden kandidaatti, assistentti ja viransijainen, jota vaatimattomasta koulutuksestaan huolimatta pidetään erittäin pätevänä.

Arto Hakotie, rehtori, yliopiston pääjohtaja. Huomattavaan asemaansa nähden vain pienehkössä sivuroolissa kertomuksemme kannalta.

Daniel Silfversson, pankinjohtaja. Marjaleena Rintalan entinen tuleva rakastettu.

Raimo ”Rape” Hämäläinen, oikeusministeri. Marjaleena Rintalan tuleva entinen rakastettu.

Rauno Ruonanen, filosofian lisensiaatti. Tutkija, jolla on parta.

Hannu Nahjuksela, filosofian maisteri, muutoin kuten edellä.

Taiska Tahvanainen, valtiotieteiden kandidaatti. Tutkija, jolla ei ole partaa mutta jonka opinnot etenevät takkuisasti.

Lola Gorgonzola, Simo Sönkön salvadorilainen oppilas.

Kauko Harjunsalo, vakuutusjohtaja, riskijohtaja, vuorineuvos.

Kari Varissuo, juontaja, tuottaja ja joka illan ohjelmapäällikkö.

Tiina Fangelsvon, Make Leveelahden avovaimo.

Millamalla Rimpiläinen, Make Leveelahden uusi tuttavuus.

Jouniveli Herminen, filosofian lisensiaatti, judofilosofi.

Frankie K. J. J. Simula, amerikansuomalainen professori, jonka vaikutusvalta on kieltämättä erittäin suuri.

Lisäksi koko joukko yliopistoväkeä yleensä: opiskelijoita, tutkijoita, sihteereitä ja tietokonespesialisteja; lääkäreitä, byrokraatteja, tarjoilijoita ja tullimiehiä; toimittajia, valokuvaajia ja filosofian klassikoita; eri paikkojen ja laitosten asiakkaita sekä poliiseja, palokuntaa ja hautausurakoitsijoita.

Tapahtuu hengenelämämme pääkallonpaikalla Helsingissä, jossa kaikki on maailman kalleinta siksi, etteivät ihmiset oivaltaisi elämän tässä kaupungissa olevan arvotonta.

Ajoittuu vuosituhannen vaihteeseen, jota odoteltaessa kaikilla oli suunnaton kiire saada aikaan jotain erinomaista, varsinkin filosofeilla.

PROLOGI

Filosofien salatut elämät

Filosofiaa harrastetaan nykyään laajasti maamme turuilla ja toreilla. Filosofien elämää tunnetaan silti harvinaisen vähän. Historian klassisista filosofeista on kirjoitettu paksuja kirjoja, mutta kukapa tuntisi suomalaisen nykyfilosofin arkipäivää ja hengenelämää? – Eipä juuri kukaan – eivät edes filosofit itse, sillä useimmiten he ovat niin syventyneitä tutkimaan noita historian suuria jättiläisiä, että unohtavat tarkemmin pohtia omien tekojensa ja tottumustensa filosofista asemaa.

Tämä teos sisältää muistiinpanot eräiden suomalaisten nykyfilosofien edesottamuksista ja kohtalonkysymyksistä sellaisina kuin olen ne omin silmin nähnyt. Nämä kertomukset perustuvat todellisiin tapahtumiin, joita kuvaillessani olen koettanut olla mahdollisimman realistinen. Vain mainittujen henkilöiden nimet ovat anonymiteetin varmistamiseksi *absolutely fabulous*. Muu noudattelee asioiden todellista laitaa, ja teoksen kaikki yhteydet todellisuuteen ovat enemmän kuin kuviteltuja. Tässä suhteessa todellisuus ja kuvitelmat poikkeavat toisistaan vain siinä, että fiktioissa on yleensä järkeä.

Sytykkeen tähän työhön antoi eräs Filosofian laitoksella sattunut tragedinen tapahtumasarja. Sen hämäräperäiset jäljet johdattivat minut koko opintojeni ajan salassa säilyneen arvoitusvyyhdin selvittämiseen. Kuten lukija voi

huomata, teoksen tarinoita liittää yhteen tietty punainen lanka, jonka vähittäinen aukikerityminen merkitsee juuri sen pelottavan arvoituksen paljastumista, jonka jäljille näiden kirjoitusten laatija joutui filosofiaa opiskellessaan ja joka sittemmin kirkastui teoksen kirjoittajalle koko suurenmoisella voimallaan. Tapahtumien filosofisen arvioinnin ja johtopäätösten teon jätän kuitenkin jokaiselle itselleen.

Filosofisten aikakauskirjojen tavoin tämäkin teos alkaa eräänlaisella *in memoriam* -kirjoituksella.

Elettiin viime vuosituhannen loppua, kun joukostamme poistui maailmalla mainetta niittänyt fysiikan filosofi Simo Sönkkö. Onnettomuus seurasi onnettomuutta, ja tapahtumien tietty yhteensopivuus pani epäilemään, oliko näissä sattumissa kyse jostakin ennalta määrätystä kohtalosta vai tarkoin harkitusta rikoksesta. Selvää oli vain se, ettei henkirikosta synny ilman ruumista eikä ruumista ilman valitettavaa kuolemantapausta, joka omalla vääjäämättömyydellään ikään kuin varmistaa filosofiamme lopputuloksen. Mutta selvittääksemme tapahtumien kauhistuttavaa kulkua meidän on nyt palattava ajassa taaksepäin ja kerrottava näiden viattomilta näyttävien sattumusten yhä petollisemmille vesille johtanutta taustaa. Kuka oli fysiikan filosofi Simo Sönkkö?

ENSIMMÄINEN LUKU

Johdatus fysiikan filosofi Simo Sönkön henkilökohtaiseen tragediaan

Simo Sönkkö ei kokenut filosofisen alkuykseyden ensielämyksiään järvenselällä lipuvassa veneessä. Hän ei antanut aalloilla välkehtivän auringon tai veneen laitoja vasten loiskuvien laineiden keinuttaa tajuntaansa puberteetti-ikäiselle tyypilliseen fantasmaan. Päinvastoin: kuvatunlaisessa tilanteessa Simo Sönkkö olisi antanut ylen, sillä hän oli sangen normaali nuori. Normaali, mutta varhaiskypsä, sanoivat filosofit. Toiset aikuiset olisivat sanoneet vain, että hän on huonovointinen, sellainen jollaiseksi tulee liiallisesta hölskytyksestä. Selvyyden vuoksi todettakoon, ettei Simo Sönkkö koskaan ollut punkkari.

Hänen lahjakkuutensa oli varhaisempaa alkuperää. Jo esiteini-iässä hänellä oli parempaa tekemistä. Sen asemasta, että Sönkkö olisi sortunut murrosikäisen uhmakkaaseen kapinaan tai sallinut ajatustensa ajelehtia idealismin ulapalle, hän halusi tehdä jotain konkreettista: hän keskittyi malminetsintään. Yhdeksänvuotiaana Simo Sönkkö otti vastaan ensimmäisen tieteellisen stipendinsä, Outokumpu Oy:n kannustuspalkinnon nuorille malminetsijöille. Samalla hän antoi pedagogisen mallin naturalistiselle filosofialle. Ammattifilosofit olivat luonnollisesti riemuissaan, sillä he olivat kyllin erottelykykyisiä oivaltaakseen lippalakkipäisen pikkupojan motivaatioraken-

teen: asiallisuus, konkreettisuus ja vastenmielisyys uusia suuntia kohtaan.

Ja tämä kaikki tapahtui ennen nykyfilosofian beibiboomia. Vahinko vain, ettei Simo Sönkkö ole vieläkään kovin tunnettu. Monen positivistisen filosofianprofessorin mielestä hänestä olisi tullut ”rakentava ja hyödyllinen” esikuva oman aikamme nuorille neroille.

Kun Simo Sönkkö oli täyttänyt kahdeksantoista, hän kirjoittautui Helsingin yliopiston matemaattis-luonnontieteelliseen osastoon. Häntä alkoivat kiinnostaa modernin fysiikan ongelmat. Erityisesti Sönkköä kiehtoivat hiukkaskierukat, säteilyn ehkäisy sekä atomivoimaloiden polttoaineputket ja reaktioiden säätösauvat. Todettuaan, että ydinenergian pulmia ei ehkä voida teoreettisesti täysin hallita, Sönkkö ajautui syvään kriisiin, ja hänen tieteellinen uransa koki täydellisen käänteen. Sitä edelsi vaikea aatteellinen umpikuja, joka koski luonnon haltuunoton ongelmaa.

Simo Sönkkö oli löytänyt jotain hyvin syvällistä. Hän arveli, että maailmassa oli kenties vain muutamia ihmisiä, jotka ymmärsivät hänen havaintonsa. Niinpä Sönkkö alkoi kirjoittaa kirjaa. Sen tuli olla yleistajuinen ja suunnattu mahdollisimman laajalle lukijakunnalle.

Simo Sönkön tiedemiesluonnetta leimasi se, että hän ei koskaan asettanut kysymyksiään vähemmässä kuin koko maailman perspektiivissä. Hänelle löytyi ystäviä Filosofian laitokselta, jossa hän oli kaksikymmentävuotiaana suorittanut sivuaineopinnot ja josta oli tuleva hänen työpaikkansa seuraaviksi vuosiksi. Innostunut ja ystävällinen professori suostutteli hänet jatkamaan omaa työtään palkaten hänet apulaiseksi omalle laitokselleen.

Sönkön väitöskirja valmistui, kun Sönkkö oli kahdenkymmenenkolmen. Sen nimeksi tuli *Possible worlds, probability and modern foundations of quantum physics from the point of view of the history of western philosophy*, ja se hyväksyttiin arvolauseella ”laudatur”. Ystävällinen professori toimi itse hänen vastaväittäjänään, sillä ulko-

puolista tarkastajaa oli vaikea löytää tarpeeksi nopeasti. Väitöskirjakin oli pantu kokoon eräistä aiemmin julkaistuista artikkeleista, mutta se ei tahtia haitannut, sillä professori ymmärsi oikein hyvin mistä oli kysymys, olihan hän useimpien artikkelien toinen kirjoittaja tai artikkelin julkaisseen aikakauskirjan toimittaja.

Simo Sönkkö oli nyt kansainvälisesti tunnustettu kvanttifysiikan filosofi. Hänen ansioitaan lisäsi se, että hän onnistui yhdistämään tutkimuksiinsa kehittyvän tieteenalan, kognitiotieteen, sanastoa ja symboliikkaa. Seuraavana vuonna ilmestyi hänen toinen tutkimuksensa: *Scientific explanation in the sphere of logic, nuclear physics, cognitive science and the philosophy of mind*.

Siitä tuli nopeasti alansa klassikko, ja se lisäsi kirjoittajan sitaatti-indeksiä melkoisesti. Yhtä kaikki, se teki Simo Sönköstä tieteenalansa dosentin erityisalana fysiikan filosofia. Siitä lähtien Simo Sönkkö ei kirjoittanut pitkään aikaan muuta kuin artikkeleita. Useimmiten ne olivat viitteillä täydennettyjä esitelmiä, joita Sönkkö oli pitänyt matkoillaan ulkomaisissa yliopistoissa. Ne ilmestyivät kansainvälisissä lehdissä sitä mukaa kun tieteellisten kokousten järjestäjät ehtivät toimittaa ne julkaisuiksi.

Sönkkö itse ei arvostanut filosofikokouksia kovin paljon. Hänen mielestään niissä oli aina samanlaista ja tylsää. Menipä kokoukseen vaikka Kiinaan, siellä ei koskaan nähnyt mitään. Sönkön laskeuduttua lentokentälle hänet kuljetettiin ensin rullaportaita pitkin taksiasemalle ja sitten taksilla maanalaista tunnelia pitkin kaupungin ulkopuolella olevalle kokouspaikalle ja takaisin. Simo Sönkkö olisi halunnut nähdä Kiinaa.

Muutenkaan hän ei pitänyt kokousten ilmapiiristä. Hän kutsuikin niitä pilkallisesti ”tieteisfestivaaleksi”, sillä sosiaalinen tungettelevuus meni niissä aina tieteellisen kiinnostuksen edelle. Uraani-ilmiötä oli varminta tutkia bunkkerissa, ja Simo Sönkkö viihtyi parhaiten Kumpulan alle rakennetussa laboratoriossa.

Sönkön tekemiin tutkimuksiin viitattiin laajasti ympäri maailman, mutta hänen kotimaassaan ne jäivät lähes ko-

konaan vaille vastakaikua. Syntynyt aliarvostus vaivasi Sönkköä, ja nöyrtyen mutta salatun mahtipontisesti hän lohduttautui toistellen mielessään samaa ajatusta, johon hän oli turvautunut jo silloin, kun hän nallipyssy toisessa kädessään, leluvasara toisessa, etsi housuntaskuihinsa malmia: ”Vielä minä kerran näytän!”

Sitten tuli aamu, jolloin Simo Sönkön yliopistossa avautui fysiikan filosofian professorin virka, ja hänet määrättiin tilapäisesti virkaa hoitamaan. Sönkkö teki työtä aamusta iltaan, ja virantäytön edettyä asiantuntijoiden nimeämiseen hän päästi käsistään kahdeksansataasivuisen käsikirjoituksen nimeltä *Philosophical perspectives on the problems of modern physics and quantum mechanics 1 and 2*.

Se osui asiantuntijoiden tajuntaan kuin pommi. Sitä suurempi jysäys oli, kun asiantuntijoiden lausunnot avattiin virantäytön loppusuoralla. Asiantuntijat asettivat yksimielisesti Simo Sönkön vasta toiselle ehdokassijalle. Tiedekunta seurasi esityksessään asiantuntijoita, ja presidentti nimitti virkaan asiantuntijoiden suositteleman ulkomaalaisen hakijan.

”Kansainvälistyminen on syönyt omat lapsensa”, ajatteli Sönkkö murheen murtamana.

Tappionsa karvaina hetkinä Sönkkö syytteli kohtalostaan toisia, mutta viikkojen vieriessä hän alkoi etsiä vikoja itsestään. Järkiperäisen tieteen kasvattina hän ei myöntänyt, että vika olisi yliopiston. Toisaalta vika ei voinut olla hänessä itsessään, sillä hän oli mitä suurimmassa määrin yliopiston tuote. Asiassa voitti rationaliteetti, ja rationaliteetti päästi hänet turhasta itsen ja toisten syyttelemisestä. Heureka, mikä järjen voitto!

Lopulta Sönkkö selitti tappion kohdanneen häntä vain siksi, että hänellä oli ollut huonoa onnea. Hänen opetusnäytteensä ei mennyt nappiin, ja toistelemalla sitä mielessään hän motivoi itseään jatkamaan.

Asiantuntijoiden mukaan Simo Sönkön artikulaatiossa ei ollut vikaa, mutta he katsoivat, että Sönkön tieteellinen pätevyys ei riittänyt, mitä oli vaikea uskoa, sillä ystäviensä

ja opettajiensa mielestä Simo Sönkkö oli yksi *pätevimmistä* fysiikan filosofian asiantuntijoista ja häntä *arvostettiin* suuresti. Eikä kysymys ollut mistään ryhmäilmiöstä, jonka mukaan eristyneissä pienryhmissä ryhmäkoheesio saa aikaan sen, että havaittuaan jonkun jäsenensä joutuneen ongelmiin ryhmä alkaa suojella ja tukea vaikeuksiin joutunutta jäsentä ryhmän yhteisen identiteetin varjelemiseksi. Ei, siitä ei ollut kysymys, vaikka Simo Sönkön entiset opiskelutoverit, jotka olivat ajautuneet yhteiskuntatieteiden halpaan ja epäeksaktiin nimittelyyn, niinkin väittivät.

Sönkön jaloa persoonaa ilmentää, että hän vihasi vain yhtä asiaa: yhteiskuntatieteilijöitä. Simo Sönkkö vietti monta unetonta yötä Suomen Akatemian toimikuntauudistuksen vuoksi. Hänestä oli paha, että filosofit joutuivat samaan syssyyn sosiologien, teologien ja humanistien kanssa. Hänen mielestään yhteiskuntatiede ja siihen liittyvä opiskelijanomainen vaatimus, että filosofian ”pitäisi olla yhteisöllisempää”, ilmensi vain vieraantuneiden yksilöiden kaipuuta perheeseen.

Tällä kohden Sönkkö oli melko nokkela, mutta hänen keinonsa eivät riittäneet pitemmälle. Hän itsekin kaipasi perheen piiriin, mutta hän ei tiennyt kuinka hallita naista. Osa Sönkön inhosta yhteiskuntatieteilijöitä kohtaan oli peiteltyä naisvihaa, vaikka muutoin dosentti Sönkkö esiintyikin naisasian puolestapuhujana. Joskus hän jopa käytti feminististä argumenttia naisten virkanimitysten puolesta kiusatakseen naimisissa olevia mieskollegojaan. Homo Sönkkö ei ollut. Kenties hän pelkäsi sellaiseksi leimautuvansa ja siksikin koki tärkeäksi ajaa naisten asiaa. Naiset kokivat feministiksi tekeytyneen Sönkön toimet loukkauksena, mitä Sönkkö ei koskaan ymmärtänyt. Naiset pysyttelivät etäällä uralleen omistautuneesta Simo Sönköstä.

Onnetonta oli, että Sönkön tieteellinen ura ei kariutunut opetusnäytteeseen eikä sosiaalisiin taitoihin vaan tieteelliseen pätevyyteen. Opetusnäytteen epäonnistumisen Sönkkö olisi ymmärtänyt, sillä hän jännitti sitä kovasti jo kuukausia ennen tilaisuutta, mutta tieteellisessä päte-

vyydessä nähdyt puutteet hän otti raskaasti. Sönkköä vaivasi lapsuudessa syntynyt kitalakihalkio, joka teki puhumisesta vaikeaa ja hänen oman puheensa ymmärtämisestä vielä vaikeampaa, mikä saattoi hänet lähes aina neuroottisen pelon valtaan. Silloin hän punehtui kasvoiltaan ja alkoi auttamattomasti änkyttää. Pelkoa ei poistanut se, että asiantuntijat kiinnittivät huomiota vain luennon tieteelliseen sisältöön. Sönkön opetusnäyte arvosteltiin arvolauseella ”erinomainen”, kun taas hänen kilpahakijansa opetusnäyte arvosteltiin arvolauseella ”hyvä”. Tämä suututti Sönkköä, sillä hänen kollegansa asetettiin lopulta hänen edelleen virantäytössä.

Jos Sönkkö olisi ollut nuorempi kuin hän nyt oli, tämä ei olisi merkinnyt mitään. Mutta akateeminen ura oli alkanut merkitä hänelle vuosien myötä yhä enemmän. Yliopistosta oli tullut hänen kotinsa samalla, kun oma koti oli jäänyt apurahoilla elävältä dosentilta hankkimatta. Kukaan yliopiston ulkopuolinen ei palkkaisi palvelukseensa hienoluonteista ja nöyrää filosofian dosenttia. Ei Sönkkö aikonut koskaan tosissaan lähteä yliopistosta pois, mutta ajatus siitä, mitä elämä olisi ollut ilman uralle omistautumista, järkytti häntä niin, että hän alkoi itkeä. Kenties niin olisi ollut kauniimpi ja parempi, ajatteli Sönkkö, ja hän vaipui itsesäälin valtaan.

Samalla Sönkkö piti itsestään yhä voimakkaammin huolta. Hän harrasti kohtuullisesti urheilua ja liikuskeli kotinsa lähettyvillä menemättä kovin usein yliopistolle. Samalla Sönkkö tunsi olevansa kummallisen yksin. Kunnonkohennuspuuhiensa lomassa hän alkoi miettiä itsemurhaa. Ehkä olisi parempi, jos koko Sönkköä ei olisi, hän pohdiskeli tuntien salaista iloa siitä, ettei hänellä ollut todellista syytä tai tuskia, joiden vuoksi hänen täytyisi tappaa itsensä. Hän saattoi valita! Sitä paitsi yliopistokin saattoi tarvita häntä vielä. Istuihan vastanimitetty professori jo kymmenettä vuotta pyörätuolissa, josta hänellä ei ollut pääsyä, sillä harvinainen Parkinson-oire oli lahottanut hänen hermojärjestelmänsä niin, että hän kykeni kommunikoimaan ulkomaailman kanssa enää vain

silmää räpäyttämällä. Mikä ilo dosentti Sönkölle!

Simo Sönkön sisäänpäin käännetty aggressio vaikutti häneen kuitenkin piilotajuisesti. Hän alkoi käyttää yhä enemmän alkoholia, josta tuli hänelle jatkuvaluonteinen lääkitys yhä syvemmäksi vaipuvaan masennukseen. Alkoholi tuntui tasoittavan elämän kuohuja sopivasti. Paha olo poistui ja pala katosi kurkusta, kun otti kuuden jälkeen kulauksen viskiä.

Neljäkymmentäviisivuotias Sönkkö osallistui opiskelijabileisiin siellä, missä niitä oli tarjolla, ja hänet tavattiin usein yliopistolla houkuttelemassa ystäviään kaljalle iltapäivisin. Vuosien myötä Sönkön iltapäiväryypyt muuttuivat yhä varhaisemmiksi. Yhtä kaikki, tuore viina haisi hänen tuntiopettajanhuoneessaan, ja hän oli lopulta aina päissään pitäessään aamuvastaanottoaan puoli kymmeneltä. Silti Sönkkö löysi viinan liian myöhään. Ei hänestä alkoholistia tullut.

Hän oli suosittu uusien ystäviensä keskuudessa, ja hänen jutuilleen naurettiin vaivautuneesti yliopistolla, kunnes sattui eräs vakavammin otettava tapaus. Simo Sönkkö löydettiin tajuttomana Filosofian laitoksen rappukäytävästä, tarkemmin sanottuna yövartija löysi, sillä Sönkkö ei ollut aikoihin päässyt vuoteesta ylös ennen puoltapäivää, ja hän liikuskeli yliopistolla epämääräiseen aikaan, kuten öisin ja viikonloppuisin. Ambulanssi hälytettiin heti, eikä asiasta tehty sen suurempaa numeroa, sillä paikalle sattunut yövartija oli Simo Sönkön omia työelämään ajautuneita oppilaita, ja hän oli kävellyt lukemattomia kertoja kiiltäväsilmäistä Sönkköä vastaan yliopiston pimeillä käytävillä.

Simo Sönkön jalka oli murtunut, mikä pakotti hänet rajoittamaan liikkumistaan ja pysyttelemään sisätiloissa, sillä ulkona oli kylmä ja petollinen talvi. ”Ongelma on fyysinen”, sanoi Sönkkö, kun eräs hänen kollegansa ehdotti hänelle hakeutumista vihdoinkin psykiatriseen hoitoon.

Talven synkkyys ja yksinäisyys masensivat Sönkköä niin, että hän päätti yrittää itsemurhaa. Simo Sönkkö avasi ranteensa mutta jätti kylpyammeen vesihanan valu-

maan samalla, kun hänen silmänsä sumenivat ja taju katosi hänen kallostaan.

Sönkön asunnosta kuuluvat pärskähdykset ja humalaisen yksinäiset jorinat olivat jo pitkään ärsyttäneet hänen naapureitaan, mutta jatkuva veden lorina keskellä yötä oli naapurinrouvalle liikaa. Hän ei tahtonut riidellä, ja niinpä hän kutsui paikalle talonmiehen, joka ovikelloa rimputettuaan tunkeutui Sönkön yksinäiseen kammioon taloyhtiön yleisavaimella.

Simo Sönkkö löydettiin autuas ilme kasvoillaan kylpyhuoneen ammeesta. Hänet kannettiin alastomana ja vettä valuvana öisen rappukäytävän halki ulkona odottavaan ambulanssiin, mikä jätti naapurinrouvan näkömuistiin lähtemättömän jälkikuvan.

”Kyllä kai tohtori selviää”, kuiskasi pelästynyt naapuri hiljaisen rukouksen samalla, kun risteyksissä pomppiva ambulanssi kiisi vilkut välkkyen kohti Kirurgista sairaalaa.

Fysiikan filosofi Simo Sönkkö tuli tajuhinsa viisi minuuttia ennen klinikkaa. Hänet sidottiin paareihin karkaamisen estämiseksi ja kannettiin leikkauspöydälle, jossa hänen suonensa ommeltiin ja verenpaineensa saatiin nostettua rajalle, joka erottaa tämän maailman tuonpuoleisesta.

Seuraavat kuukaudet dosentti Sönkkö vietti yliopistollisen keskussairaalan psykiatrisella osastolla. Ne olivat Sönkön viimeksi vierineiden vuosien parasta aikaa. Sönkön kotiutuessa hänen jalkansa oli parantunut, ja hänen haavansa olivat menneet umpeen. Mutta hoitoa päätettiin jatkaa pitkäaikaisella yksilöterapialla, sillä Sönkkö osoittautui ylen vaikeaksi potilaaksi. Kokeneet psykiatrit joutuivat käymään hänen kanssaan pitkiä ja uuvuttavia keskusteluja, jotka koskivat melkein aina mielen rakenteiden periaatteellisia kysymyksiä eivätkä juuri koskaan Simo Sönkön henkilökohtaista elämää.

Omaksi yllätyksekseen Sönkkö piti psykoanalyysistä, vaikka hänen yhteiskuntatieteellisesti orientoituneet kollegansa olivat antaneet omista psykoanalyyseistään huomi-

ota herättävän herjaavia lausuntoja. Kahden vuoden kuluttua terapeutit olivat onnistuneet herättämään Simo Sönkön tunne-elämän. Enää hän ei ollut arvioissaan yhtä pessimistinen ja laskelmoiva kuin ennen, eikä hän enää kohdellut itseään yhtä julmasti kuin mihin akateeminen kriittisyys oli häntä vuosien saatossa ohjannut. Filosofia, joka oli muuttunut työksi, sai hänen elämässään nyt suhteellisen merkityksen. Siitä tuli asia asioiden joukossa, ei enää koko elämä tai ura, vaan harraste, ”jotain fronesiken ja tekhnen praksiksessa”, kuten Sönkkö itse kuvaili. Myös hänen terapeuttinsa katsoivat, ettei hoitoa enää kannattanut jatkaa.

Hän saattoi palata entiseen työpaikkaansa, Filosofian laitokselle. Virkistyneenä Simo Sönkkö myönsi, että ehkä jotain totuutta oli filosofian niissä muodoissa, jotka hän oli aiemmin kuitannut ilman tarkempaa tutkimista ”filosofian pehmeämmiksi muodoiksi”. Hän lopetti alkoholinkäytön ja alkoi miettiä, miten voisi yhdistää kvanttifysiikkaa ja hermeneutiikkaa.

Hän sai takaisin osan siitä monille tieteenharjoittajille ominaisesta narsismista, joka oli luonnehtinut hänen uransa alkuaikoja ja joka leimasi usean kuuluisan fyysikon työtä, olipa kysymys atomipommin valmistamisesta tai mistä tahansa tavalliselle kuolevaiselle käsittämättömästä asiasta.

Hän alkoi taas matkustella ulkomailla, tällä kertaa oppien monta uutta asiaa. Varsin nopeassa tahdissa ilmestyi kaksi mittavaa kansainvälisen kustantajan julkaisemaa teosta: *Is there truth behind the vein? – Nuclear spirals and the hermeneutical circle* sekä klassikoiden työtä uudelleen arvioiva *Is there need for a new interpretation? – Sightseeing concerning the works of Oppenheimer, Popper and Hopper.*

Simo Sönkön uudet kirjat saivat varaukselliset arvostelut niin fyysikoiden kuin filosofienkin piirissä. Fyysikot katsoivat Sönkön loikkineen liian kauas tieteenalansa laidunmailta. Hermeneutikot syyttivät häntä koko ymmärtämiskonstituution turmelemisesta ja sanoivat, ettei

Sönkkö ymmärtänyt mitään! Sönkön maine ja hyvä tuuli olivat kuitenkin sellaiset, ettei hän piitannut arvosteluista, ja häntä rohkaisi se, että hänen kirjojaan luettiin. Niistä tuli harrastajien suosikkeja, ja ne kohosivat kulttikirjan asemaan ansaiten paikkansa keräilijöiden kirjahyllyissä ”Fysiikka ja Zen” -kirjojen vierellä.

Ensi kertaa Sönkkö esitti kysymyksiä enemmän kuin vastauksia. Hän pohdiskeli asioita. Jopa olemisen ihme ja arkipäivä, ”miten sen nyt ottaa”, kuten hän tuumaili, alkoi kiinnostaa Sönkköä. Niille, jotka ennen tiukkasivat Sönköltä vastauksia olemassaoloa koskeviin arvoituksiin, hän oli pitänyt tapanaan vastata: ”En voi ymmärtää, mitä koko kysymys tarkoittaisi.” Ohitettuaan viidenkymmenen vuoden merkkipaalun hän tunsi olevansa entistä enemmän omaa olemistaan koskevien kysymysten äärellä.

”Entä sitten? ”, hän pohdiskeli. ”Millä tavoin kartesiolainen huoli muka eroaa olemisen huolesta? Eikö eksistentiaalinen skepsis altistu kartesiolaiselle metafysiikalle siinä missä rationaalinen reflektiokin?”

Vuosien opintojensa tuloksena Simo Sönkkö tiesi mistä puhui, mutta hän ei päässyt selvyyteen. Epävarmuus alkoi kalvaa häntä.

”Olemisen kriisiä ei voi ratkaista kiistämällä teoreettisen näkökulman, sillä teoreettis-konseptuaalinen aines on läsnä ihmisen konstellaatiossa aina aiheuttaen Angstia suhteessa olemishuoleen. Ihminen on olemisensa vanki”, sanoi Sönkkö ahdistuneena.

Ei kulunut kauan, kun hän kääntyi idän filosofioiden puoleen. Hänen kollegojensa mielestä Sönkön suuri käänne oli ennakoitavissa, sillä jo vuosien ajan toiset tutkijat olivat löytäneet Sönkön papereiden joukosta ”monenlaista kamaa”, kuten he pilkallisesti sanoivat, ja tutkipa Sönkkö muiden kiireidensä lomassa jopa saksalaista olemisfilosofiaa, josta hänen ystävänsä olivat varoittaneet häntä.

He kiusasivat Sönkköä lyöden natsin leimaa Sönkön otsaan. Lopulta he kuitenkin pidättäytyivät pahemmasta panettelusta, sillä Sönkön uudet tutkimukset johdattivat häntä yhä kasvavan tiedekritiikin jäljille. Mikään ei ollut

hänen ystäviensä mielestä hauskempaa kuin se, että Sönkkö itse kiisti kehittelemänsä filosofian tieteellisiä perusteita. Hänen ystävänsä sallivat siis hänen jatkaa.

Uteliaiden kollegojen lisäksi hänen tuntiopettajanhuoneessaan kävi myös eräs säännöllinen vieras, jonka tuloa Sönkkö usein odotti kovasti. Hän kuului Sönkön kansainvälisissä yhteyksissä tapaamiin ystäviin. Hänen käyntinsä syy oli Sönkön kollegoille suuri arvoitus, eikä se huolestuttanut monia. Kunnes eräs hänen uskollisimmista työtovereistaan meni yksin Simo Sönkön huoneeseen palauttaakseen hänen pöydälleen kirjan mutta löysikin Sönkön kaapista purkillisen puhtaan valkoista pulveria. Kerrottuaan löydöstään luottamuksellisesti eräälle ystävälleen, joka puolestaan oli löytänyt Filosofian laitoksen vessasta insuliiniruiskun näköisen kapineen, hänen työtoverinsa tiesivät, että Sönkön uusista kontakteista tulisi nopeasti koko yliopiston piirissä varjeltu salaisuus. Niin myös kävi.

Simo Sönkön hyväntuulisuus oli ensin luettu pelkän rakastumisen tiliin, sillä hänet tavattiin usein huoneessaan hyräilemässä ”odottavansa jotakuta sankaritarta”, tietysti englannin kielellä. Julkaisipa hän uusien tutkimustensa tuloksena kirjankin, joten Sönkön luomisvoimasta ei ollut epäilystä. *Gods without metaphysics: Bodhisattva, Krishna and Gandhi in modern Anglo-American perspective* -teos ilmestyi Humphrey-kustantamon julkaisemana, ja siitä Sönkölle myönnetty tekijänpalkkio päätyi hänen pahasti vajeelle painuneen pankkitilinsä pelastukseksi.

Mutta eräiden vähäpätöisien nuoruudenromanssiensa virkistäväksi jatkoksi Simo Sönkkö oli nyt ensi kertaa rakastunut. Ehkä Sönkön rakkaus saattoi kasvaa esiin vasta, kun hän oli luopunut tieteellisestä tavasta tarkastella maailmaa, siitä, mihin hän oli lapsuudesta asti koko elämänsä ajan opiskellut ja oppinut.

Hän puhui olevaisen harmoniasta ja tyhjän mielen periaatteesta, joista hän keskusteli rakastettunsa kanssa, ja

tämä kuunteli häntä ymmärtäväisenä ja haltioituneena. Tieteestä Sönkköä jäi vaivaamaan vain tunne, ettei hän lopultakaan päässyt perille, päässyt selvyyteen siitä, mistä fysiikan filosofiassa oikeastaan, perimmältään ja pohjimmiltaan oli kysymys.

Nyt, viisikymmentäviisivuotiaana, hän opetteli itseään kolmekymmentä vuotta nuoremman ystävänsä kanssa ensi kertaa seksiä. Lola Gorgonzola oli hänen nimensä, hän oli mestisti, puolimulatti tai melkein neekeri, ja he olivat kaukana Helsingin kiireestä, ulkopuolella hälisevän ruuhka-Suomen, joka oli vienyt monelta Sönkön kaltaiselta ihmiseltä hermot. Kuinka ihanaa ja autuasta olikaan olla maalla, mokillä, järvenrannalla, ja paistatella päivää sinisen taivaan alla kaukana kaupunkien polyisistä ja savuisista kuumahierrelaitoksista.

He ottivat aurinkoa. He uivat ja saunoivat Sönkön järvi-Suomesta vuokraamalla huvilalla. Vaikka Sönkkö oli kasvoiltaan ja ihonväriltään luontaisesti vaalea, hän oli nyt pitkästä aikaa päivettynyt, minkä johdosta hänen tumma tyttöystävänsä kuiskutteli ihailevia lauseita Sönkön korvaan. Lola oli lähtöisin El Salvadorista, josta sisällissota oli tuonut hänet Suomeen opiskelemaan fysiikkaa. Myös hänelle kesäinen Suomi oli paratiisi.

Kuten niin monilla kaitakasvoisilla luonnontieteilijöillä, myös Simo Sönköllä oli varsin suuri kulli, varsinainen *das Ding an sich*, joka juuri äsken oli soutanut kaislikon matalassa vedessä Sönkön ollessa uimassa. Hänen tyttöystävänsä oli jo silloin kiihottunut Sönkön valtavasta kyrvästä, jonka katseleminen oli saatellut Lolan lähelle orgasmia heidän molempien polskutellessa vedessä ja maatessa uinnin jälkeen vieretysten rannalla.

”Kunpa tämä ihanuus voisi jatkua aina, kunpa nopeasti pääsisin johonkin ikuisesti lämpimään paikkaan”, tuumiskeli Sönkkö maatessaan Lolan lähellä auringossa ja miettien jo ensi syksyn kiireissä siintäviä ulkomaanmatkojaan.

Hän ei koskaan osannut nauttia siitä hetkestä, jota hän sillä hetkellä eli, eikä hän liioin ollut ”läsnä” niiden ihmis-

ten seurassa, jotka hänen läheisyytensä olivat siunaantuneet, mistä Lola häntä silloin tällöin moitti.

”Tiedätkö mitä”, sanoi Lola yllättäen.
”No mitä”, vastasi Sönkkö hajamielisesti.
”Sinulla on aika iso kulli.”
”On vai?”
”Onko kaikilla fyysikoilla noin iso muna?”
”Ei ole tullut mieleen.”
”Mitä sinä tarkoitat?”
”En mitään.”
”Et ole vilkaissut muita miehiä?”
”En. Oletko sinä?”
”Paljonkin. El Salvadorissa oli valkoisia, mestitsejä, intiaaneja ja neekereitä.”
”Neekereillä on iso heppi?”, sanoi Sönkkö.
”En minä sitä tarkoita. Tarkoitan… Minä tarkoitan… ”
”Tarkoite, kieli ja mieli. Käsitteellä voi olla sama tarkoite mutta eri mieli. Ja mielessä on muna”, sanoi Sönkkö ja suuteli Lolaa rajusti. Hän oli joskus melkoisen tahdikas ja nero.

Hetkisen kuluttua tuo valtaisa kulli oli löytänyt tiensä Lolan taitaviin käsiin molempien lepäillessä saunomisen jälkeen sängyssä huvilan viileissä sisätiloissa. Uintia seurannut raukeus oli kuitenkin pian muuttuva kiimaiseksi helvetiksi.

Sönkön rakas tyttöystävä askarteli haarat levälleen levitettynä selällään makaavan Sönkön päällä ja ripotteli Sönkön kiiltävänä seisovaan kulliin valkoista jauhetta. Puhdas heroiini oli paras seksihuume, jonka he tiesivät, mutta ennen he eivät olleet kokeilleet sitä tällä tavoin nautittuna. Kun kyrpää alkoi jyystää, sekoittui kullin nuppiin ripoteltu heroiini liukastinnesteisiin ja imeytyi ohuiden limakalvojen kautta elimistöön aiheuttaen valtaisan kiihotuksen tunteen.

Sönkön suuri mulkku solahti Lolan kiimaiseen vittuun tämän vinkaistessa kuin radion väliaikamerkki. He al-

koivat naida. Lola pumppasi selällään makaavaa Sönkköä aina orgasmin äärirajoille asti, kunnes siemenporttien avautumisen partaalla hän äkkiä lopetti ja puristi Sönkön halkeamaisillaan olevaa kalua koko ahnaan vaginansa voimalla. Taidokasta ja tilanteen hermoilla viivyttelevää spermanpidätystä seurasi uusi ja entistäkin vauhkompi kiihdytys, joka saatteli Lolan ikääntyneen seksikumppanin haukkomaan henkeään.

Heroiini oli sukupuolielinten kautta nautittuna erinomaista siksi, ettei se vienyt rakastelevien tajua minnekään, mutta nyt Sönkön silmissä alkoi sumentua, ja hänen säkenöivästä mielestään katosi taju. Lolan kiinteän täyteläiset tissit pomppivat Sönkön silmien edessä vatkautuen kiihtyvässä tahdissa ylös ja alas, ja ne jatkoivat kumimaista ponnahteluaan vielä Sönkön suljettua silmänsä liian kiihottavaksi kokemaltaan näkymältä. Lopuksi ne yltyivät ylimielisen riettaaseen vauhtiin. Simo Sönköltä pääsi sperma. Hänen partnerinsa parkaisi. Heidän sänkynsä yläpuolelle kiinnitetty huoneentaulu rysähti alas, ja ulkosalla uiskenteleva silkkiuikku kiljaisi.

Simo Sönkkö oli vajonnut avaruuden pimeään eetteriin. Hänen päässään olivat pyörineet lopuksi valtavat, suurenmoiset sähköhiukkaspyörteet, jotka saattoivat Sönkön tästä universumista toiseen kosmiseen todellisuuteen. Simo Sönkkö oli kuollut. Hänen rakas prinsessansa pelästyi ja sai shokin katsottuaan Sönkön silmäluomien alle ja huomattuaan, ettei rakastelun jälkimaininkeihin rauenneessa ja vielä äsken vanhuuden sharmia säteilleessä kehossa ollut enää eloa.

Simo Sönkön katse oli lasittunut mutta onnellinen. Se katsoi kaukaisuuteen eikä nähnyt edessään huolta. Oikeuslääketieteellinen ruumiinavaus todisti, että Sönkön aivovaltimo oli ratkennut huumeista johtuvan kiihotuksen tuloksena, ja hänen aorttansa oli repeytynyt auki. Lola Gorgonzolaa vastaan ei nostettu syytettä, sillä huumeet löytyivät yliopistolta Simo Sönkön kaapista.

Ei ehtinyt kulua kahtakaan viikkoa, kun kruununhakalaisen hautaustoimiston auto jarrutti helsinkiläisen krematorion pihaan mukanaan lopullisesti perille toimitettavaa lastia. Simo Sönkkö oli eläessään toivonut, että hänet haudattaisiin jonkin hiljaisen kirkonkylän multiin, mutta koska hän ei kuulunut kirkkoon, josta hän oli eronnut jo kymmeniä vuosia sitten, hänelle ei löytynyt tarpeeksi laveata leposijaa seurakuntien nurmikoilta. Sitä paitsi Helsingin seudun neliöhinnat, joita Sönkkö oli jo asuntoa säästäessään vihannut, olivat niin korkeat, että luontevimmaksi vaihtoehdoksi muodostui Sönkön kärventäminen tiiviiseen tilaan meneväksi tuhkaksi.

Sönkköä saattamassa olivat hänen viimeisellä matkallaan hänen läheisimmät oppilaansa, eikä Sönköltä puuttunut mustiin pillifarkkuihin ja kireään pikkutakkiin, valkoisiin urheilusukkiin ja mustiin avokaskenkiin sonnustautuneita oppilaita. Se oli filosofiaa pääaineenaan opiskelevien vaatetus ja arkipuku noin myös yleensä, olipa tilaisuus mikä tahansa, eikä ruumissattueen yleisilme poikennut paljonkaan Filosofian laitoksen kerrosaulan yleisilmeestä.

Tunnelma krematoriolla oli itse asiassa hyvin eloisa ja mukaansatempaava verrattuna siihen mielialaan, joka vallitsi Filosofian laitoksella. Hautajaisissa keskusteltiin vilkkaasti. Sellaisetkin tutkijat, jotka eivät koskaan sanoneet toisilleen mitään, juttelivat ystävällisesti keskenään aivan kuin olisivat mielenkiintoisessa seminaarissa. Tavallaan Sönkkö teki tästä maailmasta poistuessaan sosiaalisen palveluksen niille, jotka puolestaan tekivät hänelle viimeisen palveluksen. Kuinka humaania!

Saattoväen joukossa oli hänen omien oppilaidensa lisäksi myös eräitä Sönkön akateemisia kollegoita, kuten pankkifilosofi Marjaleena Rintala, laajaa mainetta nauttiva mediafilosofi Make Leveelahti, eturivin yhteiskuntafilosofi Taisto Kuusinen sekä eläinaktivismistaan tunnettu anarkistifilosofi Ansku Siililä. Lisäksi paikalla oli hänen oma opettajansa, amerikansuomalainen filosofian professori Frankie K. J. J. Simula.

Suomen Filosofisen Yhdistyksen puheenjohtaja oli tämänkaltaisessa tilanteessa ensimmäistä kertaa. Muistosanoissaan hän tahtoi palauttaa saattoväen mieleen jotain siitä, mitä Lola Gorgonzola oli hänelle huonolla suomen kielellään selittänyt. Hän kertasi dosentti Sönkön laajat ulkomaanmatkat ja hänen rakkautensa lämpimiin paikkoihin. Hän kertoi elävin sanoin siitä, miten Sönkkö uskoi viimeisinä vuosinaan sielunvaellukseen ja pani toivonsa ihmisen henkisiä kognitioita jäljittelevään aivotutkimukseen. Toisaalta emme tiedä, uskoiko Sönkkö sielunsa pelastukseen vai päättelikö hän moisten oppirakennelmien olevan itse oma pelastuksensa sielunsa kohtalosta huolestuneille.

Niin päättyi Simo Sönkön maallinen vaellus, ja lavitsalle nostettu arkku lähti liukumaan kohti helvetillisen kuumaa pätsiä. Krematorion luukku aukeni, ja sinne hävisi Simo Sönkkö kuin takaisin äitinsä kohtuun.

”Hän yksinkertaisesti paloi loppuun”, sanoi hänet viranhaussa syrjäyttänyt professori Xavier Kenneth ilkikurisesti Filosofian laitoksella. Meitä kuitenkin lohduttaa tieto, että Sönkön arvostettua työtä jatkaa loppumaton huippututkijoiden joukko.

TOINEN LUKU

Pankkifilosofi Marjaleena Rintala ja ”yliopistot uusiksi”

Simo Sönkön kuolemasta oli kulunut useita viikkoja, kun pankkifilosofi Marjaleena Rintalan työsuhdeasunnossa soi herätyskello. Päästyään selvästi valveille pankkifilosofi huomasi, ettei huoneessa mellastava rakkine ollutkaan herätyskello vaan puhelin.

”Hahhahhahhaaah”, nauroi pankkifilosofi ylimielisesti haukotellen ja kiskotellen viimeiset unet silmistään.

Puhelin, se soi Marjaleena Rintalan kookkaassa makuuhuoneessa vaatien häntä heräämään kohti päivän koitoksia, ”tai keitoksia”, kuten filosofi itse tavaili kurottautuessaan vesisänkynsä toisella laidalla olevaa pärisijää kohti.

”Mitähän hullua siellä nyt taas odottaa? ”, aprikoi pankkifilosofi nostaessaan lopultakin luurin. ”Ai se olet sinä”, sanoi Rintala. ”Tulen, tottakai tulen. – Moneltako? – Ai silloin. No mutta kyllähän se käy. Odota vähän, minä panen sen muistiin. Ei mutta kyllä minä sen muutenkin muistan. Illalla siis. – Ei se mitään. Nähdään sitten. Hei.”

Niin alkoi pankkifilosofi Rintalan päivä, joka tänään niin kuin muinakin päivinä oli täynnä kiireistä ohjelmaa. Marjaleena Rintala oli pitkänhuiskea vaalea nainen, joka oli juuri täyttänyt kolmekymmentäviisi vuotta. Hän oli kotoisin pohjoiskarjalalaisesta pitäjästä, maalta siis, mutta

hänen epäkaupunkilaista taustaansa ei voinut havaita tai päätellä mistään. Hänen isänsä oli toivonut tyttärestään maitotyttöä tai maatalouslomittajaa, sillä hän tiesi, että pitkän ja komean vartalonsa sekä karjalaisen sosiaalisuutensa ansiosta pikku-Marjaleena pärjäisi ihmisten kanssa mainiosti.

Vastoin vanhempiensa ja varhaisten opettajiensa odotuksia puuseppä Rintalan tytär osoittautui myös harvinaisen älykkääksi kirjoittaen koulu-uransa kauniiksi lopuksi kuusi laudaturia. Vain hän itse tiesi, ettei hänen luuloteltu älykkyytensä johtunut poikkeuksellisesta kyvykkyydestä tai lahjakkuudesta vaan suurenmoisesta vihasta oman paikkakuntansa takapajuisuutta ja syrjäistä sijaintia kohtaan: siitä luonteenlujuutena pidetty tarmokkuus. Hän halusi kaikin voimin Helsinkiin, jonne hän oli sangen määrätietoisesti pyrkivä.

Monikaan kylän juoruakoista ei olisi arvannut eikä pannut paljon toivoa sen varaan, että Rintalan tyttärestä tulisi joskus tohtori, kun tyttö ensi kertaa nousi pikalinjuriin mennäkseen pääkaupunkiin pääsykokeeseen. ”Sieltä on tullut moni ällänlikka takas”, ilkeilivät ämmät juoruillessaan kylällä toisilleen.

”Mutta sitä ei näe kahvinporoista”, vannoi tyttö pikavuorossa itselleen, ”vaan se mikä ratkaisee on sisu.”

Kun pankkifilosofin yöpöydälle viritetty herätyskello vihdoin pärähti soimaan, pankkifilosofi oli jo juonut kiireellä lämmittämänsä kahvin, käynyt suihkussa ja asetellut toisen keskikokoa olevan tissinsä rintaliivien muodostamaan kuppiin. Hän oli ajatuksissaan rientänyt menneen elämänsä tapahtumiin ja säikähti sen vuoksi kellon soimista hieman.

Mennyt maailma oli hänelle kuin paha uni, joka silloin tällöin palasi mieleen, vaikka maalaistytön elämästä oli jo kulunut aikaa ja polku takaisin kotipitäjän kirkonkylään oli nurmettunut umpeen. Hän ei enää käynyt kotikonnuillaan kovin usein, ja erilleen kasvamista edisti isän kuolema, joka oli kohdannut häntä seitsemän vuotta sitteen. Äitinsä hän oli menettänyt tapaturmassa jo lap-

sena, kun hän itse oli vasta viisivuotias. Tapahtuma oli jättänyt Marjaleenan mieleen syvät arvet ja yhtä lailla häntä itseään kuin sukulaisiakin kaivelevan epäilyksen, miten tyttö pärjäisi maailman kovuutta vastaan.

Noista vuosista oli kulunut jo kosolti aikaa, ja Marjaleena oli pystynyt hyvinkin vakuuttamaan sekä itsensä että lähipiirinsä siitä, ettei hänen tavaramerkkejään ollut pelkkä selviytyminen kurjista tilanteista vaan voitto, edistyminen ja menestys. Tämä näkyi myös hänen ulkoisessa olemuksessaan. Isänsä perinnöllä hän oli ostanut Porschen, sillä sitä riitti, koska Marjaleena Rintala oli vanhempiensa ainoa lapsi, mutta asunnon ostoon rahaa ei jäänyt.

Myöhemmin Marjaleena katui kauppojaan hieman, sillä vaikka auto oli melkein uusi, se kulutti paljon öljyä, jota turkiksiin pukeutunut pankkifilosofi joutui lisäämään auton moottoriin tienposkessa pakkasella. Eikä siinä kaikki, sillä työsuhdeasunto sitoi hänet pankkiin, joka oli ollut hänen työnantajansa kaksi vuotta sitten tapahtuneesta tohtorinväitöksestä asti.

On pelkkä väärinkäsitys, ettei pankeissa tarvittaisi filosofeja. Heitä tarvitaan nykyisin enemmän kuin ennen, ja Marjaleena Rintala osasi hyödyntää tätä markkinarakoa, minkä hän myös taitavasti perusteli entisille ystävilleen yliopistolla. Pankeissa, kuten muuallakin yhteiskunnassa, oli kasapäin ihmisiä, joille ei löydetty kylliksi sopivaa käyttöä ja joita oli sen vuoksi koulutettava ja konsultoitava. Siihen Marjaleena Rintala oli sopiva ja lahjakas, ja hänen pingottunut mutta kuuluva äänensä soveltui ihmisten valmentamiseen erinomaisesti.

Hänen tärkeimpänä ongelmanaan olivat ihmiset, joista ei päästy millään eroon. Niinpä heille järjestettiin seminaareja ja koulutustilaisuuksia, joissa Rintala puhui näille vailla paluutietä oleville ja usein jo viimeisilleen stressatuille ihmisraunioille ummet ja lammet onnistumisesta, etiikasta ja yhteiskunnan muutoksesta. Pian sen jälkeen heidät yleensä sanottiin irti, vietiin sopimuspöytään tai saunotettiin vastaanottavaisiksi pankin milloin millekin

juonitteluille. Mille, sitä Rintala ei tiennyt, eikä filosofian ulkopuolinen likapyykinpesu kuulunut hänen tehtäväalueeseensa.

Pankille puolestaan riitti, että oli saatu filosofinen perustelu kohta toimeenpantaville röyhkeyksille, ja heidän yhteistyönsä toimi mainiosti. Marjaleena Rintalan mielestä hänen toimintansa Filosofian laitoksen ja pankin välillä oli loistava esimerkki soveltavasta filosofiasta, siitä, kuinka filosofiaa ja elämää voi yhdistellä oikomalla liike-elämän kiperiä mutkia.

Mutta nyt eteisessä pukeutuvalla pankkifilosofilla oli huikean kihelmöivä kiire. Hän otti laukkunsa ja matkapuhelimensa, paiskaisi asuntonsa oven kiinni ja rynnisti kovat korkokengät käytävässä kaikuen portaita alas mielessään vain yksi kysymys, jota hän ehti ajatella: Mennäkö ensin Filosofian laitokselle vai pankkiin?

Filosofian laitoksen kahvihuoneessa oli jo päästy tuoreen täytekakun makuun, kun käytävästä alkoi kuulua määrätietoisesti voimistuva korkokenkien kapse. Sitä ennen oli pihamaalta kuulunut hermostunutta moottorin murinaa punaisen urheiluauton etsiessä pysäköintipaikkaa ja nykiessä itsensä lähellä ulko-ovea olevaan invalidiruutuun. Laitoksella juhlittiin professori Xavier Kennethin toimeenpanemaa ”Aivot astiassa” -projekin rahoituspäätöstä, kun kahvihuoneen ovensuuhun ilmestyi pankkifilosofi Marjaleena Rintalan suoraselkäinen ja pystynenäinen hahmo.

Kävi niin kuin kymmeniä kertoja ennenkin tohtori Rintalan saapuessa kollegojensa keskuuteen. Kahvihuoneessa vallitsi latautunut hiljaisuus, jota säesti vain hajamielinen sanomalehtien sivunkääntely ja vaimeahko täytekakun mussutus. Marjaleena Rintalan rutiininomaiseen tervehdykseen ei vastannut kukaan, ellei oteta huomioon erään Simo Sönkön entisen oppilaan väkinäistä ähkäisyä tämän noustessa tuolilta ja poistuessa vessaan hoitamaan kahvin voitelemaa ummetustaan.

Tämän ilmiselvän ongelman lisäksi huoneessa olijoilla oli paljon muitakin huolia murheenaan, sillä laitoksen

valokopiokone ei taaskaan toiminut, ja tietokoneiden verkkoliikenneyhteydet muuhun maailmaan olivat poikki. Professori Xavier Kennethin tutkimusapulainen odotteli paksu paperipino kädessään päästäkseen lopultakin monistamaan varmuuskopioita tekeillä olevasta käsikirjoituksestaan. Jatko-opiskelija Taiska Tahvanainen hankaili palanutta silakkalaatikkoa hellan levyltä assistentti Hannu Nahjukselan ronkkiessa mustuneita valokopiokoneen sisälmyksiä, kun taas apulaiset Masa Murju ja Rauno Ruonanen löysivät mielenkiintoista tekemistä tietokoneen taakse syntyneen johdinsyherön selvittämisestä.

Tällaista laitoksella oli aina: loputonta kahvinjuontia, ähkimistä ja kyykistelyä. Marjaleena Rintala ei yksinkertaisesti sopinut tähän jengiin, ja hän myös itse tiesi sen.

Yleisen ahdistuksen keskeltä puuttui vain itse Xavier Kenneth, joka pian rullailikin paikalle huomauttaen Marjaleena Rintalan pitävän autoaan hänelle varatussa invalidiruudussa. Siinä oli jo kylliksi syytä poistua, ja onneksi Rintalan oma asia laitokselle oli pieni. Hän oli aikonut ottaa yhden valokopion, mutta havaittuaan, ettei se nyt käynyt päinsä, hän tyhjensi käytävässä olevan postilokeronsa ja poistui laitokselta.

Mennessään Marjaleena Rintala leikitteli ajatuksella, kuinka filosofit olivat joskus tehneet vallankumouksia! Myöskään hänestä itsestään ei ollut kumousten tekijäksi, mutta omasta mielestään hän kelpasi niiden suunnittelijaksi. Vastaperustetun ”Yliopistot uusiksi” -komitean jäsenenä hänellä olisi pian tapaaminen rehtorin kanssa. Tämä puolestaan oli ehtinyt jo tovin odotella virastonsa rappukäytävästä kuuluvaa kovien korkokenkien kaikumista.

”Olemme jo pitkään miettineet, miten yliopistoamme vaivaava rahoituskriisi saataisiin ratkaistuksi, mutta emme ole löytäneet osapuolten välistä tahtoa neuvottelujen eteenpäin viemiseksi”, sanoi yliopistonrehtori Arto Hakotie pankkifilosofin suureksi helpotukseksi.

Konsultiksi palkatun Rintalan parannuskeino ei ollut sovittelu vaan ratkaisujen tekeminen, ja rehtorin halukkuus uudistaa yliopiston hallintoa antoi Rintalalle lähes rajattomat mahdollisuudet soveltaa työelämässä oppimiaan taitoja yliopiston rahoitusvajeen paikkaamiseen.

Kaiken lisäksi hän oli nainen, joten hänellä ei ollut pienintäkään syytä pelätä, että näinä feminismin kulta-aikoina yksikään ympärillä olevista mieskollegoista uskaltaisi asettua poikkiteloin Marjaleena Rintalan esittämiä uudistuksia vastaan. Siksi nämä itseään kunnioittavat virkamiehet osoittivat Rintalalle hyväksyntänsä yhtä yksimielisen mykistyneinä kuin Kings Kakadussa näkemälleen striptease-esitykselle.

Lisäksi Marjaleena Rintala, niin maskuliininen nainen kuin hän olikin, oli koko uudistuskomitean ainoa naispuolinen henkilö. Vaakalaudalla oli siis koko naissukupuolen kunnia, mikä ei suinkaan ohjannut pankkifilosofi Rintalaa säästelemään vaivojaan naisellisen tehokkuutensa todistelemisessa.

Pahinta oli kuitenkin se, että Marjaleena Rintala sattui olemaan niin älykäs ja terävä kuin oli ja ettei hänen tekojaan motivoinut yleiseen hyvään vaan pikemminkin mahdollisimman suureen pahaan pyrkivä tahto. Hän tiesi hyvin, mitä hänen toimistaan seuraisi yliopistolla: täydellinen helvetti ja sekasorto.

Hän, joka oli uhrannut parhaat vuotensa tieteelle ilman, että olisi saanut vaivoistaan minkäänlaista palkintoa, halusi nyt kostaa. Vaikka Marjaleena Rintala oli luonnostaan hyvävoimainen ja terve, hänen kaltaiselleen reippaalle tytölle ei koskaan suotu yliopistosta edes väliaikaista virkaa, vaan hänen asemastaan paikalle nimitettiin aina joku sönkkö. Marjaleena Rintalan mielestä Sönkön tapaiset surkimukset menestyivät kansainvälisissä yhteyksissä vain siksi, että ulkomailla heidän skitsofreniaansa ei voitu erottaa heidän filosofiastaan, ja yliopistoissa heidän käsittämättömät sönkötyksensä pantiin huonon kielitaidon tiliin!

”Hyvät ulos ja huonot sisään”, siinä yliopistollinen toimihenkilöpolitiikka Marjaleena Rintalan omin sanoin kuvailtuna. Siksi hänellä ei ollut mitään sitä vastaan, että huonot heitettäisiin ulos ja hyvät sisään nyt, kun yliopistojen yhtiöittäminen ja pörssilistaus hänen toimintansa aikaansaannoksena aloitettaisin.

Rintalan luonnostelema uudistus, jonka hän esitteli kokouksen osanottajille, oli lyhykäisyydessään seuraava. Lähtökohta on, että yliopisto on huonosti menestyvä yritys, joka on saatettava euroyhtiöltä edellytettävään pörssinoteerauskuntoon. Sen jälkeen yliopiston tietotaidollinen ja materiaalinen omaisuus inventoidaan, tiedekunnat yhtiöitetään ja koko kasassa oleva roska viedään tiedekunta kerrallaan pörssiin. Pelin henki on, että valtio luopuu omistusoikeudestaan yliopistoon, ja toiminnan jatkamiseen tarvittava pääoma kerätään vapailta arvopaperimarkkinoilta.

Koska kyseessä on julkisen omaisuuden jälleenmyynti, on paikallaan, että omistuksen jakamisessa noudatetaan demokratiaa. Niinpä yliopistollisen perustutkinnon suorittaneille lähetetään kymmenen Yliopisto Oy:n osakkeen osto-optiota, lisensiaateille viisikymmentä ja tohtoreille sata. Jos osto-oikeuttaan ei haluaisi käyttää, optiot voisi myydä pörssissä markkinahintaan. Mitä korkeampi yliopiston arvo on, sitä kalliimalla optiot voi myydä ja sitä korkeammaksi osakkeiden markkina-arvo nousee. Koska yliopiston virkamiehet ovat monessa tapauksessa suorittaneet useitakin tutkintoja ja saavat eniten osto-oikeuksia, he nyt kaikin voimin työskentelevät tulevan yhtiönsä markkina-arvon parantamiseksi.

Kun yhtiöittäminen viimein on ohi, yliopiston toiminta rahoitetaan kauppaamalla yliopiston tuote, tieto. Tieto, jolla ei ole mitattavissa olevaa arvoa, karsiutuu luonnollisesti pois. Kaupaksi menevät rahatieteet, kuten lääketiede, oikeustiede, teologia, puunjalostustiede, sanataide, kielet, politiikka, psykologia, eläinjalostus ja biologia, joista on laskettavissa olevaa hyötyä.

Toisaalta Rintalan suunnitelma ei koidu filosofienkaan turmioksi vaan pelastukseksi. Filosofia itsessään on jo aikoja sitten syöty loppuun ja näivettyisi joka tapauksessa nopeasti pois. Filosofiassa tutkimuksen tulos on tutkija itse, ja niinpä filosofit panevat myyntiin itsensä. Kun filosofit puolestaan ovat vastuussa koko siitä arvokonstituutiosta, jolle kaikki toiminta yhteiskunnassa legitimoituu, on tultu tieteen ja kansalaisyhteiskunnan libertaristiseen kulminaatiopisteeseen.

”Arvoisat uudistuskomitean jäsenet, tämänhän te jo tiedätte”, sanoi pankkifilosofi Rintala, ”mutta *back to the basics*”, siteerasi hän itse opiskelemaansa *business management* -käsikirjaa ja jatkoi: ”Keinot, joilla päämäärään päästään, ovat osa ohjelman toteuttamista, ja näin syntyy uusi liikkeenjohdollinen dynamiikka.”

Kuinka syvällistä! Uudistuskomitean herrat olivat mykistyneitä, ja Rintalan oli helppo esitellä ohjelmansa. Rintalan mielestä kaikki akateeminen elämä oli kieroutuneella, sairaalla ja vahingollisella perustalla, ja siksi nämä yliopiston asenteelliset suhteet oli nyt oikaistava. ”Akateemiset toimihenkilöt”, kuten pankkifilosofi sanoi, oli pantava uudelleenkoulutukseen, ja käyttöön otettaisiin eräitä valikoituja periaatteita. Ne olivat tarpeellisia, sillä niiden kautta uudistuksille annettaisiin näennäisfilosofinen perustelu. Lisäksi ne olivat valmiiksi pohdittuja, eikä niiden moraalia pitäisi kenenkään epäillä.

Piirtoheittimen ympäriltä papereitaan etsiskelevä kalvorahastaja esitteli yleisölleen listan. ”Uuden yliopiston periaatteet ovat tässä”, sanoi pankkifilosofi ja heijasti yleisönsä nähtäville kalvon, johon oli painettu seuraavat suurella alkukirjaimella kirjoitetut sanat:

Tulosohjausperiaate
Kilpailuttamisperiaate
Vauhdittamisperiaate
Kiirehtimisperiaate
Mainostamisperiaate
Portfolioperiaate
Sisäisen Tarkastuksen Periaate
Ulkoisen Johtamisen Periaate
Maksimointiperiaate
Optimointiperiaate
Hyötymisperiaate
Hyväntekeväisyysperiaate
Lahjomisperiaate
Palkitsemisperiaate
Kannustavuusperiaate
Tarkkailuperiaate
Valvontaperiaate
Uhkailuperiaate
Kiristämisperiaate
Rangaistusperiaate
Harjoitusleiriperiaate
Salaperäisyysperiaate

”Yhdessä nämä periaatteet muodostavat Hyvän Yliopiston Periaatteen”, vakuutti Rintala. Lisäksi yliopiston toimintaa tehostetaan kahdella eri rooliperiaatteella, jotka ovat Opiskelijoiden Asiakasperiaate ja Opetuksen Palveluperiaate. Komitean virkamiehet olivat tietenkin erityisen innostuneita Rintalan käsitteestä ’elinkeinoelämän rakennemuutos’, joka kaksikymmentä vuotta myöhästyneenä tuo-

taisiin nyt yliopistoon ja joka lopullisesti muuttaisi opiskelijaneidit asiakkaiksi ja professorit palvelumyyjiksi.

Oivaltavan yhdistämisen kautta nämä perusprinsiipit tuottavat sitten Akateemisen Joukkuetiimiperiaatteen. Sen mukaan koko joukkuetta rangaistaan yhden hitaudesta ja yksi palkitaan koko joukkueesta, jos hän on muita nopeampi. Toisaalta ryhmän paras ohjaa koko ryhmän toimintaa, ja koko ryhmä rankaisee ryhmän huonointa jäsentä. Kun opetusta kustannuskarsinnan kautta vähennetään, asiakkaan oma vastuu korostuu opiskelutapahtumassa. Tutkinnon suorittamista kirjatentteinä, puhelintentteinä, toisen paikkakunnan etäisopiskelukeskuksissa sekä postimyyntisuorituksena kutsutaan vihdoin Asiakkaan Itsepalveluperiaatteeksi.

”Ja valmista tuli?”, sanoi kynsiään katseleva pankkifilosofi muistilehtiöidensä kanssa puuhaileville virkamiehille, ja hänen alaluomensa pullistuivat lievästi.

”Sitten esittelen uudistuksen seuraavan vaiheen. Kuten kaikki tietävät, yliopisto-opinnot saattavat johtaa elämän koko lailla kurjaan tilaan, joskus jopa lopullisesti pilalle”, lausui tämä omia opiskeluvuosiaan muisteleva leidi sanojaan venyttäen. ”Meidän yhteiskunnassamme nuori ihminen pakotetaan tekemään kasapäin syömävelkaa niin, ettei hän siitä selviä, ennen kuin kuolema alkaa lonksutella tuonpuoleisuuden ovia. Akateemisesti ajatellen asiassa yhdistyvät seuraavat iäisyydestä toiseen jatkuvat pulmat”, sanoi Rintala ja asetteli uuden luettelon piirtoheittimensä lasille paistumaan:

1) Ihmisenä kasvamisen ongelma, joka nykyjärjestelmässä on sidottu oman haudan kaivamiseen velkaantumisen kautta.

2) Varsinaisen elämän *Zeitlichkeit*-ongelma, joka liittyy opintovelan takaisinmaksuaikatauluun.

3) Olemisen *Dasein*-ongelma, jonka mukaisesti asuntojen hinnaksi on määritelty ”kaikki-se-omaisuus-jonka-ehdit-kerätä-koko-elämäsi-aikana-jos-teet-joka-päivä-töitä”.

”Sanomattakin on selvää, että nämä ongelmat viittaavat rahaan”, jatkoi Rintala. ”Siksi on luultavaa, jopa todennäköistä, että jos näitä kysymyksiä ei ratkaista poliittisella tasolla, tulee yliopiston asiakasta vastaan pankin ovi. Pankin kannalta katsellen ihminen puolestaan on firma. Meidän tavoitteemme on johdattaa yliopiston asiakas oivaltamaan oma firma-luonteensa. Uudessa yliopistossa opiskelija on ikään kuin firma firmassa. Kun pankki puolestaan rahoittaa ja todennäköisesti omistaa osan tulevaa yliopistoa, siinä meillä on ikään kuin kolme sisäkkäistä firmaa. Mutta tämähän on vain tulkintaa. Ehdotukseni on, että pankin ja yliopiston välistä yhteistyötä tehostetaan liittämällä yliopisto pankkiin. Tuloksena on uudenlainen Pankkiyliopisto, jossa saavutetaan Rahoituksen Kokonaisvaltainen Elämänkaarietu. Suoritetut opinnot siirtyvät pankin ylläpitämään saldorekisteriin ja määrittävät asiakkaan tarvitseman luoton. Pankkikortilla voi maksaa, nostaa rahaa automaatista ja hoitaa laskut, kuten ennenkin, mutta lisäksi pankkiautomaatilla voi tarkistaa opintosuoritustensa määrän ja ilmoittautua läsnäolevaksi Pankkiyliopistoon.

Jos asiakas vihdoin valmistuu, mitä varten pankki laskee asianmukaisen aikasuosituksen ja viivästyskoron, hänelle luovutetaan Maisterikortti. Maisterikortti toimii todistuksena, ja siihen voidaan liittää opintolainan lisäksi integroitu asuntoluotto, autoluotto, kodinperustamislaina, henkivakuutus ja hautausavustus.

Koska akateeminen kansalainen voi vähimmissäkin määrin rikastua vain perimällä omat ei-akateemiset vanhempansa, on viisasta varautua tähän iloiseen perhetapahtumaan ajoissa. Sitä varten Pankkiyliopisto edellyttää asiakkaiksi hyväksyttäviltä, että opiskelijat allekirjoittavat korttianomuksensa yhteydessä valtakirjan, jolla asiakkaan perintöosan omistusoikeus siirretään suoraan pankille. Tätä periaatetta kutsutaan Pankkiyliopiston Suoraveloitusperiaatteeksi, Mukavuusperiaatteeksi, Vaivattomuusperiaatteeksi, Huolettomuusperiaatteeksi, Vapausperiaatteeksi ja Subjektiviteetin Siirtoperiaatteeksi, ja

käytännössä nämä asiakasedut toimivat, kuten entisetkin järjestelmät, mutta nyt kaikki palvelut saadaan toimimaan yhdellä kortilla! Mikäli asiakas hyväksyy nämä ehdot, hänen ei tarvitse tehdä mitään. Muussa tapauksessa hänet irtisanotaan yliopistosta ja pankista.

Jotta järjestelmä olisi inhimillisesti rakastettava ja täydellinen niin kuin teknologiset järjestelmät aina ovat, siihen liittyy vielä vihdoin Tuotekehittelyperiaate, jonka mukaan kaikkea toimintaa valvotaan ja korjataan heti, kun aihetta on. Niinpä asiakkaan korttiin liitetään maksuhäiriörekisteri, rikosrekisteri, poliisitutkintapöytäkirjat, maastapoistumiskielto ja toimeentulotuki, joka imaistaan valokaapelia pitkin suoraan kunnan jauhosäkistä Pankkiyliopiston pohjattomaan kirstuun.

Asiakkaan kotiin asennetaan reaaliaikainen kamera, joka välittää ja tallentaa asiakkaan kotitapahtumat suoraan Pankkiyliopiston turvallisuusvalvomoon. Tarvittaessa pankki auttaa asiakasta muistamaan eräpäivät, opintoviikot ja lainan lyhennykset uudenlaisin palvelumuodoin, kuten kotikäynnein, aversiohoidoin ja kuritushuonekonsultaatioin, joita kutsutaan Pankkiyliopiston Nöyryytysperiaatteiksi.”

Kehuessaan, kuinka kannattavaa ja tuottoisaa tämä kaikki on, Marjaleena Rintalan mieleen ei missään tapauksessa juolahtanut, kuka tämän tuoton loppujen lopuksi maksaa. Kysymystä eivät liioin pohtineet komitean korkeat herrat, jotka olivat siinä määrin lumoutuneita Rintalan esittelemästä Nöyryytysperiaatteesta, että he olisivat kieltäytyneet asettumasta kontalleen enää minkään muun kuin Marjaleena Rintalan tekemien ehdotusten vuoksi.

Niin oli tultu tämän kokouksen loppuun. Muutenkin tympeältä haisevan ilman täytti jännityshien ja halvan deodorantin lemu näiden kökkötraktorivirkamiesten noustessa kolisevilta tuoleiltaan ja kaivaessa pikkutakkiensa povitaskusta puhelimen aloittaakseen ympäri kerrosaulaa levittäytyvän hallintosalaisuuksien laulannan.

Eri suuntiin etääntyvän kailotuksen keskellä pankkifilosofi Rintala lähestyi jälleen yliopistonrehtori Hakotietä.

”Annan oman kappaleeni suoraan teille, koska laitoksemme monistuskone oli mäsänä”, sanoi Rintala ojentaessaan painotuoreen Yliopisto-lehden rehtori Hakotielle, ”ja lisään, että vaadin tekijöille rangaistusta.”

”Rellastaako yliopistossamme Belsebuubi? Kapitalismin kauhuja Ilmestyskirjan hengessä.” Näin olivat otsikoineet Rintalan entiset kollegat Murju, Nahjuksela ja Ruonanen yhdessä laatimansa kirjoituksen, jossa kovin sanoin arvosteltiin Marjaleena Rintalan harjoittamaa tiedepolitiikkaa.

Heidän mielestään Rintalan esitys oli sokerilla höystettyä naisen paskaa, kyllä, juuri niin, vetelää, lämmintä kuolevan ämmän pahalta haisevaa paskaa, jota Pier Paolo Pasolini kuvaa elokuvassaan Sodoman 120 päivää. Niin ennustettavan epäeleganttia kuin heidän kritiikkinsä olikin, voidaan Murjun, Nahjukselan ja Ruonasen puolustukseksi sanoa, etteivät nämä Rintalan kriitikot olleet näkemyksessään kovin paljon väärässä.

”Selvähän se, ettei uudistuksista mitään tule, jos kriittisiä kieliä ei katkaista ajoissa”, vaati Rintala, ja rehtori ja muu hallintoväki ymmärsi mainiosti tämän. Suivaantuneisuuttaan salaamatta mutta ansaitsemistaan moitteista salaisesti nauttien pankkifilosofi lupasi laatia vastineen pankkinsa välillisesti omistamaan suomalaiseen kuvalehteen, jonka päätoimittajaa vaihdettiin tarpeen mukaan ja jossa väärästä informaatiosta johtuva tieto oikaistaisiin, kiistettäisiin ja kaikki väärinkäsitykset korjattaisiin. Mikä olisikaan parempi filosofian toteutumisyhteys kuin kunnon riita arvostetun lehden palstoilla, pankkifilosofi tuumi. Silloin Marjaleena Rintalan käsilaukusta alkoi kuulua ulinaa.

”Haloo”, sanoi blondi nainen avattuaan matkapuhelimen kannen. ”Kyllä se olen minä. – Ei kai. Odota vähän, minä tulen sinne.”

Onneksi Marjaleena Rintalan matka toiselle työpaikalleen pankkiin ei ollut pitkä. Kadun yli vain.

Vaikka Marjaleena Rintala oli langanlaiha nainen, jonka vartaloa muotoilivat etupäässä runsaantäyteläiset rinnat, ympäröi häntä yhteiskunnallisena muodostelmana pankkiin panssaroitunut pääomamassa, joka takasi pankkifilosofille myös poliittisen arvostuksen. Iltapäivän kuluessa hänen olisi määrä ilmestyä Kokoomuksen naisten kunnallisklubiin luennoimaan aiheesta ”Miten uusi yliopistolaki turvaa piensijoittajien edut?”. Niin hän oli luvannut oikeusministeri Raimo Hämäläiselle, joka oli herättänyt hänet aamulla ennen kellon soimista.

Itse asiassa Marjaleena Rintalan startti oli osunut nappiin, sillä Rintalaa ei ollut herätellyt kukaan mies sitten pankinjohtaja Daniel Silfverssonin, jonka Rintala oli aikoinaan pehmittänyt suopeaksi Pankkiyliopiston yhteistyölle ja jonka kanssa Rintalalle oli kehittynyt lämmin molempia osapuolia tyydyttävä ihmissuhde. Yhtä kaikki, näytti siltä, että ministerin taholta tämä hegemonis-ekonominen kuusysiasento saisi tarvittavan poliittisen vahvistuksen.

Mutta sitä ennen Marjaleena Rintalan olisi hoidettava eräs sangen kiperä kysymys, jonka vuoksi pankin johtokunta oli kutsunut hänet pankkiin. Asia koski johtaja Daniel Silfverssonia, joka oli johtokunnan mielestä pantava koulutukseen. Vaikka pankissa hyvin tiedettiin, millaisen huorailunhalun vallassa yliopistossa nykyisin elettiin, olisi suotavaa, että pankkifilosofi näyttäytyisi nykyistä enemmän varsinaisen päämiehensä ja työnantajansa palveluksessa eli pankissa. Kapitalismin kammottava logiikka näytti sisältävän sentään jonkinlaista työmoraalia, ja ulko-oven piti paukkua vielä sadoille, kymmenille, ehkä jopa tuhansille koulutettaville.

Vaikka Rintalan ja Silfverssonin keskinäisistä vehkeilyistä oli kulunut jo aikaa, pankkifilosofin mieleen pääsi pujahtamaan epäilys, voisiko pankissa kuultu Auschwitz-junan lähtövihellys koskea, paitsi pankinjohtaja Silfverssonia, myös häntä itseä. Olivathan Rintala ja Silfversson monin tavoin riippuvaisia toisistaan, ja asiaa mutkisti vielä oikeusministerin poliittinen osuus.

Muutoinhan pankin ja yliopiston vispilänkaupassa ei ollut mitään vikaa. Poliittisen vallan, tieteen ja rahan liittoutuminen yhteen ei tietenkään johtunut mistään kansanvallan, oikeudenmukaisuuden eikä luottamuksen vaatimuksesta vaan yhteisestä edusta. Kitkat kuuluvat demokratiaan, mutta yliopisto piti saada toimimaan tehokkaammin vain pelkän hyödyn tavoittelun vuoksi, ja siksi Pankkiyliopisto nautti myös poliittisen vallan erityistä suojelua. Hyötyjiä ei ollut, kuten vanha sanonta kuuluu ”liikaa”, mutta hyötyjät olivat hyvin vaikutusvaltaisia. Samaan tapaan kuin valtio on antanut yksityisille pankeille oikeuden luoda rahaa tiskeillään, se odottaa hyötyvänsä myös pankin ja yliopiston yhdistymisestä. Kaikki tietävät, että ”*money is debet*”, eli kansantaloudessa esiintyvä varallisuus on itse asiassa pankkien tiskeillä luotua lainarahaa, jonka on pankin velallinen puolestaan sijoittanut johonkin tarpeelliseksi katsomaansa ja joka siten kasvattaa kansantalouden varallisuutta asiakkaan huhkiessa velan maksamiseksi. Aivan vastaavasti Marjaleena Rintala pyrki tekemään jokaisesta yliopiston opiskelijasta mahdollisimman varhain pankin orjan. Niin akateeminen sivistys kuin henkilöstökoulutuskin olivat olemassa vain tätä päämäärää: ihmisten taloudellista ja poliittista hallintaa sekä vallan käyttöä varten. Allekirjoitettuaan asianmukaiset koulutusasiakirjat pankkifilosofi sulkeutui hetkeksi huoneeseensa, veti hermosauhut, kokosi paperinsa ja poistui pankista iltapäivän ruuhkaan.

Kokoomuksen naisten vuosijuhla pidettiin töölöläisessä hotellissa. Marjaleena Rintala saapui paikalle ajoissa, ikään kuin hän olisi saapunut ensimmäiselle luokalle

kouluun, mikä ei toisaalta paljon poikennut siitä tunnelmasta, jonka vallassa pankkifilosofi juuri silloin eli. Hän oli poliittisesti täysin naiivi ja tietämätön sen enempää Kokoomuksen poliittisista tavoitteista kuin oman elämänsä ideologisesta luonteesta, mikä ei tosin haitannut edessä olevan puhetilanteen retorista luonnetta. Marjaleena Rintalan kuulijakunta koostui kykypuolueen ylivoimaisesti vähä-älyisimmistä väestönosasta, jota kiinnosti pelkästään oma ja jälkeläistensä hyvinvointi. He olivat suurimmaksi osaksi hyväpalkkaisia virkanaisia, jotka olivat suorittaneet jonkin ammattitutkinnon ja toimivat nyt opettajina, lakimiehinä, hallintonotaareina tai ylipäänsä tehtävissä, joiden elämäntapaunelmasta ei koskaan tarvinnut lähteä pois ja joihin muilta kuin muodollisen pätevyyden hankkineilta oli pääsy kielletty.

Se, miksi Marjaleena Rintala saattoi liittyä tähän lullukkaväkeen, johtui tosiasiasta, että hän oli pohjimmiltaan isän tyttö, jonka ”kieli poikki” -menetelmällä toteutettu kotikasvatus oli ohjannut samastumaan kapitalistisen väestönosan etuihin. Kuka vielä väittää, ettei naisilla olisi kastraatiokompleksia! Nyt tämä Porschensa pysäköinyt ja valkoiseen kaniinipuuhkaan pukeutunut pankkifilosofi luovutti turkiksensa hotellin reseptioon, jonka naulakot olivat jo ehtineet täyttyä mitä erilaisimpien eläinten turkispeitteistä.

Ministeri Raimo Hämäläinen oli pankkifilosofia vastassa hotellin kokousaulassa, ja hän oli pukeutunut sinisenmustaan iltapukuun. Kokeneen poliitikon tavoin hän esitteli ystävättärensä kunnallisklubin solkikenkäisille tädeille, jotka asianmukaisten alkucoctailien jälkeen suostuivat kukin vuorollaan asettumaan paikoilleen kuulemaan tämänkertaisen vuosijuhlan puhujaa.

Vaikka Marjaleena Rintala onnistui aloittamaan lupaamastaan aiheesta kertomalla, millä kaikella tavoin uusi yliopistolaki turvaa piensijoittajien edut ja kuinka alma materimme tulee tällä tavoin kaiken kansan käyttöön, hän eksyi aiheestaan puheensa puolivälin jälkeen. Loppujen lopuksi tämän pingottuneen naisen kimitys ei muistutta-

nut enää puhetta vaan jotakin Kissa Karvista, joka oli pantu naukumaan ahneitten ystäviensä puolesta.

Jäljellä olevan puheajan väsynyt pankkifilosofi täytti sotkemalla esitykseensä libertaristisen utopian perusteesejä, joiden mukaan sosiaalivaltio tapetaan pois sitä mukaa kun kansalaisten yksilöllisyys kuoriutuu julkishallinnollisista vankiloistaan. Poliittisen elämän ytimeksi tulee kehollisiin raameihinsa rajoittuva minuus, jonka ympäriltä poistetaan kaikki valtiollinen valvonta, kuten avioliitto, ay-politiikka ja seksuaalisuuden kriminalisointi, ja kuka tahansa voi myydä keholliset suoritteensa mihin hintaan tahansa. ”*Get your laws out of my body*” -teesiin päätti Marjaleena Rintala opetuksensa puhuen ilmeisesti yhtä paljon itsestään, Suomi-kuvastaan kuin yliopistostaan.

Selvää on, että Kokoomuksen naisten kunnallisklubi oli haltioissaan Marjaleena Rintalan rohkeudesta antaa seksuaalisille fantasioilleen poliittisesti korrespondentin muodon. Rintalan utopististen irstailujen kautta voisi sadistisinkin porvari saada tyydytyksen, ja nämä kamalat ämmät läpsyttivät pikku kätösiään tyytyväisinä kuin pikkukaupungin oopperaseurue.

Pankkifilosofi Rintala tunsi itsensä entistä väsyneemmäksi mutta virkistyi hieman oikeusministerin tarjottua hänelle pullollisen Château de Bourgeois’ta. He olivat siirtyneet ministerin varaamaan sviittiin muun seurueen jäädessä jatkamaan juhlintaa. Pankkifilosofi istui jalat pihtiasennossa hotellihuoneen sängynlaidalla pidellen punaviinipulloa kaulasta. Hänen pitkä vaalea tukkansa oli aivan sekaisin, ja toisella kädellään avustaen hän kaatoi kurkustaan alas pitkän kulauksen viiniä.

”Rape, minulla on ongelmia”, sanoi pankkifilosofi.
”Mitä ongelmia”, vastasi oikeusministeri.
”Minä olen irtisanonut Daniel Silfverssonin.”
”No nyt hän on vapaa.”

”Meillä oli myös suhde.”

”Niin oli. Entä sitten? Eihän se ole mikään ongelma.”

”Ei olekaan.”

”No mitä sitten?”

”Siitä voi tulla ongelma.”

”Mikä ongelma?”

”Olimme monin tavoin riippuvaiset toisistamme. Jos Silfversson lähtee, voin minäkin joutua lähtemään. Mihin minä sitten menen?”

”Muuta meille”, irvaili oikeusministeri.

”Sitä vaimosi tuskin sallii.”

”Ei sitä tiedä. Eihän hän nytkään tiedä, missä minä olen, enkä minä tiedä, missä hän.”

”Keksi jotain parempaa”, sanoi pankkifilosofi kyllästyneenä ja kaatoi kaulastaan alas loput punaviinin loiskeet.

Se, mitä hotellihuoneessa tapahtuisi seuraavaksi, olisi vain ajan kysymys, sillä pankkifilosofi oli jo kävellyt ministerin paulaan, ja ilta oli tältä osin nuori, sillä oli vasta puoliyö. Oikeusministerin mielestä sängyllä lepäilevä pankkifilosofi muistutti nyt omituisesti jotain suurta vesilintua, hanhea ehkä, mikä ei tosin johtunut niinkään Rintalan ulkonäöstä kuin oikeusministerin äskettäin polttamasta pilvestä, jota hän oli tuonut EU-matkoiltaan Brysselistä.

Vaikka ministerin fantasioima näky ei ollut erityisen kiihottava, hänen tuomansa rehu oli poikkeuksellisen hyvää. Oli jopa mahdollista, että ruohoon oli sekoitettu pieni ripaus poltettavaa heroiinia vaikutuksen tehostamiseksi ja koukkuun jäämisen varmistamiseksi. Joka tapauksessa siitä sai oivalliset sävärit, eikä kulunut kauan, kun oikeusministeri touhuili vaatetustaan keventäneen pankkifilosofin toinen toistaan täyteläisempien tissien kimpussa paljasten pian yhden jos toisenkin paikan. Vaikka pankkifilosofin henkilökohtainen tulevaisuus näytti sangen epäennustettavalta, selvää oli, että hänellä olisi voinut olla takanaan loistava menneisyys jonakin Miss–Suomi-kilpailun perintöprinsessana tai television säätyttö-

nä: varsinainen onnenpyörän täysosuma keski-ikäistyneelle ministerille.

”Minkä päivällä maksaa, sen yöllä saa takaisin ja päinvastoin”, sanoi oikeusministeri ja tökkäsi mulkkunsa pankkifilosofin pilluun.

”Ai mitenkä päin se oikein meni”, hämmästeli Rintala pankkineitimäiseen tyyliinsä, mutta hänen kysymyksensä ei herättänyt oikeusministerissä liiemmälti vastakaikua.

”Otto se on panokin, ja pano se on vasta otto”, tuumaili ministeri hilpeässä mielessään.

Heidän maailmassaan se oli totta, ja molemmat tiesivät sen.

Kun tämä ministerin ja pankkifilosofin odotettavissa oleva pano oli lopultakin ohi, molemmat tietenkin nukahtivat tai sammuivat rypistyneitten lakanoittensa, vaatteidensa ja peitteidensä sekaan. Mutta se, että Marjaleena Rintala heräisi kesken uniensa jo kolmelta, keräisi tavaransa ministerin nukkuessa ja lähtisi ajamaan autollaan kohti kotia, ei ollut yhtä ilmiselvästi arvattavissa. Niin kuitenkin kävi, ja jo puoli neljältä pankkifilosofi oli liikenteessä matkalla kohti Kaivopuistossa sijaitsevaa asuntoaan.

Tyhmä blondi ajoi humalapäissään kotiin, kaupunki oli hiljainen, eikä matkalla sattunut pahempia mokia. Kunnes eräässä risteyksessä jarrutus meni pitkäksi, ja tämä maskuliininen mansikkamuna oli posauttaa punaisen penissymbolinsa bileistä palaavan opiskelijapojan polveen. Kuinka huonoa mainosta pankille olisikaan se, jos asiakas joutuisi rattijuopon pankkifilosofin yliajamaksi, Rintala pohti tuulilasinsa takana.

Kotiin saavuttuaan pankkifilosofi oli ahdistunut ja pettynyt. Ministerin itselleen järjestämä iltafinaali ei ollut lainkaan tyydyttänyt häntä, vaan se pelkästään lisäsi hänen epätoivoisuuttaan.

Rintalan kannalta oli vastenmielistä, ettei ministeri poistunut hänen ajatuksistaan, vaikka ympärillä oli hänen oman vesisänkynsä rauha. Maatessaan vuoteellaan Rinta-

laa ärsytti erityisesti se onneton tosiasia, että ”mielikuva ei katoa eikä muutu hyväksi vaikka kuinka zoomaan”, kuten hän viimein totesi hermostuneena. ”Kun vien ahdistavan ikonin hyvän ikonin päälle, paha ei muutu hyväksi, vaan hyväkin muuttuu pahaksi.” Ilmeisesti hän oli niitä poikkeuksellisen lahjakkaita ja älykkäitä ihmisiä, jotka olivat immuuneja neurolingvistisen prosessoinnin tapaiselle mielikuvatyöskentelylle.

Tai sitten oli niin, että koko NLP oli pelkkää hyväuskoisten roskaa, joka tepsi vain poikkeuksellisen tyhmiin ja jonka todellisen luonteen tavallisimmankinälyinen ihminen pystyi heti osoittamaan humpuukiksi. Tämä ei silti vähentänyt NLP:n toimivuutta Rintalan propagandakäytössä, jossa se oli mainio ase ihmisten alistamiseen. Nämä kun luulivat hallitsevansa paremmin itseään ja todellisuutta, vaikka tosiasiassa heidät oli juuri saatu uskomaan, että todellisuudessa vallitsevat riidat ja konfliktit ovatkin heidän oman mielensä ilmiöitä. NLP:n kaltaisen itsepetoksen kautta heistä tuli yhä vastustuskyvyttömämpiä ja vastaanottavaisempia Rintalan harjoittamalle ahdistelulle.

Kellokin oli viisi, mutta uni ei tahtonut tulla silmään. ”Jos minulla on edessäni likasanko ja heitän sen toisen ihmisen päälle, niin likaiseksihan sekin tulee”, pohdiskeli Marjaleena Rintala viime mietteikseen ja alkoi vetää pientä sormea ylös ja alas. Hän halusi orgasmin ennen nukahtamista.

Niin sujuivat pankkifilosofi Rintalan päivät omaa elliptistä rataansa päätyen joka ilta lähtökohtaansa, Rintalan avaraan mutta typeryttävän tylsään makuuhuoneeseen. Eikä näiden päivien riennossa olisi ollut mitään erikoista kerrottavaa, ellei seuraavan viikon lopulla olisi sattunut erästä viheliäisen väkivaltaista tapausta, joka pani pisteen Marjaleena Rintalan rietastelevalle elämälle.

Kävi nimittäin niin, että perjantaina, kuudentenatoista päivänä lokakuuta, pankkifilosofi Rintalan käyskennellessä helsinkiläisen pankkisalin lattialla, mustahuppuinen konepistoolimies astui itsestään ilmoittamatta pankkiin. Rintala oli juuri saanut asetelluksi pankin takaseinälle itse inspiroimansa mainosjulisteen, jossa olivat sanat: ”Emme voi ennustaa, miten paljon perheesi kasvaa, mutta voimme myöntää sinulle asuntolainan viideksikymmeneksi vuodeksi.” Silloin pankkisalissa kajahti laukaus. Sitä säesti aivan tavallisella perusinsinöörin kurkkuäänellä soinnuteltu huuto:

”Älkää peljätkö, sillä minä ilmoitan teille suuren ilon. On alkannut pankkifilosofian Harmageddon!”

Emme tosin ole varmoja, kenen suusta pankkisalissa kuultu huuto tuli, mutta sen voimme vakuuttaa, ettemme todellakaan tienneet, oliko eteemme ilmaantunut konepistoolimies karannut enemmän kakkosteeveen Kummelishowsta vai psykiatrisen sairaalan suljetulta osastolta, tai oliko kyseessä jokin Sisälähetysseurakunnan organisoima juttu.

Asioiden todellinen laita valkeni meille kuitenkin pian. Kauhistuneiden kasvojen katsellessa tämä mustahuppuinen mies säntäsi keskelle pankkisalia ja ampui rätisevää

sarjatulta kohti liikepankin lasikattoa, joka putosi tuhansina sirpaleina pankin kiiltävälle marmorilattialle. Pelästyneet asiakkaat saivat haavoja putoavista lasinkappaleista ja etsiytyivät piiloon pankkitiskien, leposohvien ja kukkaruukkujen taakse. Marjaleena Rintala seisoi jähmettyneenä keskellä pankkisalin lattiaa seuranaan vain huppupäinen konepistoolimies. Hieman etäämpänä pankkitiskin ääressä kompuroi oikeusministeri Hämäläinen, joka matkallaan ministeriöön oli poikennut pankkiin nostamaan rahaa.

”Sinä saatanan liero annoit minulle potkut!”, huusi konepistoolimies Rintalalle vetäisten samalla hupun kasvojensa edestä ja paljastuen entiseksi pankinjohtaja Daniel Silfverssoniksi.

Asiakkaiden ja muiden ympärillä olevien ihmisten hämmästys oli suuri, ja heidän silmänsä olivat pudota päästä.

”Mutta sinähän sait kultaisen kädenpuristuksen”, sanoi Rintala väkinäisesti hymyillen, ikään kuin mitään ei olisi tapahtunut.

”En tullut hakemaan rahaa, vaan entisenä pankinjohtajana haluan myös hengen, asiakkaiden hengen, sinun henkesi ja hengen tuolta nurkassa kompuroivalta niljakkaalta sontiaiselta, joka tuhosi meidän rakkautemme.” Ministeri, joka oli ollut virassaan sataviisikymmentä päivää, alkoi laskea.

”Mutta eihän mitään rakkautta ollut. Sinä itse sanoit, kuin jokin Irwin Goodman, että raha ratkaisee – että seuralaisenasi voisin ansaita jopa enemmän”, vastasi ensihämmennyksestä selviytynyt Rintala konepistoolin kanssa riehuvalle pankinjohtaja Silfverssonille.

Tämä kova nainen tiesi, että jos hän nyt onnistuisi kokoamaan itsensä, hän saattaisi psykologisin keinoin nujertaa Silfverssonin heikoksi tuntemansa tahdon ja anastaa jo paljon tuhoa tehneen konepistoolin itselleen. Perusteenaan hätävarjelu hän saattaisi jopa ampua petollisen pankinjohtaja Silfverssonin. Mutta tämä oli ennennäkemättömän kiukkuinen ja raivosi kultaisen kädenpuristuksensa katoavan viimeistään asioiden selvittelyyn tuomio-

istuimissa.

”Sinähän tiedät, että kaikki tämä kurjuus on lähtöisin pankin hallituksesta, viime kädessä kukaties keneltä, eikä minulla ole koko asiassa osaa eikä arpaa”, vaikeroi pankkifilosofi yrittäen voittaa aikaa puhumalla.

Hän nimittäin tiesi, ettei poliisin saapuminen kestäisi enää kauan, sillä hälytys oli jo annettu. Marjaleena Rintalan omasta kehotuksesta pankissa järjestettiin silloin tällöin myös koehälytys ilman mitään syytä, laitteiden ja vartiomiesten testaamiseksi, jolloin virkavalta automaattisesti pyyhälsi paikalle. Ja ainahan pankissa saattoi olla sattumalta rikollinen, joka poliisin saapuessa jäi kiikkiin, eikä testihälytysten järjestämisessä ollut tälläkään tavoin ajatellen mitään vikaa. Lisäksi oli hyvä, että asiakkaat osaisivat kavahtaa, mutta nyt poliisin saapuminen tuntui kestävän piinallisen kauan. Vähitellen kaikkien osapuolten mieleen hiipi epäilys, ettei poliisin läsnäolo muuta kuin pahentaisi asiaa.

”Minä tarvitsen uuden lippaan”, sanoi pankinjohtaja Silfversson.

”Lippaan?”, Rintala ihmetteli Silfverssonin vaihtaessa konetuliaseeseensa täysinäisen luotirasian. Sitten molemmat olivat jälleen tilanteen tasalla.

”Paljonko oikeutta sinulla on varaa ostaa?”, sanoi ministeri puuttuen puheeseen pankkitiskin äärestä, jonka kylkeen hän nojaili huolestuneena kuin desperadojen kynsiin joutunut Villin Lännen pormestari. ”Meillä tunnetaan myös sovitteluoikeudenkäynnin käsite”, jatkoi hän.

”Meillä puolestaan tunnetaan transsendentaalisen sielunvaelluksen käsite”, vastasi pankinjohtaja ampuen kertalaukauksen oikeusministerin kenkään. ”Tanssi, ministeri, tanssi.” Silfversson jatkoi säkenöivää tulitusta ampuen luoteja pankin kiiltävään lattiaan, kunnes hänen mieleensä juolahti entistäkin oudompi ja vaikeammin ymmärrettävissä oleva ajatus: kaikki pankissa olevat asiakkaat ja toimihenkilöt lopettaisivat vahingoniloisen nauramisen ja yhtyisivät ministerin meneillään olevaan tanssiin.

”Miksi te muuten ammutte meitä?”, sanoi eräskin hieno rouva luotien kimpoillessa marmoriselta lattialta.

”Ei ole parempaakaan tekemistä”, vastasi Silfversson clinteastwoodmaisen huolettomasti, kunnes hänen viheliäisen ajatuksensa juoksu sai taas jostakin kiinni. Mielessään ministerin ja pankkifilosofin viimeviikkoinen varvi Silfversson päätti, että yleinen hauskanpito olisi huipentuva Pankkiyliopiston sponsoroimaan ampumakilpailuun. Ensimmäisenä kilpailuun ottaisi osaa itse oikeusministeri. ”Ellei ministerillä ole mitään sitä vastaan”, sanoi Silfversson kootessaan mukanaan tuomastaan rakennussarjasta kolmekymmentäkahdeksankaliiperisen pistoolin ja ojentaessaan sen ladattuna oikeusministerille.

”Entä jos ammun ohi?”, sanoi ministeri Silfverssonin antaessa tyhjän juomalasin aseettomalle pankkifilosofi Rintalalle.

”Et sinä ammu. Sen todistaa konepistoolini piippu, joka osoittaa suoraan ohimollesi, jonka tarkoitus puolestaan on keskittyä ampumaan palasiksi pankkifilosofi Rintalan päänsä päällä pitelemä juomalasi.”

”Oletko sinä kuulevinasi jotakin pauketta?”, sanoi Strindbergin kahvilassa istuva konstaapeli kollegalleen molempien poliisien henkilöhakulaitteen vilkkuessa kuin vimmattu.

”Lieneekö taas jokin testihälytys”, sanoi toinen poliisien jatkaessa toisilleen tarjoamansa päiväkahviseuran pitoa.

Olipa näiden kovan onnen poliisien kanssa niin tai näin, pankinjohtaja Silfverssonin järjestämä ampumakilpailu jatkui sikäli kuin pankin kalustosta onnistuttiin suinkin löytämään ehjiä astioita. Ampumista kestäisi niin kauan kuin viimeisetkin mainoslahjat, mukaan lukien tallelokeroista löytyvät tekohampaat ja vuosilautaset, olisi ammuttu säpäileiksi. Voittaja olisi itse ministeri, jos hän selvittäisi pelin osumatta uskollisen maalitelineensä otsaan.

Pankkifilosofin pään yläpuolella oli juuri Ming-dynastian aikainen posliinikissa, kun ministerin ranne alkoi

väpättää. Vaikka ministerin pitelemässä pistoolissa oli huolellisesti suunnitellut rihlat ja hän oli ampunut pankin posliini- ja lasitavaroista jo puolet, ei hän voinut olla varma luodin lentoradasta ja määränpäästä laukauksen lähdettyä matkaan. Itse asiassa näytti hetken siltä, että matkalla oleva luoti osuisi kaiken ballistisen asiantuntemuksen mukaan vain hiuksia hipoen Marjaleena Rintalan pitelemään kissaan, mutta tämän kauhistuttavan varieteeteatterin surulliseksi lopuksi se osui kuin osuikin juuri sinne, minne ei olisi pitänyt: kuin nappi suoraan pankkifilosofin otsaan.

”Niin katoavat ihmisen päivät”, mietiskeli ministeri mielessään. ”Ihmisen elämä on kuin saviastia tai ruukku, joka kerran pirstaloiduttuaan ei enää herää henkiin”, loihe hän lausumaan.

Mutta kaikkien läsnäolijoiden hämmästys oli suuri maali-Marjaleenan laskettua rauhallisesti alas päänsä päällä pitelemänsä posliinikissan ja liikahtaessa eteenpäin elävänä kuin aittapolulla asteleva emäntä. Poliittisen ampujan lähettämä luoti ei ollutkaan tuottanut pelättyä tai, toiselta kannalta katsellen, toivottua tulosta, vaan se oli kimmonnut Marjaleena Rintalan kiiltävästä otsasta suoraan kohti pankin takaseinällä roikkuvaa taulua. Oliko hänen päänsä kumia?

Tarkalleen ottaen pankkifilosofi Rintalan mikään osa ei ollut kumia, lukuunottamatta kauneusleikkauksessa asennettuja silikonirintoja, joiden täyteaineesta osa oli kumin kaltaista muovia. Mutta totuus on, että tämän operaation yhteydessä pankkifilosofi oli asennuttanut sisäisen lasikuituvahvistuksen otsolohkonsa alle suojaamaan käsiaseilla tapahtuvalta tulitukselta, eli juuri tällaisten tilanteiden varalta. Nyt hän oli todella vihainen.

”Katso nyt, kuinka sinä ammut!”, huusi hän pössykkäänsä pitelevälle ministeri Hämäläiselle perheriidan ollessa valmis.

”Sinähän täällä ammut, senkin vitun lasikuituaivoinen lehmä”, kailottoi tämä takaisin Rintalalle.

Ihmiset jakautuvat kahteen ryhmään: niihin, jotka ammuskelevat posliinilautasia, ja niihin, jotka seuraavat etelämeksikolaistyyppisen ampumakilpailun päättymistä rynnäkkökiväärissään täysinäinen lipas, pohdiskeli entinen pankinjohtaja Silfversson. Hänen oli aika toimia.

”Kuuletko sinä, se pauke taisi loppua?”, sanoi samaan aikaan kahvilassa istuva poliisi nuoremmalle konstaapelille. ”Meidän on aika lähteä.”

Silfversson oli pitänyt panttivankinaan tai, olosuhteet huomioon ottaen pankkivankinaan, kymmeniä ovesta sadelleita asiakkaita, jotka olivat hyvänpäiväntoivotustensa jälkeen luovuttaneet kaikki taskuihinsa sullomansa rahat, timanttisormukset ja kellot pyytämättä pankinjohtaja Silfverssonille. Selvää oli, ettei näin voinut jatkua. Tilanne vaati ratkaisua.

Konepistooliinsa reippaasti tarttuen entinen pankinjohtaja Silfversson kohotti aseensa kohti pankkifilosofi Rintalan aivoja. Hän oli juuri aikeissa ampua seulaksi pankkifilosofin lasikuituvahvisteisen kallon, kun pankissa kajahti laukaus. Nopealla liikkeellä pankkifilosofin oli onnistunut kaapata haltuunsa oikeusministerin kädestään unohtama 38 ja ampua luoti kohti entistä pankinjohtaja Silfverssonia. Entistä, voimme sanoa, sillä tarkan naisen tulitus oli tehnyt kerralla selvää tähtäämään keskittyneen pankinjohtajan aikeista.

Sekä Silfversson että oikeusministeri viruivat nyt lattialla kuin raato, sillä Silfverssonin pitelemän sarjatuliaseen lähettämä luotisuihku oli repinyt riekaleiksi ministerin hermot. Fyysisesti ehjänä mutta psyykkisestä tuskasta vavisten ministeri raahautui isännättömäksi jääneen konetuliaseen luokse, asetteli kiväärinpiipun suuhunsa ja työnsi peukalonsa sarjatuliaseen liipaisimelle, kun pankkisalissa kuultiin metallinen kailotus:

”Tulkaa ulos. Ette voi meille mitään. Bonnie and Clyde -tyyppinen riskirahoituspolitiikka ei kannata!”

Se oli poliisi, joka panssarivaunuin, kaasuasein ja keskiraskain PST-onteloammuksin varustauneena odotti

auki potkaistujen pankinovien ulkopuolella.

Rintala ei ollut ehtinyt laskea kädestään ministeriltä anastamaansa pistoolia eikä ministeri ollut ehtinyt irrottaa otettaan pitelemästään sarjatuliaseesta, kun pankkifilosofi ulvaisi oviaukon takana piileskeleville poliiseille seuraavat kohtalokkaaseen väärinkäsitykseen johtaneet sanat:

”Meidän ei tarvitse antautua, sillä emme ole tehneet mitään väärää!”

Samassa pankkiin sinkosi ammus, ja ympärille levisi sakea sumu. Kuultiin rätinää, pauketta ja valokranaattien etäisiä poksahduksia. Mitä pankissa saattoi tapahtua? Siitä oli vaikea saada selvää, sillä keinotekoisen savuverhon hälvettyä eteen avautuva näky oli kuin Terminaattorin jäljiltä. Syntyneen sekamelskan keskeltä saattoi poliisi löytää langan päätä yhtä vähän kuin keskiverto väkivaltavideon katsoja voi löytää järkeä Peter Greenawayn suttuelokuvasta ”Varas, vaimo, kokki ja rakastaja”.

Pankkifilosofi Rintala oli kuollut. Hänen haaleansiniset kalansilmänsä näyttivät tavallistakin suuremmilta ja aukirevähtäneiltä ja hänen ihonsa, kuten aina, elottomalta ja kuolleelta. Hänen aivonsa olivat nyt astiassa, pankin pöydälle unohtuneessa Aalto-vaasissa, joka kaiken ampumisen jälkeen oli jäänyt ehjäksi. Sinne ne olivat roiskahtaneet keskiraskaan onteloammuksen läpäistessä Rintalan lasikuituvahvisteisen kallon.

Myös oikeusministeri oli kuollut. Pankkiin äkkirynnäköllä iskenyt oikeudenpalvelija oli ampunut seulaksi ministerin sisälmykset, jotka kuorruttivat nyt pankkisalin takaseinällä riippuvaa, pankkifilosofin itsensä inspiroimaa asuntolainamainosta kuin isoäidin keittämä perunamuusi.

Maisema oli kaikilta osin lohduton ja hiljainen. Vain sielua vailla oleva Robo-cop vaelteli pankin lattialla kömpelösti töksähdellen, välkkyen ja suuntaa vailla huristen samalla tavoin kuin puhtaanapitolaitoksen lakaisinlaite käy pesemässä kaupungin torit ja kadut ja huuhtomassa pois kirjavan vihannespikkelsin vilkkaan myyntipäivän jälkeen.

Mutta tämä on myös kohta, joka kaipaa selvennystä. Mikä oli Robo-cop? Otetaan lähtökohdaksi vanha fraasi ja oletetaan, että poliisit ovat tyhmiä, sellaisia kuin olivat Strindbergin kahvilassa istuneet konstaapelit. Kun tällaiselle poliisille asennetaan filosofin kehittämät aivot, tulee hänestäkin tavallinen fiksu. Juuri sellainen kuin Robocop, poliisiaseman ja Filosofian laitoksen yhteistyönä kehitetty poliisirobotti, jolla on ensimmäisen kertaluvun predikaattilogiikalla varustettu eettinen ohjausjärjestelmä, automaattinen muistin nollaus, akateemikko John Rightin tuella käynnistetty neuvontapalvelu ja nuhteettomat ja hyvät käytöstavat.

Todennäköistä on, että juuri tällaisen praktis-syllogistisen apparaatin uhriksi Marjaleena Rintala oli joutunut Robo-copin avatessa tulen viatonta pankkifilosofia kohti.

Mutta tätäkin enemmän meitä huolestuttaa se, että Marjaleena Rintalan astiassa uiskentelevat aivot, toisin sanoen pankin pöydälle unohtunut täysinäisen kupliva Aalto-vaasi, oli tämän kaiken tapahduttua kadonnut yhtä nopeasti kuin Jacky-makupala lapsiperheen jääkaapista. On nimittäin mahdollista, että välikohtauksen aiheuttanut rikollinen on yhä vapaalla jalalla.

Vaikka Marjaleena Rintala ja hänen filosofiansa olivat nyt kuolleita kuin kala kuivalla maalla, hänen työnsä oli ehtinyt kantaa hedelmää. Viikkoa myöhemmin Helsingin Sanomissa julkaistun kuolemanilmoituksen viereisellä sivulla komeili näet suurikokoinen pankin maksama mainos, jossa olivat seuraavat luotettavaan kädenojennukseen kohottautuvat sanat: ”Opiskelija! Tule rohkeasti pankkiin, niin näet mihin se johtaa. Olemme saattaneet konttorimme eurokuntoon ja neuvottelemme mielellämme turvallisen pankkisopimuksen koko elämäsi varalle.”

Viesti libertaarifilosofin pankkikonfliktista kiiri salamannopeasti myös Filosofian laitokselle, jossa vallitsi tavallistakin syvempi hautajaistunnelma ja jossa Marjaleena Rintalan äkillistä poismenoa surtiin suuresti. Filosofien keskinäinen innostus ja osallistuminen olivat nyt kasva-

neet niin merkittäviin mittoihin, että Liisankadulla majaansa pitävässä ruumisarkkuliikkeessä jouduttiin työskentelemään täydellä teholla. Työskentelyn tuoksinaa lisäsi sekin, että yksi liikkeen näyteikkunoista oli muutama kuukausi sitten öiseen aikaan särjetty rikki. Tarkemmin sanoen se oli Simo Sönkön kuoleman aikoihin viilletty lasileikkurilla auki, ja vasta nyt oli uusi ruutu saatu asennetuksi paikoilleen. Mitään ei ollut kuitenkaan varastettu tai kadonnut, kuten oli ilmennyt aamuisessa tarkastuksessa, eivätkä arkkuihin naulatut ruumiit liioin puhuneet.

”Vastahan minä pääsin vauhtiin”, sanoi tapahtumien kulusta pihalla oleva professori Xavier Kenneth rullaillessaan Filosofian laitoksen kahvitupaan ja jupisten ilmeisesti jostain käynnissä olevasta tutkimuksestaan. Mutta hänen silmäripsensä vilkutusta pidettiin hullun houreena.

KOLMAS LUKU

Mediafilosofi Make Leveelahden menetetty maine

Vaikka mediafilosofi Make Leveelahti olikin ehdottomasti sitä mieltä, ettei häntä houkuttele Marjaleena Rintalan edustama rähjäinen anarkismi, oli heissä molemmissa yhteistä se, että myös mediafilosofilla oli allaan upouusi urheiluauto. Mediafilosofi Leveelahden kasvot olivat meikatut, hänen tukkansa oli muotoilu, ja hänen kätensä olivat hoidetut. Juuri tällä ilmeellä, juuri näillä käsillä, juuri tällä mielenlaadulla ja juuri tämä hiuslaite kiharoitaan somistaen Leveelahti ohjasi avo-Saabiaan päin edessä häämöttävää betoniseinää sadankahdenkymmenen kilometrin tuntinopeudella.

Hänen mielestään filosofian ei pitänyt olla tunkkaista. Hänen mielestään filosofian ei pitänyt olla hämärää akateemisten viranhaltijoitten puuhastelua, vaan filosofiassa piti olla glamouria. Siinä piti olla raikas verevän elämän maku. Vaikka mediafilosofia ja seinää erotti enää vain kymmenen, kaksikymmentä metriä, mediafilosofi ei tehnyt mitään auton pysäyttämiseksi. Päinvastoin: viimeisillä metreillä mediafilosofi ikään kuin lisäsi vauhtia polkaisemalla auton kaasupolkimen huvin ja harrastuksen vuoksi aivan pohjaan.

Kotimaista sarjavalmistetta olevan auton litteä keula murskautui edessä olevaan betoniseinään. Väkkärämäiset

peltivanteet lopettivat vispilämäisen pyörintänsä. Pölykapselit sinkoilivat korkealle ilmaan ja lentelivät kieppuvaa rataansa pudoten kolisten lähiympäristön asfaltille. Salamavalot välkehtivät, ja savu nousi auton pohjan alta kiiltävän teräs-, muovi- ja lasimassan musertuessa katsojien ja kameroiden edessä viimeistä piirtoa myöten ryttyyn. Mutta, mikä tärkeintä, onnettomuutta seurannut kamera-ajo onnistui ja sai kuin saikin tallennetuksi filmille kolarikokonaisuuden tärkeimmän elementin: mediafilosofin raukean uneliaat kasvot painautuivat esille räjähtäneen turvatyynyn untuvanpehmeään syleilyyn.

Saabilla nimittäin tiedettiin, ettei mikään ole näiden ahdistavien aikojen keskellä yhtä tuottoisaa kuin auton turvavälineiden kauppa. Laman, työttömyyden ja toimeentulo-ongelmien runtelemat perheet pakenivat elämänsä ankeutta suojapuskureilla ja turvavyöhykkeillä varustettuun autoon. Myös Leveelahti pelkäsi kuollakseen kolaria, joka tekisi selvää hänen urastaan repimällä riekaleiksi muotiesitysten tutuiksi tekemät mallinkasvot. Rahan ja julkisuudenkipeytensä vuoksi hän oli kuitenkin suostunut mainosvideon päähenkilöksi, kunhan siitä ei olisi haittaa hänen ulkonäölleen tai terveydelleen.

”Mediafilosofi Make Leveelahti, olemme nähneet sinut suomalaisen autotehtaan mainosvideolla”, sanoi Metkuliketkuli-ohjelman juontaja Kari Varissuo televisiolähetyksensä aluksi. ”Pitääkö paikkaansa, että pelkäsit astuessasi tuon auton ohjaimiin?”

”No en mä oikeestaan pelänny. Mä oon aina tykänny kovasta menosta ja painoin vielä lisää kaasua tossa lopussa, niin kuin näitte. Mut se kyllä pitää paikkaansa et liikenteessä mä kyllä pelkään ku ei koskaan tiedä kuka hullu tulee vastaan väärää kaistaa. Et se kyllä arveluttaa ku liikenteessä sä oot enemmän toisten armoilla ku muualla yhteiskunnassa. Jopa niin et voi mennä terveys, henki, läheiset ihmiset, koko elämä. Pitäis olla enemmän tota kohtaamisherkkyyttä, jota mä edustan mun pian ilmestyvässä kirjassa.”

”Onko autojen kolariturvallisuus sitten yleistettävissä joksikin kohtaamisfilosofiseksi teemaksi? Onko pelkojen taustalla luokkastrategisten kolarikokeiden Suomi?”, ehdotti terävistä yhteiskunta-analyyseistään tunnettu toimittaja Varissuo.

”Mä en nää tätä tossa valossa. Kyllä tärkeintä on sittenkin tosi turvallisuus, se et perheet on turvassa ja että ihmisillä menee hyvin”, vastasi Leveelahti pinnallisen typistävästi muistaen autotehtaan kanssa solmimansa sopimuksen, joka kielsi laajentemasta keskusteluja markkinadynamiikan motiiveihin. ”Kyllä tärkeintä on sittenkin ihminen ja se, että filosofiassa on glamouria”, totesi hän.

Sitten puhuttiin julkisuudesta. Leveelahti oli kokenut TV-esiintyjä, ja hänen nuoren elämänsä käänteitä seurattiin laajasti medioissa. Media oli myös hänen filosofisten harrastustensa aihe, ja juuri siksi hän tiesi, mitä julkisuuteen pääsemiseen ja siellä pysymiseen tarvittiin. Ihmisessä piti olla jotain tavallista ja helposti samastuttavaa mutta samalla jotain erikoista, omaleimaista ja ainutkertaisesti tunnistettavaa, ei mitään jäljiteltävää vaan suoraan omasta persoonasta tehostamalla muovattavaa. Juuri tämän pienen oivalluksen kautta Hollywoodin megatähdet erottuvat valovuosien päähän B-luokan sarjanäyttelijöistä, vaikka todelliset erot heidän välillään ovat olemattomat tai pienet. Samoista syistä myös julkisuuden A-tasolle ponnahtanut filosofi ei välttämättä putoa reserviläisjulkisuuden B-tasolle, jolla kituuttaa normaali kuvalehtijournalismin nostoväki, saati että hän vajoaisi C-tason asiantuntijajulkisuuteen, eli suureen tuntemattomuuteen.

Onnistuneen filosofiajulkisuuden ehto on, että oman elämän ja julkisuuselämän välillä ei ole ristiriitaa. Tämä johtuu siitä, että julkisuus ei koskaan tyydy vähään, vaan ollakseen paljastavaa se haluaa aina sata prosenttia, toisin sanoen kaiken. Siksi yksityiselämäkään ei voi olla salaista eikä liioin erilaista kuin elämä julkisuuden valokeilassa. Mutta yksityiselämän tuli olla suojattua, sellaista, johon pahanilkinen panettelu ei vaikuta, vaikka julkkis itse olisi

kuinka avoin. ”Niinpä julkisuuden hallitseminen alkaa tämän rajan säätelystä. Jos sinulla on suojattu yksityiselämä, voit tehdä julkisuudessa mitä tahansa, ja olet perimmältään turvassa”, pohti Leveelahti.

Julkisuudessa onnistuminen edellyttää siis vankat yksityisyyden turvamuurit, joiden suojissa ei ole pelkoa joutua työ- tai vuokramarkkinoille luistelemaan. Moni Leveelahden ystävä oli tältä osin pulassa, eivätkä hänen omat asiansakaan olleet täysin kunnossa. Mutta ne olivat niin hyvin kuin kaksikymmentäkuusivuotiaan lisensiaatin kohdalla saattoi toivoa. Lisäksi Leveelahti tiesi, että julkisuuden henkilön piti olla kaikille ystävällinen. Ei käynyt päinsä, että julkkis ryhtyisi rettelöimään tavallisten kuolevaisten kanssa. Ei omasta aloitteesta, sillä fanit voisivat loukkaantua, eikä toisten aloitteesta, sillä kiistoista ei koskaan välity riidan aihe vaan pelkkä negatiivinen viesti. Riitautuminen oli joka kerta pelkästään kielteinen asia. Siksi Leveelahti oli kaikille mukava, ja hän suoriutui mainiosti tämänkertaisestakin TV-istunnosta.

”Make Leveelahti, me tiedämme, että tyttöystäväsi ja kihlattusi on raskaana”, sanoi seurapiiritoimittaja Varissuo. ”Koska on laskettu aika?”

”Kahden kuukauden kuluttua.”

”Muuttaako lapsen syntyminen millään tavoin filosofiaasi tai asemaasi julkisuudessa?”

”En usko sillä olevan niin suurta vaikutusta, mutta en epäile, etteikö se tekisi nöyremmäksi sekä Tiinaa että elämän suurta salaisuutta kohtaan.”

”Tunnussanojasi ovat avoimuus ja kohtaaminen. Kohtaako yksityiselämäsi mitään muutosta? Monet urheilijat keskittyvät lapsenhoitoon julkisuuden asemasta. Tuleeko Leveelahdesta nyt normaali tosikkomainen perheenisä?”

”Tää jatkuu samaan malliin. Ei elämä oo mikään naisen käsilaukku, vaikka välillä tuleekin lunta tupaan. Mutta sen voin luvata, että jos tehdään mukavia juttuja, niin me nähdään vielä monta kertaa”, sanoi Leveelahti tiettyä vetäytymistä sananvalinnoillaan viestien.

”Hyvin vastattu”, kommentoi asioista perillä oleva Varissuo imartelevasti, ”ja onnea valitsemallasi tiellä, mikä se lieneekin.” Sitten hän kääntyi kameroiden puoleen: ”Näin siis, hyvät katsojat, mediafilosofi Make Leveelahti kihloissa ja kolareissa. Onnea vielä kerran.”

Varissuo, joka oli Leveelahden ystävä ja heimoveli Helsingin ravintoloista, läimäytti Leveelahtea miehekkäästi hartijoille tämän noustessa tuolilta ja siirtyessä studion takahuoneeseen odottamaan taksia. Mediaesitys oli ohi. Varissuo puolestaan tiesi jo omasta kokemuksestaan, että raskaana oleva nainen on pommi. Mutta sitä hän ei tiennyt, olisiko purkamattomia pommeja vielä muita. ”Mitä pikemmin menet, sitä nopeammin tulet uudestaan vastaan!”, huikkasi hän poistumassa olevalle Leveelahdelle.

Päästyään taksin takapenkille ja kiitäessään lauantai-iltaa juhlivan Helsingin läpi mediafilosofi Leveelahden olo alkoi tuntua ulkopuoliselta. Sama olo tulee lähes missä tahansa vähin äänin liikkuvassa kulkuneuvossa, kun ei tarvitse huolehtia ajamisesta vaan voi katsella öisen kaupungin pimeydessä loistavia valoja ja kuunnella liikenteen tasaista jyminää. Mitä tämä kaikki oikein oli? Niin kuin nyt se juttu kolarikokeista ja lapsesta, kun molemmat olivat menneet peruuttamattomasti eetteriin, mietti Leveelahti. Tottahan se oli, mitä hän sanoi, mutta ironisella ja tietyssä mielessä kohtaloa uhmaavalla tavalla. Entä jos hänelle itselleen sattuisi kolari, nyt tässä taksissa, matkalla kotiin? Olisiko se jumalien rangaistusta ja ivaa, pohdiskeli mediafilosofi ja tarkisti turvavyönsä lukituksen. Hänellä oli tilaisuus ajatella.

Huoliensa keskellä Leveelahti oli perimmältään oikeassa, vaikkakin peräti rienaavalla, kieroutuneella ja irrationalistien palvelukseen liittoutuneella tavalla. Tuskin missään saa ylimielisyys korskeampaa ilmaisua kuin yksityisautoilussa, jossa lasin, pellin ja kromin kimalteeseen valettu ylpeys voi milloin tahansa kohdata lopullisen ja tragedianomaisen rangaistuksensa kaiken tämän komeuden ja kimalluksen vaihtuessa salamannopeassa kolarissa

mitä rujoimmaksi ja itkuntäyteisimmäksi ahdistukseksi.

”Ideologiasta on kysymys silloin kun toiminta, joka vertauskuvallisesti edustaa vapautta, muuttuukin todellisuudessa vapautta rajoittavaksi tekijäksi”, Leveelahti muisti jonkun jämeräpartaisen filosofin sanoneen. Puolustaakseen itseään omantuntonsa syytöksiltä Leveelahti katsoi olevansa jonkinlainen ironinen sokraatikko, vaikka totuus lieneekin se, että Sokratesta pidettiin sangen vakavasti otettavana henkilönä, eikä hänen ja mediafilosofin asenteessa ollut liioin havaittavaa yhtäläisyyttä.

Tämän katuvalonhehkuisen taksimatkansa lopuksi mediafilosofi saapui kotiinsa, avovaimonsa vuokra-asuntoon, Kallioon. Heillä ei ollut matsannut seksin alueella pitkään aikaan, ja mediafilosofi kulutti aamuksi vaihtuvan yön katselemalla omaa kuvaansa juuri päättyneen Metkuliketkuli-ohjelman jälkeensä jättämältä videonauhalta. Hän ei menisi sänkyyn ennen kuin hänen avopuolisonsa nukkuisi, sillä hän tahtoi kaikin keinoin välttyä siunatussa tilassa olevan naisensa harjoittamalta seksuaaliselta ahdistelulta. Alun perin mediafilosofi ei halunnut lasta lainkaan, mutta se oli ikään kuin riistetty häneltä Tiinatyttöystävän uhatessa, että jos mediafilosofi ei tekisi lasta hänen kanssaan, hän menisi ja pullauttaisi kakaran jonkun toisen kanssa.

Mediafilosofin imagologinen heikkous oli siis häijy ja pahanilkinen akka. Juuri sellainen kuin kaikki ämmät perimmältään ovat, tuumi Leveelahti. Mutta koska hän oli hulluna naisiin, hänen oli koetettava kestää. Varmaa oli vain se, ettei hän panisi Tiinaa ennen synnytystä ja tuskin edes synnytyksen jälkeen, paitsi pelkkää koston- ja raiskauksenhimoista pahuuttaan! Sitä paitsi hän ei halunnut, että ensimmäinen asia, jonka hänen tulossa oleva lapsensa tästä maailmasta näkisi, olisi mediafilosofin itsensä munan pää.

Vaikka Leveelahti esiintyi mielellään populaarin julkisuuden pyörteissä, hänen kiinnostuksensa varsinaiset kohteet olivat muualla. Hänen alkuperäistä alaansa olivat

Internetin kotisivut ja verkkofilosofiat, joiden piirissä puuhaileminen oli tehnyt Leveelahdesta todella kuuluisan. Ajatus tietoverkkomuotoisesta sielunvaelluksesta oli tehnyt hänestä nykyajan modernin Buddhan ja antanut uutta sisältöä yhtä paljon hegeliläiselle maailmanhengen käsitteelle kuin hindulaiselle Brahma-jumaluudelle, tuolle olemisen kaikkivaltiaalle ykseydelle. Sikäli kuin Leveelahden lihallinen elämä joskus lakkaisi olemasta, hänen filosofiansa ja persoonansa voisivat jatkaa Internet-muotoista läsnäoloaan ja loputonta vaellustaan verkkosurffareitten tajunnassa. Hypermediamuotoisena hän voisi jopa muuttua, kehittyä, kasvaa ja löytää kokonaan uusia asuinsijoja ja suhteita.

”Näin myös kartesiolainen sielu–ruumis-dualismi sovitetaan mediafilosofiassa, eikä muuta läsnäoloa kuin hypertekstimuotoista verkko-olemista enää ole. Tai jos sitä on, sitä ei enää tunne. Verkkoaddiktoituneiden alkeisklisee ’minulla on yhteys verkkoon, siis olen olemassa’ on lopullisesti ottanut paikkansa nettisurffareitten kollektiivisessa tajunnassa”, lausui Leveelahti ilmaisjakeluna leviävän Pop-lehden palstoilla. Näin sanoessaan hän tiesi ratsastavansa yltiöfuturistisen hype-aalloon harjalla.

Vaikka Leveelahden kaltaiset verkkofilosofit eivät olleet sen enempää kartesiolaisen kuin eksistentialistisenkaan filosofiaperinteen vankeja, selvää oli, että mediafilosofia sinänsä oli harvinaisen itseään toistava ja konservatiivinen tieteenala. Suoraan sanottuna sen piirissä esitettävä saattoi olla vaikka kuinka vanhentunutta, pinnallista ja epämuodikasta tahansa, ja aina sitä pidettiin yhtä erinomaisena.

Monet ovat erehtyneet luulemaan, että mediafilosofia keksittiin samalla kun Internet ja kotitietokone keksittiin. Vain harvat tietävät, että mediafilosofian jäljet johtavat paljon pitemmälle historiaan. Myös Leveelahden mielestä lopuillaan oleva 1990-luku oli outo sekoitus 1960- ja 1970-lukujen beat- ja hippifilosofioita, Marshall McLuhania, Andy Warholia ja Noam Chomskya digitaalisen tiedonvälityksen ihmeisiin sekoitettuna. Samaa voi sanoa musii-

kista, joka sekin oli pelkkiä kertaustyylejä, kuten Oasista ja teknoa. Eikä käsitteellisissä välineissäkään ollut paljoa uutta. Kommunikaatio-, media-, inter-, hyper-, super-, hypra-, irkki-, netti- ja katti-alkuisia sanoja, niiden yhdistelmiä ja johdannaisia. Kuten interkommunikaatio, hypermedia, nettiakatemia ja irkkikatti. Hyperteksti vieköön!

Make Leveelahti, joka oli syntynyt vuonna 1972, osasi hyödyntää tätä sanasalaattia. Ehkä merkittävin uutuus oli kuitenkin sähköpostiosoitteeseen yhdistetty kotisivu, joka toimii kuin Valintatalon ilmoitustaulu tehden kenestä tahansa teininuoresta julkisuuden henkilön. Siinä, missä 70-luvun lapset etsivät kirjeenvaihtokumppania Suosikkilehden palstoilta, laittoi 90-luvun nykynuori namukuvansa nettiin. Netistä media-Make oli löytänyt myös ystävänsä Tiinan.

Toisaalta voisi luulla, että kaiken välineellisen vaikuttavuuden ja tekstuaalisen uudistumisen keskellä nämä nettiaddiktit olisivat olleet historiastaan paremmin perillä. Hiphop-nuorten värikylläiset vaatteet ja peroksidivalkaistut hiuslaitteet muistuttivat hämmästyttävästi heidän omilta kotisivuiltaan löytyviä lapsuuden värivalokuvia, joissa heidän vanhempansa polttelivat pilveä otsapannoissaan, kukkapaidoissaan ja Abba-henkisissä puukoruluomuksissaan taustanaan Che Guevaran kuva. Kuka vielä väittää, etteivät happojen vaikutukset periytyisi sukupolvelta toiselle? Tai sitten oli niin, että nuoruus yksinkertaisesti on joka kerta samanlaista.

Kenties tämä muotien representoima irrallisuus ilmensi kuitenkin joitain näiden vallankumouslasten varhaisia perhetapahtumia. Leveelahden vanhemmat olivat eronneet Make-pojan ollessa seitsemän vuoden vanha. Silti hänen lapsuutensa ei ollut erityisen ankea. Hän oli vanhempiensa ainoa lapsi ja tottunut saamaan huoltajiensa kaiken huomion. Vanhempiensa vilkkaan vapaa-aikaelämän, yleisen ovenpaukkeen ja viikonloppuvaihdon vuoksi Make Leveelahti oli tottunut toiminnallisiin ratkaisuihin. Tätä kautta hänestä oli kehittynyt normaali ulospäin suuntautuva lähiönuori, joka hieman neuroottisesti mutta määrä-

tietoisesti takertui kaiken kaupallisen roskan ympärille, johon hän suinkin saattoi identifioitua ja sitä kautta luoda järjestystä toisten sotkemaan elämäänsä. Tämän taustansa vuoksi hän tunsi tiettyä kaipausta itseään vanhempien ihmisten seuraan, ja niinpä hän lyöttäytyi jo opiskelujensa alkuvaiheissa rohkeasti opettajiensa ja häntä itseään runsaasti varttuneempien opiskelijoiden tekemisiin ja toimiin.

Jotkut kokivat sen tunkeilevana, mutta useimmat pitivät sitä merkkinä hyvästä itsetunnosta. Vain harvat oivalsivat Leveelahden sisäisen vieterin ja hänen tyhjenemättömältä vaikuttavan sähköparistonsa johtuvan siitä, ettei Leveelahdella ollut kaikkein tärkeimpinä vuosiaan isää, joka olisi pannut hänen toiminnalleen ylipäänsä minkäänlaista rajaa. Siksi hän myös aikuisiällä toimi vailla rajoitteita ja estoja, mutta kuten kaikki tietävät, tällaisten mainostoimistoihmistyyppien varjopuolena on se, että he yleensä kuluttavat itsensä lyhyessä ajassa loppuun. Viimeistään kolmekymmentävuotiaina he ovat lihoneet kouluaikaisille ystävilleen tuntemattomiksi.

Make Leveelahden tärkein ystävä oli vakuutusyhtiö Suomi-Salaman pääjohtaja, vuorineuvos Kauko Harjunsalo. Tapa, jolla he olivat tutustuneet, oli hieman omituinen. Toimiessaan eräänä kesänä pyöräilylähettinä Leveelahti oli osunut ajoneuvonsa sarvella Aleksanterinkadun jalkakäytävälle pysäköityyn Mersuun. Metallinen kädensija oli viiltänyt pitkän juovan mustan edustusauton takaoveen, jonka avoimesta ikkunasta pian kurkisti johtaja Harjunsalon hikoileva pää.

”Mitäs hemmettiä täällä tapahtuu”, oli vuorineuvos sanonut hämilleen joutuneelle lähetille.

Antamatta tilaisuutta vastata isokokoinen johtaja nousi ketterästi autosta ja nuuhki syntyneitten vahinkojen suuruuden. Sitten hän tiuskaisi Leveelahtea tiukasti silmiin tapittaen: ”Milläs mediafilosofi Mersun maksaa?”

Ei käynyt päinsä, että vakuutusyhtiö itse korvaisi itselleen aiheutetun vahingon, sillä mediafilosofin vakuutukset

olivat juuri Suomi-Salamassa.

”Minä voin maksaa työllä”, oli Leveelahti sanonut.

”Jaa-a, mutta eihän meillä tarvita lisää henkilökuntaa”, murisi johtaja.

”Ettehän te voi tietää, mitä päätätte, ennen kuin olette kuullut ehdotukseni. Tulisin teidän paikallenne pääjohtajaksi.”

Toivuttuaan Leveelahden typeryttävästä kohtuuttomuudesta ja oivallettuaan siihen sisältyvän pilailun mahdollisuuden Harjunsalo lausui kaikkien paikalle ehtineiden avustajiensa yllätykseksi seuraavat omaperäiseen huumorintajuunsa perustuvat sanat:

”Kyllähän se vain käy! Olenkin pitkään kaivannut lepoa, mutta ei ole juolahtanut mieleeni.”

Leveelahden avoimuus oli tehnyt vuorineuvokseen vaikutuksen. Mutta sitäkin tärkeämpää oli, että Leveelahden kaltaisen hullun harlekiinin kautta hänelle tarjoutui tilaisuus viettää lomaa ilman, että hän joutuisi päästämään yhtään ahnetta apulaisjohtajaansa hoitamaan omaa sarkaansa Suomi-Salamassa. Lisäksi hän sai tilaisuuden koetella alaistensa hermoja. Mikä olisikaan tärkeämpää yrityksen tulevaisuuden kannalta, ja tie pääjohtajan tammipaneloituun huoneeseen oli Leveelahdelle avoin.

Harjunsaloa viehätti Leveelahden teeskentelemättömyys. Tämän narrinsa kautta hän saisi tietää, mitä mieltä hänestä ollaan. Monen suuren päällikön ongelma on vainoharhaisuus, joka johtuu siitä, ettei hänelle kerrota totuutta hänestä itsestään. Ei uskalleta, koska pelätään rangaistuksia. Lopulta kaiken vallan ja viisauden lähde itse aavistaa tämän eikä uskalla luottaa omiin alaisiinsa. Mutta Harjunsalon mielestä Leveelahdessa oli ominaisuuksia, jotka olisivat voineet tehdä hänestä huippujohtajan, mikäli hän olisi kaikkien valheenpaljastuskommenttiensa lisäksi osannut pitää salaisuuksia.

Suomi-Salaman ohessa Leveelahdella oli käsissään monta muutakin bisnestä. Harjunsalon sijaisena toimiessaan hän oli oppinut käyttämään pukua ja solmiota. Kaikesta

saattoi kuitenkin nähdä, että hän kantoi päällään univormua, eivätkä hänen hienot vaatteensa mitenkään kommunikoineet hänen sisäisen elekielensä kanssa saati pukeneet sanoiksi hänen ajatuksiaan. Ne roikkuivat Leveelahden kapeilla hartioilla kuin aidanseipäälle ripustettuina. Paljon paremmalta Leveelahti oli näyttänyt puolipeilaavissa ajolaseissaan ja kirkkaanvärisissä pyöräilytrikoissaan, mutta myös vaaleaan kävelypukuun sonnustautuneena hänen olemuksessaan oli jotain huoramaista. Yhtä kaikki, Harjunsalolta röyhkeytensä oppineena hän oli perustanut firman. ”Lapsellinen mies, mutta ala varmaan tuottaa, ryhtyypä sillä mihin tahansa”, oli pankinjohtaja Silfversson ajatellut myöntäessään Leveelahdelle kolmensadantuhannen markan lainan.

Leveelahden firma toimi kahdella toisistaan riippumattomalla alalla, joista ensimmäinen syntyi kuin luonnostaan Leveelahden mediafilosofisista harrastuksista. Se oli hänen virtuaalitieteellisen toimintansa sovellutus: seksipuhelimet. Tarkemmin sanottuna kyse ei ollut seksipuhelinpalveluista sanan tavanomaisessa merkityksessä, vaan kyseessä oli ympärivuorokautista virtuaalinautintoa tuottava täysin digitalisoitu seksipuhelinkeskus, joka tarjosi Internet-muotoista pornokuvaa, nauhoitusta, keskustelua ja läähätystä kaikille käyttöoikeuden lunastaneille.

Virtuaaliseksi oli mediafilosofian kysytyin ja eniten leiville lyövä toteutumisyhteys. Sitä paitsi alalla kukoistivat lähes rajattomat laajenemismahdollisuudet, eikä Leveelahden itsensä nikkaroima puhelinkeskus tarvinnut lainkaan kallista työvoimaa, vaan se toimi aavemaisesti hänen työhuoneensa komeroon asennetusta laitteistosta. ”Odottakaahan vain kun näette, mihin mielikuvituksellisiin seurauksiin ihmisruumiin ja tietokoneen yhdistäminen saattaakaan tulevaisuudessa johtaa”, oli Leveelahti lausunut eräille Filosofian laitoksen skeptikoille.

Vuokrafilosofit-firman perustaminen oli puolestaan seurannut seksipuhelimilta ylitse jääneen vastaajakapasiteetin valjastamisesta hyötykäyttöön. Tietäen, minkälainen holokausti pääkaupunkiseudun asuntomarkkinoilla vallit-

see, Leveelahti oli takertunut vailla lakien rajoja rehottavaan vuokravälitysbisnekseen. Libertaarifilosofi Rintalan yllyttämät ahneet ihmiset, jotka eivät saaneet sijoituksilleen kylliksi korkoa pankeista, haalivat rahoillaan asuntoja ja nostivat neliövuokrat pilviin. Kansalaisten ja kapitalistien törmäyttämiseen tarvittiin kuitenkin välittäjiä, joiden tehtävä oli ahdistella viattomia ihmisiä luottorekisteriotteilla, takuutalletuksilla ja monien tuhansien markkojen välityspalkkioilla: ”Tämä on Leveelahden Make Mediaattori Oy:stä, hei! Jos haluat tietää, mihin kaikkeen OnLinelinjoillamme sovittu iltapäivätreffi voi johtaa, valitse seksipuhelinpalveluidemme tunnus *. Jos taas aviosiippasi asunnosta uhkaa lähiaikoina ulosheitto, valitse Vuokrafilosofit-firman tunnus #. Vain 9,99 minuutti plus ppm.” Ei ollut epäilystäkään, ettei kohtaamiseetikko Leveelahden paisuttelema mediator-filosofia olisi tätä kautta surkastunut eettisesti mitättömäksi mediumiksi.

Hänen kollegansa sietivät Leveelahtea vain siksi, että hän oli niin kallis. Hänen harjoittamansa luentorahastuksen vuoksi yritysjohtajat joutuivat nimittäin maksamaan hänen kollegoilleen vielä enemmän välttyäkseen kuuntelemasta seminaareissaan juuri Make Leveelahtea. Yliopiston piirissä Leveelahdella olivat meneillään jatkuvat sokraattiset kurssipäivät nimeltä ”Miten sanon totuuden vaimolleni ja esimiehelleni”.

Loppujen lopuksi Leveelahden ja Rintalan välillä ei ollut suurtakaan eroa. Heitä oli pitänyt erillään vain se, että he olivat kilpailijoita. Leveelahden sopertelemat viisastelut erotti omaksi lahkokseen se, että jokaisen kunnon herätysliikejulistajan tavoin hän näki yleisen onnellisuuden avaimet yhdessä yhteiskuntaelämän osa-alueessa, nimittäin median autuaaksi tekevässä voimassa. Vaikka hänen oikea kätensä pitelikin kynää, joka kirjoitti saarnaa, oli hänen vasen kätensä nokinen, rupinen ja syntisyyden syömä ja kaikin tavoin sotkeutunut mitä hämärimpiin aineellis-immanentteihin puuhiin.

Henkilökohtaisen hyvinvointinsa keskellä Leveelahti ei

varonut tulemasta ylimieliseksi, ja hän kuittasi luentojensa palkkiot usein pökerryttävän tyrmistyttävillä laverteluilla. Kuten: ”Vanha viisas rotta voi tietää paljon räpsistä ja rotanmyrkyistä, mutta se ei pysty kommunikoimaan tietojaan nuorille jälkeläisille, jotka huolettomina parveilevat kotikolonsa ympärillä. Sillä se ei osaa kirjoittaa Internet-muotoista hypertekstiä 'Miten vältän kuolemanloukut korkeakoululaitoksessa'.” Hänen mielestään se oli hauskaa. Tällaista hän takoi kuin rautaa, ja sama laukka jatkui luennosta toiseen.

Sikäli Leveelahti oli oikeassa, että meillä täällä Suomessa on mitä täydellisimmät kommunikaatiojärjestelmät maailman tiheimpine GSM-verkkoineen, eikä suurimmalla osalla ihmisistä ole mitään sanottavaa. Kenties ihmiset kompensoivat yksinäisyyttään siirtämällä sosiaalista kaipuutaan välineisiin. Tai sitten oli niin, että nämä onnettomat sisällöntuottajat vain lievittivät häpeän tunteitaan piiloutumalla etäkommunikaatioon. Mikä mainio sauma mediafetisismille! Osoittamalla uusien kommunikaatiokanavien yhteiskunnallinen välttämättömyys oli teknis-sosiaalinen viestintävälineiden kauppa kehittynyt taitavaksi liiketoimeksi, jolla rahat saatiin imuroitua kansalaisten taskuista tässä mykkien moukkaihmisten maassa. Ottaen huomioon Leveelahden häikäilemättömät tarkoitusperät olisi ollut parempikin, että juuri hänenlaisensa keinottelijat olisivat pitäneet turpansa kiinni.

Aina Leveelahden viekkaan vihjailevat luennot eivät sujuneet onnekkaasti. Hänen urakehityksensä keskeltä erottuu tietynlainen kulminaatiopiste, joka merkitsi ratkaisevaa käännettä koko hänen mediassa julhitun julkisuuskuvansa kannalta.

He olivat suuressa otaniemeläisessä hotellissa, Leveelahti ja joukko muita filosofeja ja insinöörejä, innovoimassa tietoyhteiskunnan interaktionistista tulevaisuutta, kun sattui eräs häpeällisen kyseenalainen ja satiirisen ironian täyteinen tapaus. Minun on selostettava se teille koko läpikotaisessa vertauskuvallisuudessaan, koska muutoin tapahtumien kumuloituvasta luonteesta on vaikeata saada riittävän perusteellista kuvaa.

Kävi nimittäin niin, että esitelmää pitäessään Leveelahti oli juuri tulossa kohtaan, jossa hänen oli tarkoitus esitellä helsinkiläisen teknobiittiradion ja populaarin ilmaisjakelulehden organisoima PLAYBACK-kilpailu. Teknoiskelmiä soitettaisiin takaperin, ja kuuntelijat voisivat arvata, mikä biisi milloinkin soi, sekä tekstata vastauksensa trendinuorison suosimaan Pop-lehteen.

Mediafilosofin innostusta laimensi kuitenkin se odottamaton tosiasia, että hänen peräsuolessaan alkoi tuntua painetta, ja hänen vatsanpohjastaan alkoi kuulua kurinaa. Myös mediafilosofin kasvoilta alkoi paistaa, että kaikki ei ollut nyt kunnossa ja että tarkemmin sanottuna mediafilosofin esitys kärsi runsaan ruokatunnin seurauksena syntyneistä ilmavaivoista.

Mutta luentovuoron loppumiseen ja vapauttavana edessä viittovaan luentotaukoon oli vielä runsain mitoin aikaa, eikä kulunut kauaa, kun sekä mediafilosofi itse että

hänen valppaana pysynyt yleisönsä yhdessä jännittivät, riittäisikö tämä käytettävissä oleva aika. Olipa joukossa niitäkin, jotka joko naiivin tahattomasti tai tahallisen ilkikurisesti pohdiskelivat, olisiko aikaa tarpeeksi lisäkysymysten esittämiseen, ja yksi heistä oli eturivissä ystäviensä kanssa istunut professori Xavier Kenneth.

Välillä näyttikin siltä, että mediafilosofi selviäisi osuudestaan, ehkä tavanomaista kehnommin suorituksin, mutta kuitenkin kunnialla. Ilmakupla tuntui näet liikkuvan mediafilosofin sisällä ylös ja alas, ja aina parin minuutin välein se pulpahti aivan peräaukon huulille ennustamaan ulostuloaan. Mutta joka kerta mediafilosofi sai imaistua tulossa olevan paukun syvemmälle suoleen, mikä antoi mediafilosofille luvan jatkaa.

Selvitettyään puheena olleen paikallisradiokisan multidimensionaalista luonnetta mediafilosofi aikoi jatkaa luentonsa viimeiselle osuudelle, kun häntä kohtasi yleisön seasta noussut kysymys, joka koski sitä, miten kipeästi tällaisten PLAYBACK-pelien antamaa feedbackiä tarvittaisiin markkinoinnin suunnittelussa. Ikävä kyllä, tämä mitään mistään ymmärtämättömän suusta tähän vaikeaan hetkeen ilmaantunut kysymys johdatti mediafilosofin siinä määrin hämilleen, että hänen turvalliselta tuntunut luentorutiininsa särkyi, ja hänen peräsuolensa tapahtumia säätelevä hermostonsa ryöstäytyi toimimaan omia aikojaan. Nyt hänen sisälmyksissään tuntui siltä kuin hänen suolistoonsa olisi pumpattu täysi paineastiallinen kaasua, joka saattoi minä hetkenä hyvänsä rajähtää ainoan purkautumistiensä kautta ulkosalle, aina luentosalin perukoille asti, kaiken kansan aisti- ja nauruhermojen kutkuttavaksi ärsytykseksi.

Mutta vielä kerran mediafilosofi pääsi vaikean tilanteensa niskan päälle ja sai kuin saikin vastatuksi kysymykseen. Vielä kerran hän sai ulkoisen ja sisäisen todellisuutensa rajaa säätelevästä peräaukkonsa sulkijalihaksesta otteen, kun eturivissä istunut tutkija Rauno Ruonanen esitti vieressään luennosta nautiskelevalle professori Kennethille huolestumisensa lisensiaatti Leveelah-

den vuorottaisesta kalpenemisesta ja punastumisesta ja, yhtä kaikki, kameleonttimaisesta värin vaihtelemisesta korokkeella vaikeroivan luennoitsijan naamalla.

”Olenko kertonut sinulle miehestä, joka opetti peräaukkonsa puhumaan?”, kuiskasi Kenneth eläytyvän myötätuntoisesti siteeraten tätä William S. Burroughsin sepittämää lausetta teoksesta ”Alaston lounas”.

Vaikka Leveelahti saattoi kuulla Kennethin ajatukset luentoon keskittyneen yleisönsä varjeleman hiljaisuuden keskeltä, ei mediafilosofilla ollut enää yhtään aikaa, halua eikä energiaa tämän arvoituksen ontologiseen pohdiskelemiseen. Painetta oli nyt ainakin satatuhatta ilmakehää, ja hänen oli välttämätön, aivan ehdottoman pakottava tarve päästää oma peräaukkonsa puhumaan.

”Ratatatatatatata!”, sanoi mediafilosofi Leveelahden perse tämän yllättävän toteamuksen kaikuessa luentosalin syrjäsimpäänkin sopukkaan ja säpsähdyttäessä hereille syvimpäänkin koomaan vaipuneen kuulijan.

”Hahhahhahhahhah!”, nauroi hänen yleisönsä Leveelahden hehkuessa pelleteatteriksi muuttuneen auditorion näyttämöllä kasvoiltaan punaisena kuin tomaatti.

”Ääni, joka haisee!”, kiljui yhteiskuntafilosofi Taisto Kuusinen. ”Tulevaisuuden multimediaa ja multimedian tulevaisuutta!”, hän huusi. Myös tutkija Rauno Ruonanen pelkäsi pahoin, että Leveelahden luento oli juuri toteuttanut itsensä Martin Heideggerin käsityksen lörpöttelystä (*das Gerede*).

Mediafilosofi oli nyt epäonnistunut. Hänen pieraisunsa oli saanut yleisön nauramaan paremmin kuin yksikään hänen kaskunsa, mutta onnekasta oli se, että yhtään lehtimiestä tai televisiokameraa ei ollut osunut paikalle. Sen sijaan hänen yllättävä tokaisunsa oli kuultu hajuttomuutta mainostavassa teknobiittiradiossa, joka välitti jokaisen salissa päästetyn pihahduksen suoraan radioaaltojen äärettömään eetteriin.

Selvää oli, että Leveelahden mokaus unohtuisi nopeasti yleiseen hämminkiin, mutta hänen vatsansa petollinen toiminta oli murentanut hänen itsetuntoaan. Enää hän ei

ollut yhtä varma glamourinsa ennakkoehdottomasta loisteesta kuin ennen.

Niinpä Leveelahti meni jo samana iltana helsinkiläisen taiteilijaravintolan diskoon. Ystävien seurassa hänen aikansa ei tulisi pitkäksi, ja päivällä sattunut typeryys unohtuisi nopeasti. Hän oli pukenut päälleen muodikkaat vaatteet ja istui nyt tupakkaa rauhallisesti poltellen yökerhon baarijakkaralla. Hänen oikea koipensa oli nostettu vasemman polven päälle, ja hänen sauhutteluaan säesti joka imaisun jälkeen tietty mietteliään maskuliininen puhallus ja hienon harkitsevainen käsiele. Baarihuoneen katossa kimalteleva peilipallo ja sen suggestiivisesti pyörivät valopisteet säteilivät ympärilleen korkeatasoista luksusluokan yökerhotunnelmaa. Jos tiede-elämä ei aina tarjoaisikaan glamouria, saattaisi sitä löytää nightclubien pittoreskistä diskomaailmasta, pohdiskeli Leveelahti. Hänellä oli menossa neljäs grogi.

Päivällä sattuneesta paukautuksestaan huolimatta Leveelahti ei ollut lainkaan anaalinen vaan pikemminkin oraalinen luonne. Hän luotti toisten apuun siellä missä voi ja oletti pulaan jouduttuaan, että aina kyllä löytyy joku imettäjän kaltainen huolehtija, joka sulkee hänet hellävaraiseen syleilyynsä. Hänen selviytymisstrategiansa oli sama kuin Sönkön: hän alkoi juoda. Ja kun vain tarpeeksi joisi, löytyisi jostain ennen pitkää lämmittävän ymmärtäväinen syli.

Leveelahti oli ensi kertaa ilman Tiinaa kotoa pois sen jälkeen, kun hän oli alkusyksystä häipynyt lupaa kysymättä ja mitään ilmoittamatta koko yöksi jonnekin. ”Mutta mitä ongelmaa siinä?”, tuumi hän. Muutaman neuvoa-antavan jälkeen hän yhä selvemmin oivalsi elävänsä elämänsä parhaita vuosia.

Leveelahti oli antanut katseensa vaeltaa sähkönsiniseen iltapukuun sonnustautuneen neitokaisen rintamuksilla, kun he baaritiskin äärellä hetkisen epäröityään antautuivat keskusteluun. Siitä, mitä he sanoivat, oli vaikea saada selvää, koska ympärillä riipoi korvia vihlova melu.

Mutta heidän ajatustenvaihtonsa alkoi repliikillä ”Käytsä tällä usein” ja päättyi molemminpuoliseen toteamukseen ”Mä kuule ymmärrän sua”, jolloin Leveelahden tanssikenkä alkoi väpättää. Voimatta vastustaa ympärillä jytkyvän teknomusiikin mukaansa tempaavaa kutsua Leveelahti teki uudelle tuttavuudelleen ehdotuksen:

”Hei, nyt tulee West Side City Fresh Face Boysin ’Final Stream-line X-travadance’. Tuutsä tanssiin?”

”Mitä?”

”Et tuustä tanssiin? Nyt tulee West Side City Fresh Face Boysin ’Final Stream-line X-travadance’.”

”Sori, mä en vieläkään kuule. Voitsä sanoo uudestaan?”

”Et tuutsä tanssiin?”, sanoi Leveelahti hitaasti ääntään painottaen.

”Mä en vieläkään kuule”, sanoi tyttö. ”Mut nyt tulee Frankly Straightwayn ’Direct Flashlight Techno Dream’, joten tuutsä tanssiin?”

”Mitä? Mä en kuule mitään!”, huusi Leveelahti. ”Kysyisin, että saanko luvan, vai mentäiskö ensin tanssiin!”, jatkoi hän koettaen hurmata humoristisuudellaan.

”Mä en kuule nää sille mitään estettä!”, vastasi tyttö, ja molemmat tungeksivat musiikin tahdissa nytkähtelevien juhlijoiden sekaan.

Leveelahti katsoi olevansa hyvä tanssija. Hän oli jopa harjoitellut kotona ja antoi nyt epäröimättä parastaan. Itse Nietzsche olisi säikähtänyt sitä henkihieverissä välkehtivää valourkua ja diskon kattoon kiinnitettyä peilipalloa, jonka säkenöivässä loisteessa mediafilosofi ilmensi itseään. Hän hyppi, tanssi, poukkoili ja hikoili diskon liukkaalla lattialla sellaista menoa, että monet vähemmän päihteissä olevat juhlijat taluttivat jo oman partnerinsa sivuun kuin minkäkin rättiväsyneen aasin.

Make Leveelahden mielestä Nietzsche oli nynny. ”Kun menet naisen luokse, älä unohda ruoskaa.” – Mitä siinä? Kuka tahansa koulupoika voisi nykyään sanoa saman, ajatteli Leveelahti. Sitä paitsi Tiina oli laiska, pullea ja

tyhmä toisin kuin hänen uusi sähkönsininen partnerinsa, vaikka maskara alkoi valua jo tämänkin otuksen poskille, ja hänen metallinhohtovärinen huulipunansa oli pysyvästi tärvellyt Leveelahden muodikkaiden popvaatteiden rintamukset.

Mutta ilma oli täynnä sielua ravitsevaa tupakansavua ja teknomusiikin romanttis-dekadentteja mollisointuja, jotka oli voideltu korskeilla sanallisilla fraaseilla ja jotka melankolisuudellaan toivat mieleen aidsiin kuolevan tiputuspotilaan viimeiset kuolinkouristukset. Lopulta Leveelahti jorasi lattialla yksin ja tanssi villisti strobovalojen paisteessa, joka muutti hänen askelensa robottimaiseksi katkokävelyksi.

”Mihin sä hävisit?”, ihmetteli Leveelahti palattuaan tanssilattialta märkänä ja hikisenä kuin uitettu koira. Hänen sähkönsininen ystävänsä, joka oli sanonut nimekseen Millamalla Rimpiläinen, imi nyt baarista ostamaansa Kimalaista pillillä ja katsoi alakuloisilla silmillään suoraan Leveelahden otsaan.

”Mun täytyy mennä käymään naistenhuoneessa”, sanoi Millamalla, ”tuttavallisesti vain Milla.”

Naistenhuoneen ulkopuolella ei ollut ruuhkaa, sillä huone sijaitsi rauhallisessa paikassa yökerhon alakerrassa. Sinne johtivat romanttiset sametilla pehmustetut portaat, samanlaiset kuin seitsemänkymmentäluvun hiihtolomamotelleissa ja ruotsinlaivoilla. Näillä rakastavaisten rappusilla media-Make lopulta suuteli Millaa. Vetäessään vihdoin vessanoven perässään kiinni mediafilosofi Leveelahti oli kuulevinaan käytävästä erään tuntemansa ystäväseurueen hälinää, mutta voi olla, että näissä oloissa hänen korvansa valehtelivat ja hänen aistinsa arvasivat väärin. He olivat nyt vessassa, hän ja Milla, eikä paikalla ollut ketään muita.

”Et sitten katso tänne”, sanoi Milla riisuessaan mekkonsa alta nimettömät ja pyllistäessään hiuskiharat silmillä pyttyyn. Molemmat kuulivat virtaavien vesien lorinaa keltaisen kusen valuessa posliiniseen ala-astiaan samalla,

kun Make Leveelahden silmät harhailivat tilavahkon naistenhuoneen kaakeloiduilla seinillä.

Mikä helpotus ja valmista tuli. Mutta kaikki ei ollut vielä ohi, sillä disko-Millan nimettömät pöksyt olivat vielä reisissä, ja hänen piti saada vedetyksi ne jalkaan. Tämä taas ei käynyt ilman, että hän nousisi seisomaan ja että hänen rautalanganvahvuisista häpykarvoista punottu sysimusta karvakolmionsa peilautuisi suoraan mediafilosofi Leveelahden uteliaille verkkokalvoille.

Koska Make ja Milla olivat koko lailla juovuksissa, ei kumpikaan kokenut millään tavoin hämmentävänä sitä, että kaikki Millan pukeutumisyritykset järjestelmällisesti epäonnistuivat. Lopulta hänen nimettömänsä valahtivat nilkkoihin, ja hän pyysi pillu paljaana apua mediafilosofi Leveelahdelta. Ei kulunut kauan, kun Leveelahti kaivoi housuistaan puolijäykän kalunsa ja sovelsi munansa pytyllä hajareisin voihikivan neitokaisen pilluun. Lopulta Leveelahti rynkytti Millaa sellaisella voimalla, ettei ollut epäilystäkään, etteikö heidän tohinansa olisi kuulunut naistenhuoneen oven taakse, ravintolahälinän täyttämään porraskäytävään.

”Eksä saa orgasmia”, Milla sanoi Maken jatkaessa rynkytystä kuin hullu. Panotapahtuman kohtaamisherkän kulminaatiopisteen näin tultua ohitetuksi Make solautti limaisen kalunsa takaisin housuihinsa ja veti vetksarinsa kiinni vilkaisten samalla olkapäänsä taakse.

Me emme tiedä, ejakuloiko Make Leveelahti vai ei, mutta jos hän ejakuloi, hänen spermaansa oli nyt siellä, missä ei lainkaan pitänyt. Ja jos hän ei ejakuloinut, Milla-tytön erittämä liukastinlima oli joka tapauksessa töhrinyt Leveelahden kirkkaana kiiltelevän kullin. Mutta sen me tiedämme, että suostuessaan lopultakin avaamaan äskettäin lukitsemansa vessanoven media-Make ja hänen Millaystävättärensä kohtasivat oven taakse kasautuneiden jonottajien lisäksi seurapiiritoimittaja Kari Varissuon juhlivan seurueen.

”No mutta kukas sieltä tulee?”, sanoi seurapiiritoimittaja Varissuo imartelevasti. ”Ei mutta sehän on Make Leveelahti, ja vielä naistenhuoneesta. Kyllä maailma on pieni”, sanaili Varissuo rehvakkaan fraseologisesti, kunnes hänen silmänsä osuivat Leveelahden jäljessä vessasta poistuvaan Millaan.

”Ei mutta kukas Leveelahdella on seuralaisena? Minä olen ohjelmapäällikkö Kari Varissuo.”

”Voisitko hei vähän väistää, meillä alkaa olla kiire”, puuttui puheeseen Leveelahti, mutta hänen kyynärpäätaktiikansa ei tuottanut väentungoksessa toivottua tulosta.

”Ai kiirekin vielä. Ei mikään ihme tällaisen mimmin kanssa. Me nähtiin hei, kun te jorasitte parketilla. Tehdäänkö juttua lehteen?”

”Et sitten, perkele, laita tätä lehteen”, sanoi Leveelahti.

”No no, muista toki asemasi. Me nähtiin kaikki. Meillä on todistajia”, provosoi Varissuo.

”Ai mitä muka? Vittua te mitään näitte.”

”Mediafilosofi näki vittua ravintolan vessassa! Miltä kuulostaa? Miltä kuulostaa hei! Se ei vaan toi trancetekno välttämättä heti avaudu”, kiusasi hän vihdoin Millaa.

”Pysy Varissuo raameissasi”, sanoi Leveelahti.

”Älkää miehet riidelkö”, lausui Milla.

”Älä nyt rupea rettelöimään”, sanoi puolestaan Varissuo Leveelahdelle, ja he molemmat olivat pahasti päissään. ”Jos lupaat olla kunnolla, tehdään mukavia juttuja. Muuten tehdään ikäviä juttuja”, esteli hän.

”Perkeleen perskärpänen. Et tee mitään juttuja”, tiuskaisi mediafilosofi hermostuneena, ja hänen kätensä osui Varissuon suupielessä sauhuavaan tupakkaan, joka putosi lattialle.

”Mediafilosofi löi toimittajaa”, sanoi joku. ”Menkää hakemaan portsari.”

”Ai löin vai? Itse pudotti sätkänsä, saatanan sälli! Pitääkö minun ruveta teille tapojakin opettamaan?”, huusi Leveelahti Varissuon velmuilevalle seurueelle.

”Taidatkin olla homo”, sanoi Varissuo.

He olivat nyt kohtaamisetäisyydellä. Kyse oli vain siitä, kestäisikö mediafilosofin kantti. Kantin tuli kestää, sillä mediafilosofi oli juuri saanut valmiiksi uuden kirjansa nimeltä ”Kohtaamisherkkyys”, josta hän oli ehtinyt juoruta tulevien tutkimustensa etuviistossa ennakkoesittelyssä puhuessaan Varissuon itsensä juontamassa Metkuliketkuli-ohjelmassa. Vaikka Leveelahden edustama sinä–minä-filosofia pursuili hunajaa ja siirappia kuin ”Kukka ja mehiläinen” -lastensatu, mikä lopultakin takasi, ettei hänen sepittämänsä gurukirjoituksen takana ollut turkkalainen läimäytysyhteiskunta, jossa joka toinen vastaantulija on potentiaalisesti Petteri Punakuono? Ei mikään, ja humaltunut Leveelahti lasautti Varissuon suoraan kanveesiin.

”Varissuota sattui pahasti”, sanoi joku. ”Menkää hakemaan lääkäri.”

Kohta Leveelahti ja Varissuo olivat toistensa kurkussa kiinni, ja heidän paitansa olivat veriroiskeiden tahrimat.

”Leveelahti yrittää tappaa Varissuon”, melskasi toimittajan juhliva seurue. ”Kutsukaa paikalle poliisi.” – Mikä herkkupala iltapäivälehtien otsikoihin!

Varissuo ja Leveelahti ehtivät riidellä tarpeeksi ennen portsareiden saapumista niin, että kohtauksesta saatiin valokuvilla varustettu tosiasiaperustainen juttu moneen aikakaus- ja kuvalehteen.

”Tähän te siis pyritte”, sylkäisi Leveelahti suustaan samalla kun hänet raahattiin ravintolan yläkertaan ja sieltä ulkona odottavalle kylmälle katuosuudelle.

”Elvis has left the building!”

”Ota vielä yksi Sunshine!”

”Saitko pillua vai etko saanut?”, huusivat hänen entiset ystävänsä. Eikö ollutkin ilkeää ja pahantahtoista?

”Kuvaruutukuulemiin, mediafilosofi”, he huusivat.

Leveelahden kengät olivat tipotiessään. Hänen räkäkaunis wetlook-kampauksensa oli aivan sekaisin. Hänen sylkensä ja verensä olivat tahrineet ravintolan samettipäällysteiset portaat, ja hänen sikamakeet populaarikuteensa olivat yltä päältä paskassa. Paskaa, paskaa ja vielä kerran paskaa! Glamourin lumon takana ei ollut mitään muuta kuin pelkkää paskaa. Leveelahden tavoitteleman loisteen takaa oli paljastunut itsetehostuksella paisutetun trendifilosofian hirviömäinen rumuus ja julkisuuden kostonhimoinen julmuus.

Myös hänen Milla-tyttöystävänsä oli tiessään, eikä häntä voinut tavoittaa muutoin kuin puhelimen välityksellä. Hänellä oli kuulemma jokin firma, joka käytti täysin digitalisoitua puhelinkeskuspalvelua, ”mutta tällä alalla kaikki yritykset ovat pieniä”, oli hän Leveelahdelle sanonut. Siinä hän nyt istui yksin helsinkiläisen taiteilijaravintolan rappusilla, kun iltakävelyllä oleva homopari kulki hänen ohitseen.

”Näitkö? Tosi surkeassa kunnossa”, sanoi toinen.

”Niin oli. Nuo hetulit eivät osaa sitten mitään, eivät edes pitää hauskaa”, toinen supisi.

Illan päätteeksi mediafilosofi kiidätettiin poliisin kyydissä kotiin.

”MEDIAFILOSOFI RETTELÖI RAVINTOLASSA”

”LEVEELAHTI HARJOITTI SEKSIÄ DISKON VESSASSA”

”MAKE ’MÅKA’ LEVEELAHTI INBLANDAD I PORRTEATER”

Näin kirkuivat lehdet, kunnes kaksi viikkoa myöhemmin ilmestyi vielä yksi merkittävä otsikko: ”Make ja Tiina eroavat”.

Ei ollut täysin varmaa sekään, oliko media-Maken takaviikkoinen pano vailla vakavampiakin harmeja, ja niinpä

mediafilosofi nähtiin Hietaniemenkadun aids-tukikeskuksessa antamassa verinäytteen nimetöntä hiv-vasta-ainetestiä varten. Jos hiv oli Millalla, se saattoi olla myös hänellä itsellään. Koska Leveelahti ja Varissuo vaihtoivat verinäytteet kapakassa, saattoi hi-virus virrata myös Varissuon rasvaisissa suonissa. ”Tämä on yhtä suurta sokraattista sirkusta”, puuskahti Leveelahti poistuessaan aids-tukikeskuksen tiloista ja sytyttäessään rauhoittavan tupakan. Sitten kului aikaa.

”Sinä olet nyt mokannut niin pahasti, ettei sinulla ole muuta mahdollisuutta kuin matkustaa ulkomaille”, sanoi professori Xavier Kenneth laitokselleen ilmaantuneelle Leveelahdelle. ”Sitä paitsi imagosi kannalta ei olisi pahitteeksi, vaikka tulevat tutkimuksesi olisivat kirjoitetut Andalusiassa, Los Angelesissa ja Delhissä. Matkustamiseen liittyy romantiikkaa, ja romantiikka myy nykyään hyvin. Kun minä aikoinani valmistuin Harvardin yliopistosta, huomasin heti, etten ymmärrä tieteenalani perusteista mitään. Sitten päätin lähteä ulkomaille, ja täällä olen yhä. Nyt on sinun vuorosi.”

”Kun vain olisi rahaa”, sanoi Leveelahti.

”Eihän se ole mikään ongelma, päinvastoin. Jos menettelemme nyt oikein, voit jopa ansaita vähän.”

”Kuinka muka?”

”Katso tästä.”

Kyseessä oli kansainvälisen kuriiriliikkeen ylläpitämä kuljetuspalvelu, jonka Xavier Kenneth oli imuroinut Internetistä: ”How to travel and make some money?”

”Make some money!”, innostui media-Make, ja he tekivät diilin.

Maailmassa oli ihmisiä, jotka halusivat tuotteen pöydälleen mahdollisimman pian, mieluiten heti, eikä saanut merkitä, oliko kuljetettava tuote Thaimaassa, Boliviassa tai Buenos Airesissa saati sen määränpää Lontoossa, New Yorkissa tai Berliinissä. Yhtä kaikki, tavallinen posti, olipa kyseessä laivaposti, lentoposti tai vuoristoseuduilla kulkeva karavaaniposti, se oli heille aivan liian hidas. Tarvittiin välittäjiä, kuriireja, jotka kuljettaisivat matkalla olevan tuotteen läpi tungoksentäyteisten tullien, matkalaukuissa,

muovikasseissa, rahakukkaroissa ja ylipäänsä riittävän ilmeisissä ja epäilyjä herättämättömissä paikoissa, joista aikaa vievät tullitarkastajat eivät keksisi kuriirin käsiin uskottua rahtia etsiä.

Lyhyen ajan kuluttua Leveelahti oli matkalla Bangkokiin ja Bangkokista Singaporen kautta Helsinkiin. Näin oli kirjoitettu hänen matkalippuunsa, jonka Air Courire Servicen virkailija oli ojentanut hänen käteensä Helsinki-Vantaan lentoasemalla.

Make Leveelahden päivä Bangkokin kaduilla sujui joutuisasti. Entisaikaan ilmakuriirit saattoivat viettää matkakohteissaan useita päiviä, jopa viikkoja, toimeksiantajansa laskuun ja vasta sopivan tilaisuuden tullen rientää asiakkaansa avuksi kiidättäen matkalle valmistetun tuotteen maasta tai maanosasta toiseen. Mikä loistoammatti jokaiselle nautintoja rakastavalle vetelykselle, juuri sellaiselle kuin Make Leveelahti, joka osasi panna asiat arvojärjestykseen! Paha vain, ettei tästä luksustehtävästä maksettu enää päivärahaa tai palkkaa. Kova kysyntä ja kiristyvä kilpailu olivat merkinneet joutoajan vähenemistä ja matkustustahdin kiihtymistä, eikä Leveelahtikaan enää seuramatkailijan elintasoa saavuttanut, mutta keskivertoprofessorin kyllä.

Bangkokin lentokentällä sattui muuten eräs hassunkurinen tapaus, kun paluumatkalle valmistautuva Leveelahti kohtasi lähtöselvityksessä peräti kolme suomalaista tuttavaansa: vuorineuvos Kauko Harjunsalon, matkatoimistovirkailija Ansku Siililän, joka tunnetaan myös anarkistisena eläinfilosofina, sekä amerikansuomalaisen professorin Frankie K. J. J. Simulan.

Kävi nimittäin niin, että Leveelahti, jolle kuririliikkeen agentti oli juuri luovuttanut kaksi mustaa matkalaukkua, oli hyvin selvillä hänelle annetuista ohjeista. Hänen ei missään tapauksessa pitäisi juuttua keskustelemaan tuntemattomien kanssa, ei irrottaa käsiään matkalla olevista kasseista eikä koneeseen mennessään käyttää mitään muuta kuin tullin vihreää linjaa. Jos rajavartiolaitoksen

pitkänluiseva koura yllättäisi hänet koneessa, hänen olisi avattava matkalaukuista pienempi ja väännettävä sinne asennettu herätyskello soimaan.

Siinä he nyt juttelivat leppoisasti, Leveelahti ja Harjunsalo, aina siihen asti kunnes ystävällinen matkatoimistovirkailija neuvoi näitä jo konetta kohti kiiruhtavia herrasmiehiä muistamaan mukaansa myös palvelupisteen lattialle unohtamansa mustat laukut.

”Minä voin kantaa sinunkin”, sanoi isokokoinen johtaja Harjunsalo tarttuen yhteen Leveelahden täpötäysistä matkalaukuista.

”Ei, ei, minä vien ne itse. Minua on nimenomaan kielletty luovuttamasta näitä matkalaukkuja kenellekään ja käyttämään vain tullin vihreätä linjaa”, kiirehti Leveelahti lausumaan.

”Jaaha, minä otankin sitten tämän omani”, sanoi Harjunsalo, joka hetkisen kuluttua paineli liian pienet kengät vilkkuen ja tropiikkipaita hikoillen kohti Helsingin-koneen sisäänmenoväylää.

Hämmästyttävää kyllä, sen enempää Harjunsalo kuin Simulakaan eivät nähneet Leveelahtea koneessa, jossa he olivat sopineet tapaavansa tullimuodollisuuksien jälkeen. Viranomaisperspektiivistä katsoen syy tähän oli täysin selvä. Omaksi ja Leveelahden suureksi hämmästykseksi Thaimaan rajavartiolaitoksen työteliäät tullimiehet olivat löytäneet Leveelahden kasseihin tekemissään pistokokeissa viisitoista kiloa pusseihin pakattua heroiinia toisen laukun sisältäessä pelkästään pyjamia, asiapapereita ja pullollisen Finlandia-vodkaa. Pelkäämme pahoin, että joku tarkoituksellisen destruktiivinen sielu vaihtoi laukut lähtöselvityksessä tai laittoi ne lattialle niin, että Leveelahti ja Harjunsalo vahingossa ottivat toistensa laukut. Tämä johti matkatavaraselvityksessä konfliktiin, jonka tuloksena Make Leveelahti virui nyt pidätettynä Thaimaan tullissa. Mutta mitä oli vuorineuvos Kauko Harjunsalon mukaansa tempaamassa kassissa?

”Onpas täällä hieno matkaherätyskello”, ihmetteli Harjunsalo avattuaan koneessa matkalaukun kannen. ”Ja miten omituisia makkaroita? – Minähän voin ottaa torkut. Mahtaako tämä rakkine käydä aikaa. – Taidanpa painaa tästä napista. – Nyt se herättää kolmen tunnin kuluttua.”

Johtajan laukussa oleva kello oli samaa mallia kuin Marjaleena Rintalan yöpöytäherättäjä, jonka pankin hallitus oli lahjoittanut hänelle. Erona oli vain se, että tämän laitteen ajastin oli liitetty akkuun, ja akku puolestaan oli kytketty trinitrotolueenilataukseen, joka kellon soidessa räjäyttäisi Finnairin laajarunkoisen suihkukoneen pieniksi palasiksi taivaan tuuliin.

Tiibetin yllä niin myös kävi, eikä johtaja Harjunsaloa voinut löytää sen enempää hänen vankilassa viruva Tinttiystävänsä kuin itse Himalajan lumimies.

Kahden päivän kuluttua Suomen Thaimaan-suurlähetystössä soi puhelin. Se oli Leveelahden äiti, joka poikansa täpärästä pelastumisesta huojentuneena soitti Bangkokinedustustoon keskustellakseen lennolta evätyn Make-poikansa kanssa.

”Tiesinhän minä, että Marcosta tulisi vielä jotain”, oli Leveelahden äiti sanonut kuultuaan ilmailuviranomaisilta, että Make Leveelahti -niminen nuori mies on nykyään ulkoministeriön hallinnonalaan kuuluvassa suurlähetystössä. Asioiden todellinen laita ja syy lennolta myöhästymiseen valkenivat hänelle kuitenkin pian virkailijan ojennettua puhelinluurin lähetystön sohvalla piestynä makaavalle Make Leveelahdelle.

”Hei mutsi, mä oon täällä pidätettynä ja odottamassa oikeudenkäyntiä. Lähetystö maksoi takuun, ja pääsin vapaaksi väliaikaisesta vankilasta. Kyllä täällä on tosi eksoottista. Olen ihan kipeänä ja yltä päältä mukiloituna. Yrittivät kiristää tietoja. Mä sanoin totuuden, sen minkä tiesin, eli en mitään. Muuten miten Tiina voi ja miten synnytys meni?”

”Lapsi syntyi eilen. Sinulla on kauniskasvoinen tytär. Se oli todellinen uutispommi, kun sinä olit siellä vankilassa. iltapäivälehtiin tuli koko sivun otsikot.”

”Entä Harjunsalo? Kauko oli kai kanssa siinä koneessa?”

”Ikävä kyllä, Kaukoa ei löydetty”, sanoi äiti. Sitä paitsi onnettomuudessa menehtyi amerikansuomalainen professori, kotimaisen filosofian Kummisetä, joka tavattiin viimeksi Simo Sönkön hautajaisissa ja jonka mustelmille suudeltu kämmenselkä oli löytynyt onnettomuuskoneen putoamispaikalta. ”Professori Frankie K. J. J. Simula oli palaamassa eräältä mahdollisen maailman ympäri kiertävältä matkaltaan, kun hän osui siihen pahan onnen koneeseen, joka räjähti Himalajan yllä”, äiti selvitti.

Puhelun päätyttyä Make Leveelahti jäi odottamaan thaimaalaisen tuomioistuimen oikeudenkäyntiä. Hänen tulisi katua, katua ja vielä kerran katua lieventääkseen edes hieman itämaisen oikeusistuimen tuomiota, joka perustuu itse teosta kiinni saatuun ja kiistämättömän todistusaineiston valossa toteen näytettyyn huumausainerikokseen.

Olipa Leveelahden käyvä oikeudessa niin tai näin, tämän episodin tuloksena joka tapauksessa tiedämme, kuka toimitti Simo Sönkölle hänen tilaamansa huumeet. Mutta emme tunne liioin heroiinin alkuperää emmekä sitä, kuka vaihtoi Leveelahden laukut. Emme myöskään tiedä, kuka särki ruumisarkkuliikkeen ikkunan, emmekä sitä, missä Leveelahti vietti ensimmäisen kotoa karkaamansa yön. Hämärän peitossa on niin ikään se, kuka halusi räjäyttää koneen ja kuka antoi Silfverssonille potkut.

Johtolankana on pelkkä herätyskello, joka oli myös pankkifilosofi Rintalan saamaa mallia ja joka oli nyt tuhansina kappaleina pitkin buddhalaisen Tiibetin aroja. Lisäksi kateissa olivat Marjaleena Rintalan lasikuituvahvisteiset aivot.

NELJÄS LUKU

Ja elämä kuohuu: yhteiskuntafilosofi Taisto Kuusinen

”Ansioluettelot, tutkimussuunnitelmat, hakemukset, ja, ja... Mitä vielä? – Suositukset!”, muisti yhteiskuntafilosofi Taisto Kuusinen. Hänen tavarantäyteisellä työpöydällään lojui hyvin organisoitu lomake-, kaavake- ja tositejärjestelmä valmiiksi kopioituine todistusjäljennöksineen. Kuinka helppoa apurahahakemusten täytteleminen onkaan, kun voi kerätä tarvittavat liitteet suoraan niille varatuista lokeroista, oman työpöydän arkistolaatikoista ja paperipiiskureista, tuumaili Kuusinen sulkiessaan kirjekuoren ja lähettäessään sen matkaan.

Huolellisesti suunniteltu hakemus on apurahan ehto, eikä väliä ole sillä, mitä lurituksia säätiöt saavat lukeakseen, kunhan hakemus on siisti, vakuuttava ja kaunis. Sikäli Marjaleena Rintalan markkinoima Portfolioperiaate oli edistyksellinen ja oikea, vaikka muutoin hänen filosofiansa olikin yltä päältä tärveltynyttä ja sisuksiin asti lahoa.

Yhteiskuntafilosofi Taisto Kuusinen oli filosofimaailman Hannu Hanhi. Niin usein oli Onnetar poiminut kirkkaimmalle palkitsemissijalle juuri tämän suvereenin suosikkinsa, kaikkien hakukierrosten kiistämättömän kuninkaan, akateemisten raharulettien laakereilla seppelöidyn tähden. Kiersipä hänen kollegojensa keskuudessa sellai-

nenkin huhu, että toiviokirjeiden väsääminen tutkimusrahoitusta jakaviin säätiöihin ja toimikuntiin oli tuhoon tuomittua ja turhaa, jos vain joukossa oli Kultapossu-Kuusisen hakemus. Se kyllä löisi laudalta kaikkien toisten haaveet, niin kuin oli käynyt kymmeniä kertoja ennenkin. Yhteiskuntafilosofi Kuusisen keräämien stipendien, palkintojen, apurahojen ja muun tutkimustuen määrä oli noussut miljoonaan ja neljäänsataantuhanteen markkaan. Silti hän ei pystynyt päihittämään luonnontieteiden käyttöön suunnatun tuhlailun tasoa ja hävisi selkeästi esimerkiksi Simo Sönkölle, jonka hullunhoureisiin projekteihin tärvätyn haaskauksen arvo liikkui useissa kymmenissä, ehkä jopa sadoissa miljoonissa markoissa. Rahaa siis oli. Sitä piti vain hakea ja käyttää.

Ongelman muodostivat kuitenkin suositukset. Koska suurin osa säätiöissä toimivista asiantuntijoista oli henkisesti rajoittuneita, jälkeenjääneitä ja hölmöjä, vastuu apurahojen jakamisesta lankesi suosittelijoille, joiden lausunnoista rahastojen kalkkeutuneet sihteerit ja puheenjohtajat voisivat suoraan lukea, keiden keinottelijoiden pankkitileille teollisuuslaitostemme jauhama osinkokaura tulisi kunkin vuoden tilinpäätöksestä lähettää. Siksi ei ollut pahitteeksi, vaikka suosittelija olisi professori, akateemikko, tutkimusjohtaja tai ylipäänsä jokin riittävän suuriarvoinen auktoriteetti, jonka mielipiteitä ei sopinut jyrätä.

Koska fysiikan filosofian professori Xavier Kenneth koettiin juuri sellaiseksi auktoriteetiksi, päätti yhteiskuntafilosofi Kuusinen kääntyä hänen puoleensa. Ikävä kyllä, professori Kennethin huoneeseen oli vaikea päästä, sillä hänen ovensa kynnyksellä oli loputtoman pitkä jono, joka jatkui katkeamattomana käytävän toiseen päähän, aina sen päätä ei edes näkynyt, kääntyi sitten ympäri ja luikerteli kulmien ja ovensuiden kautta takaisin Kennethin oven edustalle, teki taas mutkan ja tällä tavoin kiemurrellen muodosti sellaisen väenkokouksen, että jos ympärillä hälisevä meteli olisi ollut pienempi, sitä olisi voinut luulla jonkin armeijan joksikin joukko-osastoksi.

Oli vaikea sanoa, lyhenikö jono lainkaan, vai pitenikö se, sillä välillä paikalle näytti tulevan yhtä paljon väkeä kuin sieltä oli lähdössä pois. Olipa itse Kenneth lähettänyt yliopiston tutkimusvaravaliokunnalle sarkastisen kirjeen aikomuksenaan tilata laitokselleen pienen moottorikäyttöisen lanan, jolla käytävä työnnettäisiin puhtaaksi suositusten hakijoista vastaanottoajan päätyttyä.

Mutta tämä ei lannistanut Kuusista, sillä hän tiesi, että suositusten saamisessa kyse on samasta sinnikkyydestä, oveluudesta ja taktikoinnista, joiden pyörteisiin Rintala ja Leveelahti olivat ajautuneet omilla tahoillaan, toisin sanoen yhteiskunnallisesta taistelusta. Kun filosofian luokkastrategisen luonteen tiedosti, tutkimusresursseista kamppaileminen ei rasittanut läheskään yhtä paljon hermoja. Moraalinen johtopäätös oli jo tehty, ja kyse oli vain sotasuunnitelman toimeenpanosta.

Vaikka yhteiskuntafilosofi Kuusinen ei voinut kuin vihata pankkifilosofi Rintalan harjoittamaa liikemiesmoraalia, myös hän oli sitä mieltä, että apurahahakemus on eräänlainen arvopaperi, jonka voi vaihtaa rahaksi ympärivuotisessa apurahapörssissä. Siinä, missä pankkifilosofi Rintalalla oli kädessään kapitalistinen kuponki, välkkyi yhteiskuntafilosofi Kuusisen silmissä säätiöiden subventoima seteli, jonka myötä myös kansamme kulttuuri-intellektuaalinen eliitti pääsi nauttimaan tuotantoelämämme mehukkaista antimista. Molemmilla oli siis mielessään sama yhteiskunnallista lisäarvoa jauhava apaja. Voi kuitenkin sanoa, että Kuusiselle apurahahakemus oli yksi rauhanomaisen vallankumouksen muoto, etappi edistyksen tiellä tasa-arvoon ja sosialismiin.

”Marxismia, kritiikkiä, Frankfurtin koulua ja anarkismia”. Ne olivat sanoja, joita tutkimussuunnitelmassa ei saanut mainita, ei näkyviin kirjoittaa, ei niihin viitata. Oli näet niin, että kaikki yhteiskunnallinen kumouksellisuus, rabulismi ja yliopistomarxismi olivat mennen talven lumia, jo usemmankin talven, eikä näiden sanojen kantamaa ummehtuneen tympeää painolastia saanut enää niiden

kyljestä irti. Tarvittaisiin vähintään se, että keskiluokan olot uudestaan muuttuisivat yhtä kurjiksi kuin tsaristisella Venäjällä, jotta sosialismista jälleen löydettäisiin potkua ja että työtä tekevä väestö uudelleen löytäisi luokkasosiologisen keksijänsä ja kokoajansa, Marxin. Sikäli kuin suomalaisen yhteiskunnan tilaa ja Kuusisen hiljakseen tekemiä johtopäätöksiä oli uskominen, tämä proletariaatin kurjistuminen ei voinut olla enää kaukana. Ja mitä kauemmin köyhälistön uuteen kapinaan menisi, sitä raivokkaampana se vihdoin tulisi.

Fenomenologian, eksistenssifilosofian tai muun epäsystemaattisen filosofian nimeä taas ei saanut mainita siksi, että enin osa tieteellisiksi arvotettujen ajattelutapojen kritiikkeistä artikuloitui nykyisin näiden marginaaliin työnnetteyjen filosofiatraditioiden kautta. Toisaalta Kuusinen ei pannut paljon toivoa niiden sen enempää kuin muidenkaan porvarillisista piireistä perittyjen filosofioiden jatkuvuuteen tulevaisuudessa, joka olisi Marxin. Siihen asti Kuusinen pitäisi suunsa visusti suljettuna ja vaikenisi poliittisista käsityksistään, sillä hänellä oli meneillään kukoistava taloudellinen bisnes, ja niin loogisesti ajatellen kuin vallankumoksenkin näkökulmasta pääoman imuroiminen omiin taskuihin oli sangen järkevä hanke.

”Morjens, Taisto!”

”Terve, Sakke!”, vastasi Kuusinen tungoksentäyteisellä käytävällä kiirehtivälle Sakari Mäelle, jonka yritykset apurahojen onkimiseksi olivat kuivuneet kokoon kuin Hietasen haave kala-ateriasta ”Tuntemattomassa sotilaassa”.

”Sitä istutaan taas apuraha-apajalla saalista kärkkymässä niin kuin kaikki muutkin”, arvasi Mäki.

”Selvähän se, ettei täällä kenelläkään mitään olisi, jos jokainen ei omistaan kiinni pitäisi”, vastasi Kuusinen ärsyyntyneenä. ”Se on sellainen juttu, että apurahapäätösten kautta ratkeaa filosofian edustuskiista yliopistossa, ja tutkijan velvollisuus on pitää resursseistaan kiinni.”

”Niinpä kai, jos ei ole muita keinoja. Sitä paitsi koko homma on pelkkää politiikkaa alusta loppuun asti?”

”Politiikkaa ja politiikkaa! Tutkimusresurssien jakaminen on aina tiedepoliittinen kysymys. Mitä muuta se voisi olla? Vain näin voimme tutkia niitä ehtoja, jotka tuottavat niitä rakenteita, jotka määräävät mahdollisuutemme toimia”, selvitti Kuusinen tehostaen ilmaisuaan muutamilla hätääntyneen näköisillä käsieleillä.

”Minkä kassan meinaat tällä kertaa räjäyttää?”

”Kansan Kulttuurirahaston.”

”Sinähän teit sen jo.”

”No ei yksi kerta mitään. Haetko sinä tänä vuonna tukiaisia?”

”Tuskin.”

”Mikset? Olisihan se omituista, jos ei ole edes hakemusta.”

”Sillä lailla lausuttaessa tuskin huomataan kysyä, kuinka omituista on, että mitään ei ole tähänkään asti myönnetty, vaikka on ollut kuinka monta hakemusta”, vastasi Mäki itseironisesti.

Tätä katkeraa kinastelua nämä opintojaan pitkittäneet lisensiaatit olivat käyneet yliopiston käytävillä kymmeniä kertoja aiemmin. Heidän suunpieksentänsä oli kaikkien ihmisten tiedossa niin, että itse Kenneth oli mainostanut erästä heidän organisoimaansa filosofikollokviota otsikolla ”Mäki ja Kuusinen keskustelevat kysymyksestä, löytyykö Isä Camillolle ja pormestari Pepponelle vastinetta meidän laitoksemme filosofiadiskurssista”. Paitsi yhteiset kiistanaiheet, Kuusista ja Mäkeä yhdisti sekin, että molemmat olivat kotoisin eräästä satakuntalaisesta kyläpahasesta, jossa he kävivät samaa koulua saaden heikohkoja arvosanoja.

”Muistatko muuten, kun kävimme porvarillis-hegemonista Vampulan lukiota 1980-luvulla?”, sanoi Kuusinen ikään kuin vaihtaakseen keskustelun aihepiiriä.

”No kukapa sen nyt voisi unohtaa”, vastasi Mäki, joka epäilemättä enemmän oli tämän paheellisen indoktrinaation uhri.

”Olen usein miettinyt, pitäisikö minun mennä takaisin pyytämään anteeksi, että olin niin huono oppilas, kun yliopistossa olen osoittautunut näin paljon paremmaksi”, kerskui akateemisissa ympyröissä menestynyt Kuusinen narsistisen ylimielisesti. ”Siinä olisi pohdittavaa pedanttisille natsilehtoreille!”

”Varo nyt voittoinesi, ettet itse päädy virkamieheksi”, rauhoitteli Mäki. Hän nimittäin tiesi, että Kuusista ja Hitleriä yhdisti vain se, että molemmilla oli viikset ja kumpikaan ei halunnut virkamieheksi. ”Mutta olet kai jo hakenut tieteentutkimuksen assistentinvirkaa”, varmisti hän.

”Ilman muuta”, vastasi Kuusinen ja keskustelussa seurasi tauko.

Kuusisen mielestä Sakari Mäki oli ynnyköiden ynnykkä ja nahjuksien nahjus. Häntä harmitti Mäen epäintellektuaalisuus. Mystisiin pohdintoihinsa vaipunut Mäki ei hänen mielestään tehnyt enää muuta kuin käytti aikaansa toisten ihmisten tarkkailuun, joutavaan suunsoittoon ja kollegojensa imitoimiseen. Rasittavinta oli, että Mäellä oli aina varastossa jokin tylsän typerryttävä vitsi tai sanallinen sutkaus, jolla hän ahdisteli vakavasti otettavia tutkijoita. Omaan köyhyytensä turhautuneena hänellä ei ilmeisesti ollut muita keinoja stressin hallintaan kuin tuo ahdistunut ja vihjailevansävyinen huumori. Sitä paitsi Filosofian laitoksella epäiltiin vahvasti, että yliystävälliseen imelyyteen taipuvainen Mäki oli salaisessa yksityiselämässään homo.

”Kerro nyt Sakari jokin juttu”, keksi Kuusinen kyllästyneesti ja välttämätöntä mutta aina niin keinotekoista loppukevennystä etsien.

”Eipä taida tulla mieleen”, vastasi Mäki. ”Hauskanpidosta puheen ollen, oletko nähnyt Make Leveelahtea?”

”En. Oletko sinä?”

”Minä näin hänet ohimennen erään ravintolan rappusilla ollessani iltakävelyllä pari kuukautta sitten”, sanoi Mäki. ”Se on se ilo niin pienestä kiinni noissa kapakoissa.”

Sitten Kuusinen ja Mäki erkaantuivat. Vaikka Make Leveelahden taannoisesta huumetakavarikosta olikin jo kulunut useita viikkoja, silti Kuusisen oma apurahaproseduuri toi Mäelle mieleen juuri Leveelahden heroiinikäryn. Ehkä se johtui samankaltaisuudesta, joka näiden tapahtumien välillä oli.

”Elämä elää elämästä”, sanoo Make Leveelahti uudessa kirjassaan ”Kohtaamisherkkyys”. Mutta tiesikö Leveelahti sitä, että heroiiniaddiktoitunut elää toisten koukkuun jääneiden kuolemasta? Pitkään jatkuneen apurahaputken tuloksena Kuusinen itse oli suosittelijoistaan pahasti riippuvainen, eikä hänen suhdettaan omiin professoreihinsa voinut enää erottaa tavasta, jolla narkomaani lähestyy lääkäriä saadakseen tämän kirjoittamaan huumereseptin tai myöntämään lääkekaapistaan edes jotain helpotusta pitkään jatkuneisiin vieroitusoireisiin.

Kierteeseen joutuneen piinaa ei sitä paitsi lievennä se, että professorit suhtautuvat suojatteihinsa kovin eri tavoin, Kuusinen tiesi. Toiset suostuvat kirjoittamaan suosituksen vain, jos he saavat ohjata työtä, kaapata sen itselleen ja vaikuttaa tutkimuksen lopputulokseen. Toiset taas kirjoittavat myönteisen lausunnon vain, jos heidän ei tarvitse ryhtyä kaikkeen tähän. Jokaisen kanssa oli siis opeteltava oma metodologiansa.

Lisäksi tutkijan tuli sitoutua tarkoin säädeltyyn ja ilmeisen yleispätevään käyttäytymiskoodiin, joka oli alun perin Kuusiselle vieras mutta jota jokaisen tutkijaksi aikovan tuli ehdottomasti noudattaa. Esimerkiksi aikaa ei saa kulua vastaanotolla liian paljon, jottei professori ehdi takertua hakemuksen yksityiskohtiin. Toisaalta hakijalla ei saa olla kiirekään, ettei syntyisi vaikutelmaa epärehellisyydestä. Aikaa pitää kulua tarkoin optimaalinen määrä, ja koko tämän piinallisen hetken tutkijan tulee loistaa arvostelukykyisempänä ja terävämpänä kuin hän koskaan voi olla. Samalla hänen tulee naamioida tämä näennäinen virkeytensä ja innostuneisuutensa akateemisen pidättyvyyden, yhteisymmärryksen ja luontevuuden kaapuun ja todistella tällä tavoin, että ”kyllä, kyllähän minä olen niin

tavattoman kiinnostunut tästä aiheesta, että vaivoin pystyn hillitsemään itseäni menemästä heti tutkijankammiooni kirjoittamaan tätä arvotonta tutkimusta, ja siksi tässä heilun kuin lehmän muna!”

Tällä kaikella mielistelyllä ei ole tietenkään mitään tekemistä tutkimuksen kanssa, ja nopeasti Kuusinen oivalsikin, miksi suosittelijat antoivat johdatella itsensä tuollaiseen naiivin kaksinaismoralismin mädättämään naamioleikkiin. Professorit halusivat nähdä edessään esitettävää kieriskelyä vain vakuuttuakseen siitä, että tutkijat vannovat uskollisuutta professorille, panettavat itseään edestä ja takaa, ja ajautuvat lopulta surkeasti surisevaksi hyrräoravaksi professorin omien projektien toteuttamiseen. Toiset professorit pitivät kiinni tästä rituaalimaisuudesta vain välttyäkseen itse leimautumasta välinpitämättömiksi ja laiskoiksi.

Mutta hyvin suunniteltu hakemus saattoi mennä myttyyn myös monesta muusta syystä kuin etikettisääntöjen rikkomisen vuoksi. Muutamat suosittelijat olivat niin juovuksissa, kuten Simo Sönkkö, ettei heidän nimikirjoituksestaan ottanut tolkkua. Toiset taas olivat niin pahasti dementoituneita, että heitä piti jatkuvasti avustaa, joskus laatia itse koko lausunto. Kuusinen muisti erään humanistiprofessorin, joka oli niin debiili, että hän jatkuvasti unohti oman nimensä, sitten hakijan nimen, säätiön osoitteen, puhelinnumeron ja ylipäänsä kaiken niin, että hänen ystävällinen sihteerinsä kävi välillä sanomassa, että ei saa kiusata Voittoa. Silti tämä mainio professori, joka korkeasta iästään huolimatta oli edelleen uskomaton juttumies, oli yksi suosituimmista lausunnon kirjoittajista. Välillä hän kohotti katseensa, laski kynänsä ja alkoi muistella jotain entistä oppilastaan, joka oli lahjakas, sai apurahan, taisteli sodassa, katkeroitui myöhemmin ja toimii nykyään lukion lehtorina jossain maaseutupitäjässä. Kuinka sympaattista!

Vihdoin professori Kennethin ovi aukeni. Aurinko oli laskenut ja päivä oli mennyt mailleen. Filosofian laitoksen rappukäytävän oli täyttänyt sysimustista ikkuna-aukoista sisään tulvehtiva syksyinen pimeys, jonka tummanpuhuvaa lupausta tulevasta talvesta lämmitti vain huoneen kattoon kiinnitetty kelmeä valo.

”No päivää! Onpa hauska tavata pitkästä aikaa”, ilostui Xavier Kenneth, ja hänen kellastuneet hampaansa hohtivat tylsää ja irvokasta hymyä kirkkaanpunaisen kirjainjontturin kiidättäessä tervehdyksiä hänen otsaansa kiinnitetylle led-valonäytölle. Kukaan laitoksella ei voinut hetkeksikään unohtaa Xavier Kennethin alati rappeutuvaa ja lopulliseen tuhoon johtavaa sairaustilaa; siitä hän piti omalla läsnäolollaan huolen, mutta ei hänestä ollut eläkkeelle eikä poiskaan, kun hän oli niin pätevä.

Tosin tällä kertaa Taisto Kuusinen huomasi heti, että professori Kennethin tila oli radikaalisti huonontunut. Hän ei enää kyennyt kommunikoimaan yhtä avoimesti ja ilmeikkäästi silmäluomeaan räpäyttämällä kuin ennen. Professorin pyörätuolin metallisista osista oli irronnut maalia, ja renkaiden kulutuspinnassa oli jälkiä äkillisestä kiihdytyksestä tai jarrutuksesta. Hänen silmäluomensa oli teipattu apteekista saatavalla kiristyslaastarilla hänen otsapieleensä, ja kommunikaatio saattoi tapahtua pelkästään näköhermoon kiinnitettävän adapterin avulla. Juuri se muutti Xavier Kennethin mielessä liikkuvat ajatukset led-näytöllä vaeltavaksi kirjainjontturiksi. Mitä oikein oli tapahtunut?

Tungettelevaan tapaansa Kuusinen yrittikin selvittää professorin alavireisyyden taustaa Kennethin kehottaessa häntä kuitenkin menemään asiaan:

”Ääh, älä sinä poika yritä humanismillasi vaikuttaa, ei tämä ole mitään persoonallista vaan tiedettä”, tekstitti Kenneth otsassaan hehkuvalle valokirjainnäytölle, joka hetkittäin kirkastui ja hiipui lähes näkymättömiin, aivan kuin kirjaimista olisi välillä katkennut sähköt.

”Voi helvetti! Kaikkea sitä näkee ja kaikkeen sitä joutuu. Tämäkö on siis humanismia?”, pohti Kuusinen ojentaessaan professorille hakemuksensa. Hänen katseensa harhaili huoneen kirjahyllyillä osuen erääseen Simo Sönkön kirjoittamaan tutkimukseen nimeltä *Philosophical humanism: human beings in human life*, jonka näkeminen saattoi tapahtumien ilmapiirin yhä sairaalloisemman sarkastiseen valoon. ”Tässä talossa ei ole kerta kaikkiaan mitään humaania, vaan nämä huoneet ovat täynnä hourupäisiä hulluja”, ajatteli Kuusinen.

”No katsotaanpas nyt sitä sinun suunnitelmaasi”, sanoi Kenneth vihdoin ja alkoi lukea: ”Realismia, pragmatismia ja empirismiä. – Näyttää lupaavalta. – Materialismia, positivismia, fysikalismia ja analyyttistä kielifilosofiaa. Liberalismia, utilitarismia, naturalismia ja behaviorismia, mutta ei sanaakaan eksistentialismista, hermeneutiikasta eikä fenomenologiasta. Täyden kympin arvoinen paperi!”, tokaisi Kenneth, ja hänen päähänsä kiinnitetty valotaulu vilkkui iloisesti.

Ikäväksemme on kuitenkin todettava, että samalla kun professori Kenneth oli syventynyt Kuusisen tutkimussuunnitelmaan, Kuusinen itse oli huomannut Kennethin huoneessa muutamien seikojen olevan oudolla tavalla vinossa. Suuri osa kirjahyllyn tasoista oli nimittäin tyhjentynyt. Kirjoja oli kadonnut huoneesta useita kiloja, eikä niiden tilalla ollut muuta kuin vanha herätyskello. Lisäksi professorin pöydällä lojui lasileikkuri, vaikka hyvin tiedettiin, ettei professori koskaan leikannut lasia. Eihän hän saanut avatuksi edes vaivaista oluttölkkiä tai alkoholipulloa toisin kuin Simo Sönkkö, jonka läsnäolosta ja poismenosta muistutti vain se, että tavararöykkiöiden keskellä olevalle asetille oli unohtunut pala tuoretta hapankaalia. Hapankaalia! Se oli todellakin aivan tuoretta, vaikka Simo Sönkön kuolemasta oli kulunut jo useita kuukausia.

Kuusinen muisteli, miten Sönköllä oli tapana ottaa silloin tällöin kaapistaan palanen kuivaa hapankorppua, laittaa hapankaalia hapankorpun päälle ja syödä koko roska. Mutta mitä ihmettä tämä hapankaali yhä teki

täällä? Sitä paitsi Kennethin huoneen sivustalla olevan pienen takahuoneen ovi oli auki, ja sieltä kajasti outoa sinertävänhohteista valoa, erilaista kuin Kuusinen oli koskaan missään nähnyt.

”Seis, älä mene sinne!”, tekstitti Kenneth, ja hänen pyörätuoliinsa kiinnitetty pumppugeneraattori ulvahti äänekkäästi. Äkkinäisellä käänteellä Kenneth kurvasi huoneen oven eteen. Kuului määrätietoinen pamaus, ja ovi oli kiinni.

”Siellä on vain joitakin Make Leveelahden jälkeensä jättämiä laitteistoja, seksipuhelinkeskus kai, jonka Leveelahti unohti toimimaan jäätyään kiinni Thaimaan tullissa. Minä lupasin huolehtia hänen komerossaan olevista rojuista sillä aikaa, kun hän kärsii vankilatuomiota. Poika parka.”

Tekstitettyään tämän Kenneth rullaili rauhallisesti paikoilleen, laittoi pöydällään olevan lasileikkurin laatikkoon ja kumartui tietokoneensa ääreen aikomuksenaan kirjoittaa. Hänen puuhansa keskeytti kuitenkin Kuusinen, joka kaivoi mukanaan tuomastaan kassista digitaalikameran.

”Ahaa, sinä aiot siis valokuvata lausuntoni niin kuin viimeksikin. Miten miellyttävän teknologista”, tekstitti Kenneth ja antoi kiitollisen lausuntonsa ilmestyä otsaansa kiinnitetylle valokirjainnäytölle. Ylistävät lauseet virtasivat punaisena kirjainjontturina Kennethin led-näytössä kuin vaeltava viisaus. Samalla kamera raksahti ja huoneessa leimahti salama.

”Kas noin, kuva tuli ja kiitos”, sanoi Kuusinen. ”Liitänkin tämän heti näiden hakemusteni joukkoon.” Pähkähulluahan tämä on, ajatteli yhteiskuntafilosofi itsekseen, mutta samapa tuo, mitä metodia käyttämällä kukin mielipiteensä ilmaisee. Tärkeintä on, että kommunikaatio toimii.

”Oletko muuten jo hakenut Stalkerista?”, kysyi Kenneth yllättäen.

”Mistä?”

”Sosiaali- ja terveysalan kehittämisrahastosta.”

”Mahtaako se sopia tutkimukseni profiiliin?”, empi jo

lähtöä kiirehtivä Kuusinen, joka pelkäsi hakemusasioidensa menevän myttyyn vielä vastaanoton loppusuoralla. Hän todellakin vihasi suosittelijoita ja näiden kanssa käytävää viheliäistä vaihtokauppaa. Älykkyystasoltaan moitteettomana mutta moraalisesti pilaantuneena hän kuitenkin muotoili ajatuksensa toisin:

”Niin, tiedättehän, kuinka vaikeata minun on pyytää professoria sitoutumaan omaan tutkimusaiheeseeni, kun suosituspyyntö voidaan tulkita yritykseksi vaikuttaa professorin omaan mielipiteenmuodostukseen”, sanoi hän nöyrän huolestuneesti.

Tässä oli lausuttuna se, mitä Taisto Kuusinen pelkäsi, käänteiseen muotoon järjestettynä. Hän tiesi hyvin, että apurahasuositus on velkakirja, jolla professori päinvastoin sitoi tutkijan omaksi orjakseen, mutta ylemmiltään ilkeytensä oppineena hän osasi jo pukea sanottavansa asianmukaisen kaksimieliseen muotoon. Professori Kenneth puolestaan oivalsi, kuinka röyhkeä Kuusisen toteamus todellisuudessa oli, mutta yleisen säädyllisyyden nimissä hän toimi aivan kuin ei olisi huomannut mitään. Ilkeilyä sekin, mutta olkoon, ajatteli Kuusinen.

”Kyllä raha kannataa ottaa aina kun saa, ettet sitten kadu. Yliopistovirkamiehen leipä on yhtä pitkä kuin leveäkin”, sanaili tämä ennalta määräämättömäksi ajaksi virkaansa nimitetty filosofian professori, ja niin hänen kuin Kuusisenkin mieleen saattoi juolahtaa vain Simo Sönkön pureksima nelikulmainen hapankorppu. Sitten avoinna olleen oven suuhun ilmestyi Sakari Mäen utelias pää.

”Professori taitaakin kiusata minua, hän kun tietää, ettei minulle ole myönnetty yhtään apurahaa”, Mäki sanoi.

”Mikset sinä muuten hae mitään?”, kysyi Kuusinen salakuuntelusta ärsyyntyneenä.

”Siksi, etten olisi niin halvan näköinen”, vastasi Mäki, joka läsnäolonsa lopettaen poistui paikalta ja käveli ulos Filosofian laitokselta.

”Tuo Mäki tekee minut hulluksi”, totesi Kuusinen professorilleen. ”Hän rikkoo kaikkia tieteellisen tieteen normeja.”

”Ethän sinä ole luvannut mitään?”, sanoi Kenneth vakavoituen.

”Kuten mitä?”

”Valmistua tai jättää väitöskirjaa tarkastettavaksi.”

”En, en ole luvannut mitään”, vakuutti Kuusinen, joka tiesi, ettei ollut kirjoittanut väitöskirjatutkimustaan yhtään ainoaa sivua saati sanaa vaan tahallaan ja suuria ponnistuksia uhraten viivytti opintojensa valmistumista mielessään vain tämä loppumattomalta näyttävä taloudellinen bisnes.

”No jos et ole edes luvannut, niin kyllähän sitten kannattaa hakea”, päätteli juonessa mukana oleva Kenneth, ja juuri ennen kuin Kuusinen ehti kävellä Kennethin ovesta ulos, hän kuuli professorinsa pyörätuoliin kiinnitetyn painesireenin soivan. Samalla professorin valokirjainnäyttöön ilmestyivät seuraavat onnettomaan tapahtumaketjuun johtaneet sanat:

”Minulla olisi sinulle pieni tehtävä.”

Tulevien viikkojen aikana yhteiskuntafilosofi Kuusinen toimi Suomen Filosofisen Yhdistyksen sihteerinä. Hän monisti professorilleen ennätysmäärän valokopioita. Hän nuoli kirjeitä, liimaili postimerkkejä, siivosi, juoksi postissa, hoiti kirjastoa ja työnsi pyörätuolissa istuvaa Kennethiä Filosofian laitoksen pihamaalla. Hän ruokki professorin undulaatteja, paikkasi pyörätuolin renkaan, avusti luentojen järjestämisessä ja piti opiskelijoille tenttejä. Hän korjasi rikkinäisen kirjoituskoneen ja puhdisti valokopiokoneen sisältä. Hän tiskasi, keitti kahvia ja kuurasi kahvihuoneen lattian. Sitten hän oli ennennäkemättömän väsynyt.

Tämän kaiken tapahtuessa Sakari Mäki vietti aurinkoisia varhaistalven päiviä ulkoillen, pyöräillen, lenkkeillen sekä uimahallissa ja kuntosalilla pistäytyen. Hän oli kerta kaikkiaan onnellinen mies. Ongelmana hänen filosofisessa maailmasuhteessaan oli vain se, ettei hänellä ollut mitään keinoa pysytellä voileipäkeksien reunassa kiinni samalla vakavaraisella tavalla kuin hänen kollegansa. Mäen väitetäänkin sulkeutuneen omaan riippumattomuuteensa vain siksi, että hän kirjoitti kirjaa, jossa hänen oli määrä kertoa totuus siitä, mihin kaikkeen filosofian harjoittaminen voi yliopistossa johtaa. Lisäksi hän rakasti sanaa, ja hän tiesi, että filosofia toteutuu huonosti vieraan tahdon alaisuudessa, joten kirjallistenkin näkökohtien kannalta oli syytä pitää omasta vapaudesta kiinni.

Sitten tuli päivä, jolloin Mäen ja Kuusisen kurssit osuivat taas kohtaamisreitille.

”Onneksi olkoon”, sanoi Mäki.

”Mitä olkoon?”

”Niin että onneksi, apurahan johdosta. Paljonko sinä sait?”, Mäki kysyi.

”En yhtään. Kyllähän sinä sen tiedät.”

”En tiedä. Minä luulin että sinä sait. Paljonko sinä sait tähän asti?”

”Kolme kertaa kahdeksankymmentätuhatta, yhteensä kaksisataaneljäkymmentätuhatta.”

”Kuinka sinä niin paljon sait. Sehän myöntää enintään kahdeksi vuodeksi se Kansan Kulttuurirahasto.”

”No kun homma meni näin, että piti myöntää kahdessa erässä. Kaksi kertaa se kaksi vuotta. Kaksi plus kaksi. Mahdollisesti vielä kolmas kahden vuoden kausi. Nyt joku veti välistä.”

”Kenelle ne rahat sitten menivät?”

”Make Leveelahdelle.”

”Make Leveelahdelle! Mitä hän niillä tekee?”

”Siitä minulla ei ole harmainta aavistusta.”

”Mitäs nyt?”

”En tiedä. Mutta sen voin sanoa, että olen menettänyt kaiken luottamukseni tieteen apurahajärjestelmään.”

Make Leveelahdella oli tosiaankin käsissään paljon rahaa, mutta hänen asemaansa kurjisti se, että hänen kätensä olivat kahleissa. Se, mitä hän tekisi tällaisella apurahamäärällä thaimaalaisessa vankilassa, olisi toistaiseksi suuri arvoitus. Mutta myös Helsingissä oli tapahtunut jotain outoa. Taisto Kuusinen ei saanut apurahaa, vaikka hänen hakemuksensa oli pelissä. Sitä suurempi järkytys oli, kun Kuusiselle kerrottiin, että päätöksen oli tehnyt Xavier Kenneth. Hän siis toimi paitsi suosittelijana, myös Kansan Kulttuurirahaston salaisena asiantuntijana. Hän oli näytelmän sankari ja konna! Koska Kuusisen saama suositus oli kuitenkin myönteinen ja päätös kielteinen, oli pääteltävä, että Kenneth ei ollut tosissaan suositellessaan apurahaa tai sitten Leveelahden tukemiseen oli jokin muu, tieteen ulkoinen motiivi. On nimittäin vaikeata ajatella,

että Kuusisen loisteliaasti kirjoitettu hakemus olisi ollut noin vain ohitettavissa.

Asia saikin pitkäksi ajaksi unohtua Kuusisen selitellessä itselleen, että kenties kaikki johtui vain siitä järkevyydestä ja suunnitelmallisuudesta, jolla professori paneutui asioihin. Hänen kannaltaan kyseessä olivat valtavat tieteelliset kuviot, ja Kuusinen oli vain yksi vaivainen ratas professorin suuressa suunnitelmassa. Ennen pitkää kaikki järjestyisi parhain päin, ja ehkä professori korkeasta asemastaan näki, että Kuusista odotti tulevaisuudessa parempikin palkinto, kenties virka. Kuusinen ei ollut suinkaan niin typerä, että hän olisi jättänyt tulevaisuudensuunnitelmiaan yhden hakemuksen varaan, vaan kuten Mäkikin muisti, Kuusinen oli hakenut myös tieteentutkimuksen assistentin virkaa. Siksi ei ollut mitään syytä heittää kirvestä kaivoon nyt, kun hänen kokemansa karvas koettelemus saattoikin olla viesti siitä, että Kuusista odotti seuraavan tienmutkan takana oikea akateeminen aarre.

Filosofia on paljolti itsensä hillitsemisen taitoa, ajatteli Kuusinen ja varoi sanomasta mitään sopimatonta. Hetkittäin hän oli kyllä jo vähällä löytää filosofisen esikuvansa ja opettajansa, Karl Marxin, jonka näkemyksiä pääoman kasautumisesta hän piti edelleen erittäin selitysvoimaisina. Todelliset ajatuksensa salaten hän kuitenkin pysytteli vaiti.

Kun tiedekunnan kokous vihdoin oli ohi, Kuusisen postiluukusta kolahti virallisen näköinen kirje. Hetkeäkään aikailematta Kuusinen leikkasi kuoren auki ja alkoi lukea:

> Laitoksellamme avoimeksi julistettua tieteentutkimuksen assistentin virkaa ovat määräaikaan mennessä hakeneet seuraavat henkilöt: VTL Taisto Kuusinen, VTK Masa Murju, FM Hannu Nahjuksela, FL Rauno Ruonanen, dosentti Simo Sönkkö, VTM Taiska Tahvanainen ja FT, LKT,

OTT, Ph.D., VTT Taitointo Verraton. Kaikki hakijat ovat muodollisesti kelpoisia täytettävänä olevaan virkaan.

Pätevimpänä olisi pidettävä dosentti Simo Sönkköä, mutta koska hänelle on ilmaantunut ylivoimainen este, dosentti Sönkköä ei voida pitää varteenotettavana hakijana. Lapin yliopiston määräaikainen professori FT, LKT, OTT, Ph.D., VTT Taitointo Verraton olisi pätevä, mutta tässä seurassa (Murju, Nahjuksela, Ruonanen, Tahvanainen) hänen ansionsa jäävät vähäisiksi. Maisterit Tahvanainen ja Nahjuksela puolestaan eivät ole edistyneet tutkimuksissaan odotetulla tavalla, joten katson, että valinnassa olisi keskityttävä VTK Masa Murjuun ja FL Rauno Ruonaseen, joista eniten annettavaa on nähdäkseni VTK Masa Murjulla. VTK Murju on esittänyt mielenkiintoisen tutkimussuunnitelman. Se ei ole edes liian pitkä ja kattaa vain yhden sivun. Se on samalla hänen ainoa julkaisunsa. Murju on tutkija, joka osaa ilmaista itseään tiiviisti ja keskitetysti. Hän on todistanut osaavansa mennä asioiden ytimeen. Tämä on huomattava etu tieteellisissä käytännöissä. Todennäköisesti juuri kandidaatti Murjulla on eniten annettavaa tieteentutkimukselle tulevaisuudessa. Esitän, että virkaan nimitettäisiin VTK Masa Murju. Allekirjoitus: Xavier Kenneth, professori.

Totuus on, ettei Murjun lähettämällä sivulla ollut kuin yksi vaivainen sana, josta ei saanut mitään selvää. Valokopiokoneen ollessa rikki Murju oli mennyt kotiinsa ja siellä lasta hoitaessaan kaapannut toiseen käteensä lämpimän voin tahrimia piirustuspapereita ja sullonut ne erehdyksessä kirjekuoreen. Niinpä tiedekunnan saamassa hakemuksessa ei ollut muuta kuin kolmivuotiaan lapsen höpertelyitä, mutta koska Murju oli tunnollinen perheen-

isä, menivät hänelle osoitetut rahat epäilemättä hyvään tarkoitukseen. Kaikki muut hakijat olivat päätökseen enemmän tai vähemmän pettyneitä, paitsi Simo Sönkkö, jonka piti jo levätä haudan rauhassa, vaikka kuka senkään saattoi varmasti tietää.

Katkeroituneista karvain oli kuitenkin Taisto Kuusinen, jonka hakemus oli jätetty käsittelemättä. Käsittelemättä! Se oli pahinta, mitä tieteenharjoittajalle saattoi tapahtua: hänen olemassaoloaan ei tunnustettu. Ehkä oli käynyt niin, että hänen finanssipoliittiset taka-ajatuksensa oli paljastettu tai, mikä vielä ilmeisempää, hänen suunnitemaansa ei uskottu – se ei herättänyt luottamusta.

Ei Kuusinen tosissaan edustanut pragmatismia, realismia, empirismiä eikä analyyttistä kielifilosofiaa. Ei hän koskaan aikonut positivismista, behaviorismista ja utilitarismista kirjoittaa. Mutta ei hänen hakemuksensa ollut huonompi kuin muidenkaan. Kukaan toinenkaan ei saanut näistä aiheista irti mitään merkittävää, joten miksi Kuusisen olisi pitänyt? Hänen huolensa oli siis suurimmaksi osaksi turhaa. Kenties oli vain käynyt niin, että Filosofian laitokselle oli päässyt pujahtamaan siellä sangen ei-toivottu elämänfilosofi, anarkisti analyytikon vaatteissa. Miten asia olikin, hän ei voinut enää jatkaa.

Seuraavat kuukaudet Kuusinen vietti kotonaan Hakaniemessä. Hänellä ei ollut kovin paljoa tekemistä, ja suurimman osan ajastaan hän kulutti lukemalla Adornoa, Horkheimeria, Simmeliä ja Frommia. Hänen mielestään filosofia oli läpikotaisin ideologinen, neuroottinen ja ritualisoitunut tiede, jonka ainoa elämänmuoto ovat symboliset ja merkityksistään tyhjentyneet valtasuhteet.

Aika ajoin Kuusinen suunnitteli jopa töihin menoa, mutta hän ei tiennyt minne. Johonkin säätiöön ehkä, tai Stalkeriin, joka tunnettiin opintojensa pilaamien yhteiskunnanparantajien vihonviimeisenä loppusijoituspaikkana. Pahinta oli, että he eivät saaneet mitään aikaan, nämä kriitikot, vaan he olivat samaa vastuunsa kiertävää joutoväkeä kuin olivat heidän sosiaaliluukkujensa toisella puolella istuvat asiakkaat: sofistikoituneita pultsareita.

Myös Kuusisen omassa leuassa alkoi kasvaa risuparta samalla, kun hänen suussaan sulaneet tarjousmakkarat muuttuivat vatsamakkaroiksi hänen ympärilleen. Päässään hän alkoi pitää kumouksellista ajurinlakkia, toisella kyljellään hän raahasi nahkaista sosiologin olkalaukkua, ja hänen silmiinsä syttyi kommunistinen pilke. Yhteiskuntafilosofia oli sikäli onneton opintojen ala, että se teki harjoittajastaan vääjäämättä köyhän ja sitäkin kautta kommunistin. Toimeentulotuella sinnittelevä Kuusinen ei tätä liioin purnannut, mutta ei hän väittänyt vastaankaan. Ennen pitkää hän haki taskuunsa SKP:n jäsenkirjan.

Kaiken ulkopuolisuutensa keskellä Kuusinen alkoi vihata yliopistoa. Ollessaan päiväkävelyllä ja harhaillessaan suuntaa vailla Senaatintorilla hän pysähtyi usein Valtioneuvoston linnan puoleiseen laitaan ja katseli levottomasti

ympärilleen. Paremmin kuin Helsingin pylväskoristeisessa temppeliyliopistossa Kuusinen olisi viihtynyt tasakattoisessa Tampereen yliopistossa, joka edelleen oli suloisen Suomenmaamme suuri punainen napa. Tosin sielläkin oli kansainvälinen kapitalisoitumiskehitys ehtinyt jo peruuttamattoman pitkälle ja mädättänyt parantumattomasti tätä pohjoishämäläistä vallankumouksen esikartanoa niin, ettei tukea ollut odotettavissa siltäkään suunnalta.

Mutta mitä Kuusinen alkaisi tehdä työkseen nyt, kun hänen apurahasamponsa olivat lopullisesti ehtyneet, rahat menneet, ja eläkeikään oli vielä yli kolmekymmentä vuotta aikaa? Hänenlaiselleen kuvainraastajalle ei yksinkertaisesti ollut paikkaa yhteiskunnassa, minkä Kuusinen luki sekä arvottoman elinkeinorakenteen että vastuuttoman koulutuspolitiikan syyksi. Toisaalta hänelle ei voinut paikkaa ollakaan, sillä menestyksekäs yhteiskunnan tutkiminen oli mahdollista vain yhteiskunnan ulkopuolelta, ja aivan samanlaisessa tilanteessa olivat monet tuhannet humanistisilta ja yhteiskuntatieteellisiltä aloilta valmistuneet nuoret, tekisi mieli sanoa: kaikki.

Kuusisen mielestä opiskelijoiden rappioon johtanut kurjistuminen heijasti kapitalistisen yhteiskunnan perustavanluonteista ristiriitaa. Niinpä laillista järjestystä pönkittävä arvouniversumi olisi revittävä alas, ja kerran koittaisi päivä, jolloin riistoporvareitten omahyväisyyteen kyllästyneet opiskelijat hakisivat kaapistaan sählymailan ja menisivät antamaan keppiä ministereitten kiiltävälle perseelle!

Ja vaikka aivan vallankumouksen kynnykselle ei tällä tavoin päästäisikään, olisi hyväksi, jos kapitalismin kammottavalle logiikalle olisi olemassa vastavoima. Uudessa aamunkoitteessaan sarasteleva sosialistinen yhteiskunta ei voinut olla huonompikaan kuin tämä parhaillaan pyörivä kapitalistinen hirviökonglomeraattikaan, Kuusinen punnitsi. Setä-Stalinia seuranneiden taloudellisten, poliittisten ja ekologisten katastrofien jälkeen oli tosin vaikea kuvitella, minkälaista hyvinvointimallia Kuusinen saattoi elätellä utopistisessa mielessään. ”Jos yksi kokeilu epäonnistuu, ei tutkijan pidä menettää toivoaan vaan tehdä

sinnikkäästi uusi. Kenties lopulta saadaan odotettu tulos, ja näin tiede kehittyy”, Kuusinen selitti.

Progressiivinen sosialismi oli sikälikin etevää, että usein yhteiskunnan humaanius punnitaan siinä, miten se kohtelee vankejaan. Kun otetaan huomioon, että Neuvostoliitossa kaikki ihmiset olivat vankeja, yhteiskunta oli selvästi humaani, sillä elintaso ei ollut aivan huono.

Siinäkin epätoivoisessa tapauksessa, että kaikki jo olemassaoleva (ihmisen ahneus mukaanlukien) jäisi tulevaisuudessa ennalleen, voimme lohduttaa lukijaa huomauttamalla, kuka nykyäänkään pystyisi erottamaan Filosofian laitoksen rappukäytävää entisestä DDR:stä. Kenties vain patsaat vaihtuisivat. Mutta ei muualla kuin DDR:ssä ja Suomessa pystytetty patsaita elossa oleville filosofeille, ja niinpä meitä tervehtivät Philosophica-kirjaston avarassa eteisaulassa akateemikko John Rightin ja professori Frankie K. J. J. Simulan pronssiin valetut rintakuvat.

”Miksi?”, pohti Kuusinen. ”Onko järkeä valaa tai veistää muistomerkkiä filosofille, joka on elossa ja jota ei tarvitse erikseen palauttaa mieleen ja muistella? Mielestäni ei!”, vastasi yhteiskuntafilosofi, joka ehti jo epäillä sitäkin, olivatko näiden näköispatsaiden esittämät mielipidevaikuttajat sittenkään todella hengissä. Jäkälänvihreää hapettumaa hetkisen raaputettuaan hän kuitenkin huomasi, että kummankin patsaan nimilaattaan oli kohteliaasti jätetty syntymävuoden viereen tila myös kuolinpäivälle siltä varalta, että patsaan esittämä pää jostain syystä putoaa ja esikuva todellakin kuolee! Kuinka ajattelevaista. Yhtä hyvin kuin veistää monumentteja filosofeille voitaisiin suostua Suomen ja Venäjän välisen yhteistyövaltuuskunnan ehdotukseen ja kuljettaa Lenin takaisin Suomeen, Kuusinen suunnitteli.

Punaisen torin kupeessa sijaitsevassa Leninin mausoleumissa nimittäin pinnisteltiin vallankumousjohtajan maallista tomumajaa koskevan säilymisongelman kanssa. Jos Vladimir Iljitšin nykyisenä asuntona toimivan sarkofagin lämpötilaongelmia ei saataisi pikaisesti ratkaistua,

seurauksena olisi muumioruumiin lopullinen lahoaminen, ja materialistifilosofin voittaisivat biologiseen hajottamiseen erikoistuneet pieneliöt ja aika. Mutta meillä täällä Suomessa olisi Filosofian laitoksen rappukäytävässä juuri sopivan kokoinen sähkökaappi, jonka sisäkalut voitaisiin purkaa ja asentaa uudestaan toveri Leninin tarpeita vastaaviksi. Jos kaappi lisäksi varustettaisiin lasiovella ja vartiontilaitteilla, siinä meillä olisi ikuisesti jatkuva apurahajono vitriiniin säilötyn vallankumousjohtajan ihmeteltäväksi. ”Vaikuttava ja aito lisä pystyyn kuolleen kulttuurielämämme korpusgalleriaan”, hekumoi Kuusinen.

Vaikka Kuusinen antoikin liikkuvan älynsä houkutella häntä mitä ironiantäyteisimpiin kuvitelmiin, selväksi tuli, että hänen omana kohtalonaan olisi tyytyä alkeellisen tylsään anarkososialistin pienelämään, jota sävyttivät vain Hakaniemen kauppahallista ostettu hernekeitto ja opiskeluajoilta kirjahyllyyn unohtunut Sartre-kirja. Kuusisesta oli surullista, että hänen kotikulmillaan majaansa pitävät valtiomahdit, kuten SAK, Stalker ja koko sosiaalibyrokratia, olivat ilman taistelua antaneet kaikki aseet käsistään ja seisoivat nyt sisäiseen virkakiertoonsa tyytyväisinä kuin mitkäkin pöhötautiset hirviöeläimet. Luovuttamisen taustalla oli ehkä se, ettei työväenliike enää uskonut omiin päämääriinsä, ja se, että vallankumoukselta puuttuivat sekä aatteet että tarpeelliset välineet. Koska aatteiden ja ideoiden tyyssija on yliopistossa, oli pääteltävä, että kotimainen akatemia-aateli oli siis onnistunut. Kenties työväenluokka joskus katuisi, että se niin helposti ja pelkästään näennäisten välttämättömyyksien kaapuun puetun retoriikan vaikutuksesta antoi tuhota vuosikymmenien taistelulla ansaitut oikeutensa.

Tällaisia Kuusinen päästeli suustaan jutellessaan opiskelijoiden kanssa ylioppilastalon baarissa, ja kollegojensa keskuudessa hänestä tuli pian *persona non grata*. Toisaalta nämä ymmärsivät, että Kuusinen toimi nyt despoottimaisesti, koska hänellä ei ollut mitään menetettävää, eikä hän ollut luonteeltaan niinkään vastavirran lohi

kuin vastarannan kiiski.

Vaikka Kuusinen oli koulutukseltaan valtiotieteiden lisensiaatti, siis rividuunarille jotakin käsittämätöntä ja kaiken tavoittelemisen yläpuolella olevaa, hän ei koskaan irtautunut työväenluokasta ja yhtynyt oman sosiaaliluokkansa etuhin. Hänen mielestään julkinen virka on laillistettua rikollisuutta. Viranhaltijat työntävät kätensä kansalaisten taskuihin ja viettävät luksuselämää meidän kustannuksellamme ilman, että he tuntisivat kiitollisuudenvelkaa, syyllisyyttä, velvollisuutta tai ylipäänsä mitään erikoista.

”Tiesivätkö kansalaiset, että Simo Sönkön Kiinan-matka maksoi yhteiskunnalle kahdeksantoistatuhatta markkaa, siis keskivertopalkansaajan koko vuoden verot?”, Kuusinen marisi. Kaiken lisäksi yliopistoissa yleistynyt kutsumismenettely varmisti, etteivät näitä lelupyssyfilosofien lellikkipäiväkotivirkoja voineet tavalliset kuolevaiset enää edes hakea. Pitäisikö meidän tosiaan elättää tällaista väkeä?

Kuusisen mielestä ei pitänyt, ja itsekritiikkinsä unohtaneesta sosiaalifilosofista oli tulossa kovaa vauhtia jonkinlainen filosofian Hannu Karpo. Kuusinen itse olisi voinut menestyä virkamiehenä, mutta monien työväenluokasta versoneiden nousukkaiden tavoin hänen sosialisaatioprosessinsa porvaristoon oli jäänyt kesken, tai se olisi tarvinnut jonkinlaista tukea hänen oman joukkueensa taholta. Ehkä hän loppujenkin lopuksi pitäisi vain kiinni opintiellään omaksumastaan opportunismista ja alkaisi kirjoittaa juonitteluoppaita, joissa neuvottaisiin kepulikonstit apurahojen imemiseksi yksityisten säätiöiden kassoista. Näin hän voisi elättää itsensä menemättä koskaan varsinaisen kapitalistin palvelukseen.

Ongelman muodosti se, että jos rikokseen kehottaminen on rikos, niin olisiko rikos julkaista tuollaisia oppaita. Paremminkin hän voisi kirjoittaa tapausselosteita siitä, kuinka apurahaa oli saatu. Eiväthän roistotkaan lue mitään ”Rikollisen käsikirjaa” vaan Alibi-lehteä uusien rikosten

opiskelemiseksi. Tai hän voisi kirjoittaa ilkeämielisen kirjan nimeltä ”Filosofian pesänjakajat”, jossa sensaationkatkuista likasankojournalismia viljellen kerrottaisiin, miksi filosofian opettaminen olisi syytä lopettaa yliopistoissa, sulkea puoti ja laittaa lappu luukulle. Lopullisesti.

Sillä totuus ei koskaan tule kovissa kansissa. Meillä on nähty kylliksi mitättömiä arvoteoksia ja juhlajulkaisuja, joissa filosofiasta annetaan kieroutunut ja harhaanjohtava kuva niin opiskelijoille, tutkijoille kuin sellaisiksi aikoville. Vastuuta filosofian lopputuloksesta ei ollut kenelläkään. Vaikka John Right saattoikin syyttää Kuusista oman kuvansa vandalisoimisesta, suuren yleisön kiinnostusta herätti vain se, olivatko Kuusisen piirtämät karrikatyyrit lopultakaan sen pilkallisempia kuin John Rightin omat filosofiakronikat, joissa Law & Order -periaatetta toteuttaen osoitettiin nokkimis- ja istumisjärjestys suomalaisen yliopistofilosofian orrella. Entä paljonko, jos paljonkaan, arvoista oli syvällisyydessään Frankie K. J. J. Simulan suosima *Car is red and woman is beautiful* -filosofia, jota tämä pani täytäntöön surffatessaan Floridan aurinkorannoilla USA:ssa?

Jos yliopistofilosofian piti olla tätä ja vain tätä, Kuusinen ei kuollakseenkaan halunnut olla filosofi. Tai sitten hän halusi liikaa, aivan liikaa. Joka tapauksessa hän nyt koki, että hänenlaistaan muoviankkaa oli voimakkaasti sorsittu filosofiperheen yhteisessä porskuttelualtaassa, paikoin lyöty melalla päähän ja painettu nokkaa pinnan alle. Niinpä hän päätti kirjoittaa lehteen. Näin hän kirjoitti:

FILOSOFIA PILASI ELÄMÄNI

> Palokuntaa, poliisia ja armeijoita moititaan usein siitä johtuen, että nämä ovat jäykkiä ja pelolla kasaan puhallettuja ”liike laitoksia”, joiden pakkomielteenä on vain tarkkailla ja rankaista Kansaa. Näiden asemien huomioimana voi kuitenkin saada osakseen edes jonkinlaista inhimillisyyttä. Mutta

sen sijaan Yliopistossa ihmiselle voi käydä vaikka kuinka huonosti.

Filosofian tutkioilla ei ole minkäänlaista työsuhdeturvaa – eikä kuluttajan suojaa. Vakituinen virka on vain brovessoreilla ja Heidän välittömillä edunsaajillaan, kuten kanslisti-siivoojilla. Ovatko heidän interenssinsä muka yhtäläiset? Se on probagandaa! Tutkijat ja siivoojat lyöttäytykööt keskenänsä yhteen ja nouskaamme parrikaadeille sotkun siistimiseksi. Pankkifilosofi Rintalalta imitoitu katetrihegemonia revittäköön alas, ja firmojen silakankatkuisista takahuoneista puliveivattu peukaloruuvijärjestelmä lanseerattakoon takaisin sinne minne se kuuluu! Köyhiä ja keykäisiä ovat myös Make Leveelahden suitsuttamat onnistumisen ja epäonnistumisen teesit, ne kun lupauksillaan pelvottelevat ja palvelevat Amerikkalaista unelmaa. Lahjaksi saat vain auton taustapeiliin ripustettavat 'Rohkene ajatella' -karvanopat!

Ota nyt siis itse henkilökohtaisesti toveriasi käsi kynkästä ja taluta hänet pois tästä metafyysillis-ideologisesta pilkko pimeydestä, jonne ei enää valo paista. Voiton tässä piilotellun Natokiihkon piinapenkissä vetää kuitenkin Pankkiyliopiston Tulosohjausperiaate, josta ei seuraa muuta kuin surkea sisäinen Varissuo. Näin siis hänkin vaikkei rakasta filosofianlaitosta enempää kuin sika teurasautoa. Tultuani nyt ulosohjatuksi olen kiitollinen läsnä olioille vain siitä, ettei Yliopisto onnistunut tappamaan minua!

Taisto Kuusinen

Kuusisen kirjoitus ilmestyi suurta kohua herättäen Suomen Sosiaalifilosofit -aikakauslehdessä, eikä kukaan voinut väittää hänen olevan väärässä. Tätä nykyä Taisto Kuusinen toimii trukinkuljettajana Hangon satamassa.

”Elämäni pahin virhe oli se, että koskaan kuulin sanan filosofia”, miettii hän vääntäessään nosturinsa virta-avaimesta joka aamu kello kuusi.

VIIDES LUKU

Arvofilosofi Sakari Mäki ja kohtaamispaikkana Akateeminen

Arvofilosofi Sakari Mäki kävi silloin tällöin Akateemisessa Kirjakaupassa lukemassa tieteellisiä aikakauslehtiä, sillä hänellä ei ollut varaa ostaa niitä. Juuri nyt hän piti käsissään kaksi viikkoa vanhaa Suomen Sosiaalifilosofit -lehden numeroa, josta oli jouduttu kovan kysynnän vuoksi ottamaan toinen painos. Yhteiskuntafilosofi Kuusisen kirjoittama teksti oli siinä määrin omakohtaista ja koskettavaa, etteivät hänen kielensä koukerot kyenneet karkottamaan edes sanoista tarkan Sakari Mäen sympatioita. Mäki oli nimittäin pitkälle samaa mieltä Kuusisen kanssa, ja erinäisistä vastoinkäymistä huolimatta arvofilosofi saattoi nyt jakaa hänen kokemuksensa.

Mäkeä suretti kuitenkin se, ettei filosofiassa ollut enää mitään pyhää paitsi raha, ja sekin vain jos se oli vaivalla saatu. Mutta muutoin raha oli kuin ladattu ase ja politiikka sitä, että tietää milloin vetää liipaisimesta. Kuusinen ei näköjään tiennyt, mutta Xavier Kenneth tiesi. Kenties Kuusinen siksi olikin yhteiskuntafilosofi, ettei hän tiennyt, minkälainen on todellinen yhteiskunta. Mutta siinä hän oli ikään kuin sattumalta oikeassa, että yhteiskunnassa niin kuin yliopistossakin kaiken ratkaisee raha.

Tätä alati kiihtyvää raharallia enemmän Mäkeä harmitti filosofisen kirjallisuutemme kehno tila. Ennen kuin pa-

laamme kertomuksemme juonen kannalta keskeisiin tapahtumiin, seuraamme hetken Sakari Mäen ajatusten kulkua selvittääksemme, mitä näillä Kuusisellekin konfiskoiduilla apurahaöykkiöillä oli saatu aikaan.

Joka kerta mennessään Akateemisen Kirjakaupan runsaina pursuavien filosofiapöytien luokse Mäestä tuntui kuin Jumala olisi hänet hylännyt. Eräiltä osin tämä saattoi johtua Mäen kokemasta sosiaalisen riittämättömyyden elämyksestä, sillä hänen oma panoksensa filosofiseen kirjallisuuteemme oli toistaiseksi suhteellisen vähäpätöinen, ellei suorastaan pieni. Mutta yhtä subjektiivisesti todellinen ja samalla objektiivistakin todellisuutta teräväpiirteisesti heijasteleva oli hänen mielipiteensä suomalaisen filosofiatehtailun tilasta. Hänestä tuntui rivolta ja karkealta, että ihmiset tuhlasivat ainutkertaista ja Luojan lahjoittamaa elämäänsä moisen roskatavaran tuottamiseen sen asemasta, että he olisivat elämänsä kuluessa kirjoittaneet edes yhden kelvollisen kirjan.

Suomesta ei puuttunut pelkästään puhe- ja kirjoitustaitoisia filosofeja, vaan myös lukeva yleisö oli ylitsevuotavan onnetonta ja pöljää. Miten muuten olisi mahdollista, että suosituimpien lukuelämysten joukossa olivat nämä ”Lapsuus pilalla” ja ”Löydä juoppo virtahepo olohuoneestasi” -kirjat? Ne olivat yltäneet useiden kymmenien tuhansien painoksiin ja kertoivat korutonta kieltään siitä, miten arvotonta oli suomalaisen keskivertolukijakunnan ajatusmaailma ja miten kelvotonta oli se alkeistason filosofia-psykologia, jolla näitä alkoholismin, avioerojen, raiskausten ja insestitraumojen repimiä sielunhaavoja yritettiin vuoroin avata ja ommella umpeen.

Sakari Mäki oli sitä mieltä, että kyse oli ennen kaikkea arvoista. Jos filosofian taustalta puuttuvat arvot, ei rahallakaan saada tehdyksi muita kuin näitä aikuisten apukouluissa luettavia Lohdutuksen Sanoja, itsehoito-oppaita ja kansalaisten käsissä kuluvia terapiakirjoja. Saattoi käydä jopa niin, että filosofien markkinoille syytämä bulkkikama pelkästään piti yllä avuttomuutta, lohduttomuutta, tylsyyttä ja toivottomuutta samaan tapaan kuin Pelastus-

armeijan hoitokodit pitivät yllä pultsareitten kodittomuutta, ulkopuolisuutta, slummiutumista ja syrjäytyneisyyttä.

Jos kirjoittajan ja lukijankin päästä puuttuvat aivot, on selvää, että ennen pitkää jokainen entinen jääkiekkoilija, pikahiihtäjä, pärinäpoika ja missi pitää itseään suurena filosofina, tarttuu kriisiensä keskellä kaikkeen eteen tulevaan ja alkaa kirjoittaa terapiatekstejä mitään mistään ymmärtämättömän suuren yleisönsä ihmeteltäväksi. ”Jos siis päätäsi kiristää vanne”, Kirjacornerin radiomainos kuuluttaa, ”tule meille! Meiltä löytyvät Tamara Maunosen ja Rauni-Leena Luukanen-Kilden kirjoittamien okkultismioppaiden lisäksi Erich von Dänikenin ’Tulimmeko tähtien takaa’, judofilosofi Jouniveli Hermisen ’Löydä Kama Sutra itsestäsi’ sekä vähemmän tunnettujen tekijöiden uutuusteokset ’Pidä taikakivi taskussasi’ ja ’Sisälläni palaa ikuinen tuli’.”

Paradoksaalista kyllä, mutta kiitos ja kunnia villikkovarsana kirmaavan parapsykologian riemusaatosta ja levinnäisyysasteesta kuuluu yliopistolliselle systeemifilosofialle. Paperi-, räsy- ja ruohokauppiaitten myyntikoju nousee nimittäin kaikkialle sinne, minne loogis-analyyttinen riimukirjoitusfilosofia ei ulotu, ja sehän ei ulotu juuri minnekään. Vai oletteko huomanneet, että analyyttisillä filosofeilla olisi koskaan ollut ihmisyydestä ylipäänsä mitään merkityksellistä sanottavaa?

Filosofisen kirjallisuutemme toisella laidalla kukoistivat siis nämä jääkaappipakastimen käyttöohjetta ja ruohonleikkurin huoltokirjaa muistuttavat tieteellisten sarjojen ylijäämäniteet, joiden sisältö oli pääosin vaikeasti kommunikoituvaa formaalista häkkyräfilosofiaa. Niitä, kuten Simo Sönkön kvanttifysikaalisia tutkimuksia, leimasi tietty kadotuksenkaltainen ahdistus, ja lukijalle niiden kautta välittyi pelkkä sairaalloisen rajoittunut elämänvieraus, jonka alkuperää aavistellessaan saattoi vain arvata, monenko myssyn alla oli ketään kotona yliopistossakaan. Vai oliko peräti niin, että nämäkin tekstit oli raapustettu jonkinlaista automaattikirjoitusmetodia soveltaen, ja käsi kynän varressa oli kaiken sielukkuutensa menettänyt

zombi, jonka alkuperäinen asukas oli iät ajat sitten muuttanut jonnekin muualle?

Pahinta oli kuitenkin se, että kaikesta kaupan olevasta filosofiasta puuttuivat tyyli ja kirjalliset arvot. Ei pitänyt paikkaansa, että filosofisen kirjallisuutemme laitumilla rellasti vain yksi Kalle Päätalo tai Ed Wood, vaan heitä oli monta. Huonoa, keskinkertaista, kliseiden kyllästämää metritavaraa he suolsivat, kiireellä kirjoitettua ja harkitsematonta, sananvalinnoltaan kömpelöä pökkelöpinotavaraa, jolla oli painosta tullessaan lähinnä kierrätyspaperiksi soveltuvan uusioraaka-aineen arvo. Joidenkin niteiden takaliepeessä se tekijöiden omasta toimesta sanottiin jopa suoraan.

Tämän vahingonilon keskellä Sakari Mäkeä suretti kuitenkin se, että julkaisijat ilman minkäänlaista kritiikkiä tai kaiken kritiikin yläpuolelle asettuen päästivät käsistään sentapaista roskaa. Siellä kiiltelivät Leveelahden ”Kohtaamisherkkyys”, Varissuon ”Kitschi-Sokrates”, Rintalan ”Ota asiakasvalitus lahjana vastaan” sekä Sönkön ”Pyörreteoriat” kuin mitkäkin muovikantiset leluesineet. Kuka tällaista sahajauhojen levitystankkausta oikein tarvitsi tai tahtoi? Luultavasti kustantajat, siis toisten kustannuksella eläjät, vastasi Mäki. Markkinamekanismit puolestaan varmistivat sen, että puukaasulla naksuttava triviaalinen häkäpönttöfilosofia ja sen takaamat ympärivuotiset Hullut Päivät (*Galna Dagar vid Filosofiska institution*) saattoivat jatkua.

Ehkä oli käynyt niin kuin strukturalistit väittivät, kadonnut oli tekstiensä keskeltä ihminen, ja jäljellä olivat pelkät raamit, kuten muotokuvassa, josta taiderikollinen on irrottanut maalauksen, ja käsissä ovat pelkät ammottavat kehykset. ”Ja minä kun etsin kaiken keskeltä ihmistä”, huokasi arvofilosofi Mäki ahdistuneena ja lamppunsa kanssa huseeraavaa Diogenesta siteeraten?

Me emme tiedä, löysikö Diogenes etsimäänsä, mutta otaksumme, että ihmistä etsivä voi löytää sentään jotain. Mutta ota ja etsi filosofia, jolla ei olisi kunnianhimoa ja

jonka vallanhalu ei loistaisi hänen tyytyväisen pärstänsä päältä. Osalle filosofeista *das Man* -ideolologia olisi pelkästään hyväksi, sillä se säästäisi heidät turhalta itsetehostukselta. Jos tiedemiehillä ei nimittäin olisi kasvoja, heitä ei voisi erottaa toisistaan, ja niinpä he eivät enää tekisi tätä surkeaa tiedettä, koska se ei tyydyttäisi heidän kunnianhimoaan.

Juuri, kun arvofilosofi Mäki oli saanut ajateltua nämä kuolemattomat sanat, hänen edessään seisoi mediafilosofi Make Leveelahden tyhjyydestä ilmestynyt hahmo.

”Mistä sinä tulet?”, sanoi Mäki.

”Maata kiertämästä ja siellä kuljeksimasta”, vastasi Leveelahti.

”Mitä sinä täällä teet? Sinunhan pitäisi olla Thaimaassa.”

”Niin pitäisi, mutta olot kävivät tukalaksi siellä.”

”Miten sinä nyt täällä?”

”En minä itsekään tiedä. Lähettivät rahat minulle, ja minä annoin ne poliisipäällikölle. Piti niitä lahjana ja päästi minut vapaaksi. Se on tapa sellainen siellä.”

”Sinä siis lahjoit poliisipäällikön?”

”Minä luulen, että siinä kävi jotenkin niin. Sikäläisissä oloissa poliisipäällikkö on erittäin vaikutusvaltainen viranomainen. Paljon tuloja, palvelijoita ja poliittista valtaa. Kylän komein talo vuorenrinteessä, useita vaimoja ja Rolls-Royce.”

”Mahtaa olla haluttu virka.”

”Mikä?”

”Se poliisipäällikön.”

”On, ihan kuin filosofian professuuri täällä.”

”Minä muuten tiedän mitä sinä ajattelit, kun näin sinun kävelevän tuolla”, jatkoi Leveelahti.

”No mitä sitten?”

”Että miksi kaiken filosofian täytyy olla tätä rahisevan kuivaa sahajauhotavaraa, miksei filosofiassa voi olla glam... ”

”Niinpä. Epäilemättä pahin on kuitenkin tuo Kari Varissuon ’Kitschi-Sokrates’, joka tylsää kynää murha-aseena käyttäen on surmattu ties kuinka monta kertaa uudestaan. Tälle haudasta nostetulle zombi-Sokrateelle ei voisi olla hyväksi enää mikään muu kuin se, että hänet haudattaisiin mahdollisimman nopeasti uudestaan eikä paikkaa kerrottaisi kenellekään”, lateli Mäki ehdittyään asetella sanansa riittävän selkeäkieliseen muotoon.

Kenties hän ajatteli samoin myös Leveelahden omasta ”Kohtaamisherkkyydestä”, mutta yhtä kaikki, hänen näkemyksensä Varissuosta näytti miellyttävän Leveelahtea, joka kaikesta kokemastaan huolimatta ei ollut unohtanut onnettomaan tapahtumaketjuun johtanutta nujakointia helsinkiläisen taiteilijaravintolan diskossa. Päinvastoin: itse asiassa juuri Varissuon ilkeämielisestä panettelusta kaikki kurjuus oli saanut alkunsa. Siksi ei ollut mitään estettä sille, että Mäki saattoi nyt lohduttaa Suomeen lentänyttä Leveelahtea osoittamalla Ilta≈Sanomien myyntitelineessä roikkuvaa lööppiä ja lausumalla seuraavat hyvää tai ei ainakaan mitään erikoista tarkoittavat sanat:

”Minä en tiedä, mitä tuo likiarvomerkki tekee ’Illan’ ja ’Sanomien’ välissä, mutta kiitä onneasi, että sinun asiasi eivät ole niin huonolla tolalla kuin Kari Varissuon.”

Vain harvoilla ihmisillä meni todellakin niin huonosti kuin sensaatiotoimittaja Varissuolla, jonka mustelmille mukiloidut kasvot koristivat vasta telineisiin kannettuja iltapäivälehden myyntilööppejä muassaan seuraava pahaa-aavisteleva teksti: ”Varissuolla hiv. Toimittaja ihmettelee tautinsa alkuperää.”

Paitsi ettei uutisessa sinänsä ollut mitään epäennustettavaa tai ihmeellistä, outoa oli Mäen mielestä se, että mediafilosofi Leveelahden kasvot eivät olleet nyt paloautonpunaiset, ne eivät olleet neitsyttytön, kirkkaan helakan, vasta kukoistavimpaan kukkeuteensa puhjenneiden häpyhuulten punaiset, vaan hänen poskensa olivat tumman, mustanpuhuvan tomaattiketsupin punaiset, juuri sellaiset, jollaisiksi kasvot tulevat veren pakkautuessa päähän

ja suonten jyskyttäessä ohimoilla. Kenties ei menisi pitkäkään aika, kun lehdessä lukisi mediafilosofin julkisuusuran pysyvästi lopettava viimeinen siunaus, kaiken hauskanpidon lopullinen sitaatti, kohtalon itsensä iskemä naula maailmallisen matkanteon rupisia riimejä sisältävään arkkuun: ”Aids Make Leveelahdella.”

Hän oli nainut liukkaalla melallaan Millaa, jonka suonissa saattoi virrata tämä kaikista vihollisista viimeinen, hirveä kostontäyteinen hiv, mutta oli myös mahdollista, että tauti oli Varissuolla jo ennen kuin Leveelahti ehti kylvää kuoleman katalaa kauraa iskiessään kapakassa Varissuota verisesti kuonoon. Mutta tästä emme saisi selvää ennen tutkimusten valmistumista, sillä oli mahdollista, että Leveelahden aiemmin saama testi ei ollut pätevä, ja hiv saattoi hiipiä häneen kahdesta eri lähteestä.

Jos tauti oli Millalla ja lisäksi samaa tyyppiä kuin Varissuon virus, oli ilman testejäkin selvää, että kuolema oli kulkenut hänen kauttaan, ja hän oli välittäjä. Muutoin hän pelkästään sai viruksen, joko Millalta, Varissuolta tai entiseltä avovaimoltaan Tiinalta, jos tämä oli uskoton. Silloinkin Leveelahti olisi välittäjä, mitä tehtävää toteuttivat ansiokkaasti myös hänen vuokra- ja seksipuhelinfirmansa. Olipa tämän asian kanssa niin tai näin, hän ei voisi kiiruhtaa asioiden edelle luotettavaa testitulosta odottaessaan.

”Toivottavasti hän ei nyt erehdy tekemään itsemurhaa”, sanoi arvofilosofi yllättäen.

”Kuka?”, havahtui Leveelahti.

”Varissuo. Myös Simo Sönkkö yritti itsemurhaa, turhaan, sillä hänen kilpailijansa Xavier Kenneth oli onneton ja olisi vain tullut onnelliseksi hänen kuolemastaan. Ties mikä se on tämäkin jokin kohtalon oikku, eikä iltapäivälehtien uutisiin ole aina luottamista.”

”Kuulostaa hyvältä.”

”Miten niin? Minä luulin ettet liioin ajattele tuon riitapukarisi parasta.”

Sitten keskustelussa seurasi tauko, jonka kuluessa filosofit kävelivät kirjakaupan perukoilla sijaitsevaan kafeteriaan. Pöytääntarjoilua odottaessaan he palasivat hajamielisesti puheenaiheisiinsa.

”Mitä sinä muuten nykyään puuhaat?”, sanoi Mäki.

”En mitään.”

”Miten niin et mitään?”

”Minä olen malli.”

”Malli?”

”Aivan. Muotimalli ja valokuvamalli.”

”Ja kenellehän, jos saan kysyä?”

”Kenelle tahansa. Kun on filosofi, ei ole sama mitä tuotteita käytät. Joku voi alkaa pitää valintojasi viisaina, ja voit sitten myydä melkein mitä tahansa.”

”Kuten noita henkiparannusoppaita?”

”Niitäkin. Ihmiset ostavat ja tekevät perässä mitä vain, kun näkee heidän kanssaan vaivaa. Kuka tahansa voi nykyään olla filosofi. Katsos Jumala on aikaa sitten kuollut ja filosofi on asettunut hänen paikalleen. Sieltä hän huomasi markkinaraon ja oivalsi ihmisten janoavan enemmän kuin mitään muuta sitä, mihin he olivat vuosisatojen saatossa tottuneet: pelastusta. Tätä pelastusta me nyt myymme heille kursseilla ja semiaareissa, lääkärien ja fysiologien vastaanotoilla, meedioissa ja kirjakaupan paketissa.”

”Kaikki on loppujen lopuksi teologiaa?”

”Tavallaan. Ja koko tämä ryysis perustuu siihen, mikä on mahdollista. Jos ei muu ole mahdollista kuin se, mikä on, pelastuksen perässä juokseminen on turhaa. Oppineet luottivat aikoinaan siihen, että jokainen aito mahdollisuus, kuten pelastushistoria ja Kristuksen toinen tuleminen, toteutuu ikuisuuksien kuluessa välttämättä, jos se nyt ensinkään on mahdollisuus. Mutta keksivät sitten epätoivoissaan näitä muitakin mahdollisuuksia, kokonaisia maailmoita, joita nyt on joka kadunkulma, kuvalehti ja markkinakoju tulvillaan.”

”Ja sinä olet malli?”

”Minä olen malli.”

Tavallaan on hyvä, jos ihmisillä on nykyään muitakin mahdollisuuksia henkireikänään kuin pelkkä paloviina-höyryjen kyllästämä savupirtin räppänä, Mäki tuumi, jos se nyt on niin varmasti tämä asia. Mutta selväksi tuli, ettei Make Leveelahti ollut missään tapauksessa niin tietämätön ja tyhmä kuin miltä hän näytti. Päinvastoin. Hän oli sangen organisointikykyinen ja fiksu, ja mikä sopisikaan filosofisen logiikan malliteoriaa opiskelleen ammatiksi paremmin kuin malli, Mäki iloitsi. Sitten pöytään kannettiin kaksi runebergintorttua ja kaksi kupillista kansallisjuomaamme kahvia.

”Mitä sinä muuten teet?”, sanoi Leveelahti.

”En mitään.”

”Sinäkään?”

”Lepäileminen on parasta palkkaa.”

”Taidat kirjoittaa kirjaa.”

”Silloin tällöin.”

”Mistä se kertoo?”

”Teistä.”

”Mitä sinä meistä aiot kirjoittaa?”

”En ole aivan varma. Tarina on vielä pahasti kesken ja eteen saattaa tulla yllättäviäkin näkökohtia.”

”Sillä on muuten suuri vastuu, joka yrittää tästäkin kaikesta totuuden sanoa.”

”Niin on, vaikkei tässä hulabaloossa muuten ole päätä eikä häntää. Mutta sen takaan, että aion olla rehellisempi kuin tuo suomalaisen professorifilosofian hovihistorioitsija, jonka kronikkateos ”Sata vuotta kotimaista kulttuurikatastrofia” sai kiittävät arviot jopa Helsingin Sanomien tädeiltä. Minulle riittäisi yksikin vuosi.”

”Siististi ovat kuin munat korissa.”

”Vieläkö sinä kirjoitat jotain?”

”Minä olen aktiivisella päätöksellä lopettanut kaiken filosofian”, Leveelahti totesi.

”Omaa filosofiaasiko tarkoitat?”

”Jostain on aloitettava.”

”Mitä sinä sanot Kansan Kulttuurirahastolle?”

”En mitään. Luulen että Xavier Kenneth antoi minulle apurahan vain kaapatakseen minut pois thaimaalaisesta vankilasta, ja minä hain sitä siksi, että saisin maksuun puhelinkeskusta varten tekemäni velat. Minä nimittäin lainasin kolmesataatuhatta Silfverssonilta silloin kun Rintalakin eli vielä.”

”Niinkö se oli? Tuon jo tavallaan tiesin, mutta tässä on lisäksi muutakin, jotain mitä en ymmärrä.”

”Kuten?”

”Apuraha oli jo lähes Kuusisen taskussa. Minä nimittäin kuuntelin oven takana, kun Kenneth antoi hänelle suosittavan lausunnon. Kuitenkin rahat tulivat sinulle, ja Kenneth itse teki päätöksen. Toisaalta Kenneth ei nimittänyt Kuusista virkaankaan, joten näyttää siltä, ettei hän piitannut tuon taivaallista laitoksensa imagosta. Joko hänen latvansa on lahonnut tai hän toimi jonkin ulkoisen pakon ohjaamana, mikä on harvinaista. Sitä paitsi mitä ihmeen motiivia hänellä olisi paapoa sinua?”

”Jos minä tietäisin vastaukset kaikkiin sinun kysymyksiisi, en olisi tässä”, sanoi torttuaan lusikoiva Leveelahti.

”Niinpä. Mutta minulla on omat olettamukseni. Koska sinä jäit kiinni huumeiden salakuljetuksesta ja koska Simo Sönkkö kuoli hänelle toimitettuihin jauheisiin, herää epäilys, oliko Sönkön äkillisellä poismenolla ja sinun välittämälläsi huumeilla jotain yhteistä.”

”Tuossa ei ole järkeä. Minä en ensinkään tiennyt, mitä niissä kovan onnen salkuissa oli, ja mitä ihmeen syytä minulla olisi liittoutua Kennethin kanssa, paitsi raha?”, sanoi kahvinjuontiaan kiirehtivä Leveelahti.

”Sepä juuri. Sitä paitsi sinun seksipuhelinkoneistosi on tätä nykyä Xavier Kennethin työhuoneen salaisessa takakopissa, jonka ovea vartioidaan visusti ja josta kajastaa outoa sinertävää valoa.”

”Sinertävää valoa?”

”Kenties puhelinlaitteistosi on kunnossa, ehkä sinä et tiennyt kuskaavasi huumeita, kenties Kenneth halusi

eroon Kuusisesta ja maksoi sinut takaisin, eikä asiaan liity mitään sen kummempaa. Mutta tehkäämme vastaoletus. Luulen, että Simo Sönkön kuolema ei ollut luonnollinen. Hän kuoli yliannokseen, mutta ei ilman syytä. Huumeet olivat lähtöisin Xavier Kennethin kaapista, ja kuriirina toimi Sönkön salvadorilainen tyttöystävä. Akka toimi annostelijana ja kuriirirengasta piti yllä Kenneth. Kun Gorgonzola katosi maasta, rengasta oli täydennettävä, ja Kenneth palkkasi palvelukseensa sinut. Oliko sinulla ja Kennethillä muka jotain yhteistä tätä ennen?"

"Ei varmasti. Mutta miksi Kenneth olisi tahtonut eliminoida Sönkön? Hänhän hävisi Kennethille mennen tullen."

"Juuri sitä minä en tiedä. Joko Kenneth katsoi, että Sönköllä oli tekeillä jotain viheliäistä, tai sitten hän vain halusi jollakin tavalla hyötyä Sönkön muuttumisesta ruumiiksi. Tai molemmat."

"Tuo antaa kyllä ajattelemisen aihetta. Olen kieltämättä joskus tehnyt hulluja juttuja, mutta olen aina tiennyt, missä olen mukana. Nyt en ole aivan varma."

"Pelkään pahoin, että laitoksella on tekeillä jotain todella velhoa."

"Mutta minun täytyy tästä mennä", sanoi Leveelahti, joka oli unohtanut sekä kiireidensä syyn että sen, minne hänen itse asiassa piti mennä.

"Hei sitten, ja toivottavasti saat pian kuvasi lehteen", huikkasi Mäki hyväntahtoisesti.

Leveelahti oli kadonnut.

"Taas ajastaan jäljessä niin kuin aina", tuumaili Mäki. "Ja lopettanut aktiivisella päätöksellä filosofian. Mitä erikoista siinä? Eikö meidän kaikkien pitäisi tehdä niin?", jupisi arvofilosofi poistuessaan Akateemisesta Kirjakaupasta.

KUUDES LUKU

Kun anarkisti iskee, eli eläinfilosofi Ansku Siililän tapaus

Metsässä oli märkää, synkkää ja pimeää. Syksyinen kosteus ja maasta huokuva kalmanlemu lisäsivät kylmänhoureista vapinaa, jota eläinfilosofi Ansku Siililä tunsi luissaan ja ytimissään värjötellessään metsän siimeksessä tuulessa huojahtelevan kuusen alla. Onneksi sentään eläimillä oli turkispeitteet, joiden ansiosta niiden ei tarvinnut palella vaipuessaan talven ajaksi horrokseen tai liikkuessaan metsässä saalista hankkimassa lumen jo peitettyä roudan jäädyttämän maan. Mutta mikään ei ollut turvassa tässä ahneiden ja itsekkäiden ihmisten täyttämässä maailmassa, eivät edes eläinten karvat ja turkikset, vaan nekin eräät julmat ja välinpitämättömät ihmiset halusivat ryöstää ja nylkeä itselleen oman pöyhkeän koppavuutensa välikappaleiksi.

He olivat pohjanmaalaisen kettutarhan läheisyydessä, Siililä ja joukko hänen ystäviään ja opiskelutovereitaan. Heitä yhdisti se, että he kaikki olivat tyttöjä – ei kai kettupoika olisi mahdollinen käsitekään – ja se, että heihin oli kasautunut syvä agraarinen viha eläinten pahoinpitelyä kohtaan. Selvää ei tosin ollut se, oliko heidän kiivaimman kiukkunsa kohteena juuri tämä yhteiskunnan laillistama epäoikeudenmukaisuus vai jokin muu ajassamme vaikuttava vääryys, poliittisen päätöksenteon kovuus tai val-

lankäytön ajattelemattomuus sinänsä.

Filosofian opiskelijana Siililä oli hyvin selvillä siitä, että heidän tempauksiinsa liittyi niin poliisia, lehdistöä kuin psykiatrejakin kiinnostavaa symboliikkaa. Kettu saattoi olla, paitsi kilttien lastensatujen viekas eläinhahmo, myös teinityttöjen siirtymäobjekti ja samastumisen kohde, jonka kautta kanavoitui nuorten ihmisten huoli ahtaista asunnoista ja heikosta ravinnosta, sekä mahdollisesti jokin ihmisen alkuvoimainen halu olla sillä tavoin villi ja vapaa kuin eläin vain voi olla. Tavallaan Ansku Siililä myönsi kaiken tämän, mutta se ei ratkaissut itse asiaa, kettujen säilömiseen, nylkemiseen, pakastamiseen, rehuksi jauhamiseen ja, yhtä kaikki, irvokkaaseen teurastamiseen liittyvää ongelmaa.

Viisi miljoonaa kettua. Tässä maassa on kettu jokaista suomalaista kohti, ja Suomi on maailman johtava turkiksia tuottava maa. Luppasilmäisten jänöjussien, kullanväristen kettujen, kiiltäväkarvaisten minkkien ja muiden kirkassilmäisen puudelieläinten kansoittamassa valtakunnassa meillä on siis pystyssä kokonainen vankileirien saaristo, eräänlainen eläinten keskitysleiri. Vain keskitysleirin keskellä olevasta ja Siililän parhaillaan kiikaroimasta ihmisasumuksesta kajasti valoa. Kuka siellä saattoi olla, eläinfilosofi pohti odottaessaan toimintakäskyä koodatulla taajuudella toimivaan radiopuhelimeensa. Kettutarhurin kömmittyä nukkumaan he aloittaisivat anarkistisen toimintansa.

Tuvassa raksuttavan käkikellon kukahdettua kymmenen kertaa kettutarhan isokokoinen omistaja riisui tohvelit jalastaan. Hänen siluettinsa läikähteli makuuhuoneen suljettuja verhoja vasten, ja hetkisen kuluttua huoneesta katosi valo. Aivan kuin koko maailma olisi lakannut olemasta, niin pimeää ulkona oli.

Samalla läheisestä risukosta kajahti laukaus. Se oli merkki hyökkäyksen alkamisesta. Ansku Siililän radiopuhelin rätisi ja sieltä kuului vaimean honottava kailotus: ”Anna mennä Ansku, me toiset hyökkäämme etelästä ja

idästä.” Ansku Siililän tehtävänä oli sännätä suoraa päätä kettutarhalle, raivata esteet tieltään ja vapauttaa niin monta kettua kuin pystyy.

Siililä ampaisi matkaan. Hänellä oli yllään armeijan mustavalkoharmaat maastohousut, pilottirotsi ja merijalkaväen maihinnousukengät. Korujen asemasta hän käytti vyötäisille ripustettuja kranaatteja, ja lipevästä suustaan häneltä puuttui vain poikittain asetettu viidakkoveitsi. Kaiken kaikkiaan Ansku Siililä oli sangen aggressiivinen näky.

Hän syöksyi, ryömi, heittäytyi ja eteni. Hän katkoi kanaverkot pihdeillä, sytytti kuormurin palamaan ja räjäytti kettujen asumusta pitelevän oven tulitikun kokoisiksi kappaleiksi. Sen jälkeen hän säntäsi sisään, kaatoi kettujen suojaksi rakennetut karsinat ja aukaisi eläinten vapautta pidättelevät ovet. Valon, paukkeen, tulen ja rätinän hullaannuttamat ketut juoksivat tasaisena nauhana metsään voimatta vastustaa kylmän ilman ja maasta nousevien höyryjen herättämää kutsua.

Ansku Siililä onnistui vapauttamaan vähintään kaksisataa, ehkä jopa kolmesataa kettua. Kun sama toistui viereisessä ja tämän viereisessä tarhauksessa, kerralla pääsi vapaaksi likimain tuhat vangittua kettua. Sen jälkeen kajahti taas laukaus. Mistä se tuli? Sitä kukaan ei osannut sanoa, mutta isännän asumuksessa paloivat jälleen valot. Siililä juoksi henkensä hädässä metsään, ojien, kivien, kantojen ja mättäiden yli, ja kaikki hänen toverinsa seurasivat perässä, elleivät he menneet jo edeltä. Isokokoisen johtajan pitelemä haulikko paukkui metsän reunassa saakelisti, kovaääniset laukaukset raikuivat korvessa, ja piippujen sylkemät haulit rapisivat terrorityönsä tehneiden tuholaisten perässä metsään.

”Voi helvetti, senkin sekopäiset ämmät. Miksei vallesmanni laita rautoihin teitä? Voi susi, voi paska!”, huusi omistaja.

Sitten tuli aivan hiljaista. Ehkä kaikki ei ollutkaan menetetty. Metsästä ei kuulunut mitään vihaisen turkistarhurin lopetettua raivoamisensa. Ei oksien tai vaatteiden

kahinaa, ei risujen rapinaa eikä edes yhtään surkeata saappaan lumpsahdusta tihulaisen astuessa suonsilmäkkeeseen tai vetäessään jalkansa pois sieltä. Ei mitään. Rikollinen saattoi piileskellä jossain, kenties aivan lähellä.

Tarhurin arvaus piti täysin paikkaansa. Ansku Siililä lymysi viidenkymmenen metrin päässä mättään taakse maastoutuneena ja varoi päästämästä suustaan kevyen ilmavirran edestakaista virtausta äänekkäämpää henkäystä. Kunnes sattui epäonnekkaan kohtalokas tapaus.

Jokin eläin puri häntä, kenties kettu. Ansku Sillilä parkaisi. Hänen kätensä oli verillä. Eläin oli iskenyt terävät hampaansa Siililän paljaaseen kämmenselkään, josta valui nyt verta, ja tarhan johtaja laukoi hulluksi tulleella aseellaan ilmaan. Siililä säntäsi karkuun, astui saappaansa suohon, kompastui ja kaatui, ja samalla hänen korvissaan kaikuivat turkistarhaajan määrätietoiset ja voitonvarmat sanat: ”Liikkumatta tai ammun!”

Isokokoinen haulikkomies käveli rähmällään maassa makaavan Siililän luokse raivaten risuja tieltään, eikä metsässä näkynyt juuri mitään, kunnes tarhurin kantama kuuden patterin taskulamppu valaisi Ansku Siililän kasvot.

”Minun pitäisi ampua sinut, senkin saatanan terroristi. Minun pitäisi jauhaa teidän ruhonne rehuksi. Mutta en halua, että eläimeni saavat lautaselleen hauleja! No, ylös siitä!”

Eläinfilosofi Siililä oli siinä määrin järkyttynyt, kylmän kangistama ja shokissa, että hän ei sanonut mitään. Missä minä olen nähnyt nuo kasvot, hän vain ajatteli katsoessaan vihasta punoittavaa kettutarhuria suoraan silmiin.

”Missä helskatissa minä olen nähnyt nuo kasvot?”, sanoi tarhuri kovaäänisesti. ”Ja on tämäkin terrorismin muoto. Kettuja! Tämä maa on täynnä kodittomia kakaroita, asunnottomia opiskelijoita, työttömiä, köyhiä ja kovaosaisia, mutta mikä kiinnostaa teitä: kettu! Ikään kuin tämän valtakunnan suurin ongelmainen olisi kettu! Voi hölmöjen hölmöys! Räjäyttäisitte edes lentokoneen, autopommin tai pankin kuten Beirutissa ja Belfastissa.”

”Autopommin, lentokoneen...”, haulikkomies kertasi omia sanojaan mielessään, kunnes hän oivalsi sen, mikä oli ollut Ansku Siililälle selvää jo ohikiitävän hetken: ”Thaimaassa, minä olen nähnyt nuo edessäni tärisevät kasvot Thaimaassa, Bangkokin kansainvälisellä lentoasemalla”, sanoi tarhuri vihdoin.

”Niin, johtaja Kauko Harjunsalo, te olitte unohtaa matkalaukkunne lähtöselvitykseen, mutta mitä ihmettä te teette täällä keskellä metsää?”, lausui Siililä ensijärkytyksestään toipuneena.

”Sitä minun pitäisi kysyä teiltä”, vastasi Harjunsalo kiukkuaan pidätellen ja sisuksissaan kiehuvaa adrealiinikattilallista jäähdytellen. Hänen edessään oli sittenkin oikea terroristi.

Vaikka Harjunsalo ja Siililä olivat edelleen järkytyksestä suunniltaan, heidän tajuntansa valo oli jälleen syttynyt, ja he kykenivät ajattelemaan muitakin vaihtoehtoja kuin sitä, mikä tulee sodassa ensimmäiseksi mieleen: tuhota, tappaa ja juosta pakoon.

”Minä luulin, että sinä olit siinä koneessa, joka räjähti Himalajan yllä”, sanoi Siililä.

”Niin minä olinkin”, vastasi hämmentynyt johtaja istuessaan läheiselle kannolle, ja molemmat huojentuivat selvästi, Harjunsalo ehkä enemmän uteliaisuudesta kuin Siililä, jonka hengitys kulki vapautuneemmin pelkästään siksi, että vihasta puhiseva kettutarhuri oli laskenut haulikkonsa vieressään olevalle mättäälle.

”Siinä koneessa oli siis pommi”, jatkoi hän.

”Niin oli”, sanoi Siililä.

”Ja sinun asentamasi?”

”Ei varsinaisesti.”

”Miten niin ei varsinaisesti?”

”En minä itsekään tiedä.”

”Et tiedä?”

”Niin. Pommin löysin Leveelahden kamppeista sattumalta. Minä vain vaihdoin salkut ja toivotin hyvää matkaa, räjähtäisi tai ei. Leveelahti tosin jäi kiinni jo tullissa, mutta

pommi kulki sinun mukanasi koneeseen, ja loppu onkin selvää, paitsi sinun läsnäolosi täällä.”

”Selvää olisi tullut siitäkin, jos se nyt todella oli minun pommini se, mikä räjähti”, sanoi johtaja ja kokosi palapelin palaset yhteen.

Kävi nimittäin niin, että koneessa ollessaan johtaja oli herännyt voimakkaaseen kusihätään. Hän oli jättänyt laukkunsa paikoilleen ja mennyt koneen takaosassa olevaan vessaan lievittämään oloaan. Juuri sillä hetkellä hänen virittämänsä kello oli soinut. Kone oli räjähtänyt kahtia ja tuhoutunut täydellisesti pienempien osaräjähdysten tehdessä selvää koneen siipiin rakennetuista polttoainesäiliöistä. Vain koneen massiivinen peräosa oli jäänyt ehjäksi ja liidellyt korkeusvakaajiensa varassa kauas muun roinan putoamispaikalta.

Perä oli pudonnut pehmeään lumeen, ja johtaja oli kömpinyt ammottavaksi katkenneen pyrstön raunioista avattuaan ensin WC:n muovisen oven. Iltapäivällä paikalle osunut tiibetiläisen luostarin laamapartio oli löytänyt kinoksesta lumen peittämän suomalaisen vuorineuvoksen, joka posket pakkasesta kangistuneina mongerteli johtavansa vakuutusyhtiö Suomi-Salamaa: ”I am a finished mountain-councillor dealing with insurance company Finland-Lightning”, oli hän selvittänyt.

Kuukauden lepo buddhalaisessa luostarissa oli tehnyt hyvää stressaantuneelle johtajalle. Eikä hän olisi sieltä aiemmin pois päässytkään, sillä luostari sijaitsi lumen tukkimien teiden takana muulta maailmalta eristyksissä. Hän saattoi rauhassa odottaa kuolleeksi julistamista ja palata tuntemattomana Suomeen ryhtyen turkistarhaajaksi.

”Miksi sinä sen teit?”, kysyi johtaja.

”Minkä?”

”Päästit koneeseen pommin, vaikka tiesit mitä laukuissa oli.”

”Olenko minä veljeni vartija? Toimintani tuskin on sen epäeettisempää kuin tämä sinun harjoittamasi kettutar-

haus ja aktivistien merkitseminen haulikolla. Sitä paitsi lentäminen on perin pohjin epäekologista. Hyvä vain, jos räjähtää. Samalla päästään liikemiehistä, professoreista, puudeliämmistä ja Kalevi Keihäsistä.”

”Entäs minun kettuni?”

Ketut olivat tosiaankin karkuteillä, ja Ansku Siililän kädestä valui verta.

”Sinun kettusi? Kuka voi väittää omistavansa kettuja? Ei kettua voi kukaan omistaa. Kettu on vapaa olento”, Siililä selitti.

”No katso, mitä sinä sait aikaan täällä. Farmi raunioina, kuormuri tulessa, ja sinun kätesi on yltä päältä veressä. Luonto on ihmisen vihollinen, ja sinä olet mennyt vihollisen puolelle.”

”Päinvastoin. Tämä on lajin sisäistä taistelua toisten lajien oikeudenmukaisuuden puolesta”, julisti Siililä, joka tällä tavoin oli juuri vakuuttanut entisen vakuutusjohtajan siitä, ettei hänen järjetön tuholaisenvimmansa ollut mitään muuta kuin sairasta, mieletöntä ja hullua.

”Ja nyt kutsutaan paikalle poliisi”, totesi Harjunsalo.

”Ei poliisia.”

”Miksei muka?”

”Jos sinä paljastat minut, minä vastavuoroisesti kavallan sinut.”

”Mistä?”

”Pommi oli sinun laukussasi, ja kone katkesi sinun istuimesi kohdalta. Sitä paitsi sinä jäit ainoana henkiin ja piileskelit täällä, joten syyllinen olet sinä.”

”Tuo antaa kyllä ajattelemisen aihetta. Mutta tämä kaikki näyttö on sinua vastaan. Sitä paitsi minä lueskelin luostarissa judofilosofi Jouniveli Hermisen kirjaa ’Miten opin ampumaan ilman tarkoitusta’. Siitä voisi hyvinkin olla apua koston lavastamisessa vahingonlaukaukseksi”, sanoi Harjunsalo kurottautuen haulikkoaan kohti.

Samalla kuitenkin tienoon valaissut taskulamppu sammui ja johtajan mukanaan tuoma haulikko hävisi hänen ulottuviltaan. Kuului oksien kahinaa, risujen rapinaa,

juoksuaskelia ja vaimeita tömähdyksiä eläinfilosofi Ansku Siililän paetessa ja kadotessa syvemmälle sysimustaan metsään. Pimeyteen jäi vain metafyysistä tuskaansa valittava suomalainen vuorineuvos.

Pohjanmaalaisella turkistarhalla tapahtuneesta terrori-iskusta oli kulunut viikko, kun Ansku Siililä istui helsinkiläisen terveyskeskuslääkärin tuolissa. Hän oli heittänyt haulikon ja taskulampun lampeen ja liftannut tiensä Helsinkiin. Hänen käteensä repeytyneet haavat olivat tulehtuneet, ja ennen pitkää hänen oli pakko kääntyä terveyttä hoitavan viranomaistahon puoleen.

”Mikäs tytön käteen on tullut”, sanoi lääkäri. ”Näyttää olevan syvät haavat.”

”Kettu puri.”

”Puriko kettu?”

”Puri.”

”Kuinka se sillä lailla puri?”

”Olimme ystävieni kanssa marjoja poimimassa, kun kettu puri.”

”Vai niin”, sanoi lääkekaapilleen kurottautuva lääkäri. ”Minä annan sinulle jäykkäkouristusrokotuksen ja antibioottikuurin, mutta ommella sitä ei enää voi. Pitää vain odotella että paranee.”

Tauko.

”Minulla olisi muutakin asiaa.”

”Ymm..y”, sanoi keski-ikäinen naislääkäri desinfioidessaan Siililän märkivät haavat ja kietoessaan ne sideharson avulla umpeen.

”Voisitko sinä tehdä minulle testin?”

”Minkä testin.”

”Raskaustestin.”

”Sinulle?”
”Niin.”
”Kyllä minä voin tehdä sinulle raskaustestin, mutta mitä sinä sillä teet? Vuosi sitten keskustelimme lesbolaisuudestasi ja edellisen kerran hedelmöityshoidoista. Onko vielä jotain, jolla lailla voin auttaa?”
”Ei, paitsi voisit katsoa, ettei verikokeessa ole mitään.”
”Mitä mitään?”
”Ei mitään, mutta voisitko sinä katsoa sen?”

Siililän kaipaamissa kokeissa kului noin kaksikymmentä minuuttia, minkä jälkeen hänen armeijamalliset maastokenkänsä kävellyttivät hänet Helsingin ruuhkaisille kaduille. Oli taas mukavaa olla sivistyksen parissa, mitään mistään piittaamattomien ja täydellisen välinpitämättömien ihmisten parissa, Siililä ajatteli lampsiessaan keskustan katuja kotiaan kohti. Poliisilta häntä suojeli se, ettei entinen vuorineuvos muistanut Siililästä muuta kuin metsässä ja Bangkokissa näkemänsä kasvot.

Toisaalta Siililä ymmärsi, että turkistarhoille hyökätessään hän oli käynyt väärän vihollisen kimppuun. Hänen olisi pitänyt aloittaa kulutusketjun toisesta päästä ja päästää päiviltä nuo pankista pankkiin ryntäilevät ämmät, jotka vetivät ylleen eläinten selkämyksestä nylkemänsä nahat. Sillä eihän se kysyntä siitä mihinkään vähene, että tuhotaan tuotantolaitokset, olipa kyse sitten turkiksista tai huumausaineista, ajatteli hän.

Ansku Siililä asui kruununhakalaisessa solukommuunissa. Hän oli äskettäin täyttänyt kaksikymmentäviisi vuotta, ja hänen huoneensa naulakossa roikkuivat pilottirotsin ja maastohousujen lisäksi koppalakki ja mellakkapoliisin varusteet. Avattuaan kommuuninsa oven hänen piti ensin mennä keittiöön, mutta se oli täynnä opiskelijoita, jotka kokkasivat ruokaa. Sitten hänen piti mennä suihkuun, mutta yksi opiskelija oli myös siellä. Sitten hän meni olohuoneeseen, jossa kaksi opiskelijaa harrasti seksiä, ja tuli nopeasti pois. Sitten hän olisi mennyt vessaan,

jos siellä ei olisi ollut opiskelijapoikaa, joka istui ripulipaskalla jännittäen tenttiin ja lukien nahistunutta Mustanaamio-lehteä. Vasta kaiken tämän jälkeen Siililä meni huoneeseensa. Tällaista soluasunnoissa oli aina, ja Siililän teki mieli olla tarhasta karkuun päästämänsä kettu.

Siililän asuinkumppanit, joita oli kolme, eivät pitäneet Siililästä, koska hän oli epäilyttävä, omituinen ja lesbo. Koska Siililä oli kuitenkin melko vähäeleinen verrattuna heteronaapureihinsa, nämä sietivät häntä. Seksinsä Siililä hoiti pääasiassa muualla, toisin kuin hänen heteroseksuaaliset kämppiksensä, jotka kierrättivät lakanoidensa välistä lähes jokaisen opiskelijabileistä tai osakunnan yhteissaunasta löytämänsä siipan.

Huomiota solukommuunissa herättivät vain Siililän nukkuessaan päästämät huudot, jotka kuuluivat ovien ja seinien läpi toisten asukkaiden huoneisiin. Vaikka Siililän kaapista löytyivät naulakossa roikkuvien varusteiden lisäksi myös ruoska, valjaat ja ketju, kyse ei ollut siitä, että Siililä olisi harjoittanut sadomasokismia. Se, miksi Siililä kiljui öisin, johtui painajaisista, joita nähdessään hän yllättäen horjahti, kaatui taaksepäin ja putosi useita kilometrejä, kunnes hän heräsi omaan kiljaisuunsa.

Eräiden arvioiden mukaan Siililän putoamisunet saattoivat johtua hänen huonoista armeijakokemuksistaan. Ansku Siililä oli aikonut taistelulentäjäksi, mutta hänet oli reputettu Ilmavoimien karsinnoissa. Syyksi oli kerrottu, että Siililällä oli huono G-voimien sietokyky, ja päälliköt katsoivat tekevänsä palveluksen sekä Siililälle itselleen että Ilmavoimille pudottaessaan hänet Hornetin ohjaimista. Siililän mielestä tämä oli panettelua ja viittasi vain tosiasiaan, että hän oli Gay. Kenties tässä oli kuitenkin syy siihen, miksi Siililä oli menettänyt luottamuksensa virkavaltaa kohtaan ja miksi hän halusi räjäyttää Finnairin jumbon.

Mutta hänen painajaisensa saattoivat kertoa myös hänen kunnianhimostaan, liian korkealle asetetuista tavoitteista ja yleisestä idealismista, johon liittyen Siililä oli päätynyt opiskelemaan filosofiaa. Olipa tämän asian kans-

sa niin tai näin, eläinfilosofi nukkui nyt sikeää unta punkkansa päällä, kunnes hän aamuyöstä jälleen heräsi omaan kiljaisuunsa.

Siililän harjoittama filosofia muodostikin sitten kokonaan oman lukunsa, ja sen sisällöstä keskusteltiin laitoksella vilkkaasti. Hänen *pro gradu* -työnsä oli toista vuotta käsiteltävänä. Työn ehdotetuista tarkastajista Simo Sönkkö oli kuollut, ja Xavier Kenneth oli esittänyt käsittelyn siirtämistä aina vain seuraavaan kokoukseen. Tutkielmaan tutustuneista filosofeista Taisto Kuusinen oli Hangossa, Make Leveelahti liian kiireinen ja tieteentutkimuksen uusi assistentti perheongelmiensa vuoksi liikaa poissa työpaikalta. Myös siinä oli kylliksi aineksia painajaisunien näkemiseen.

Joka tapauksessa Siililän gradu oli hänestä itsestään riippumattomista syistä viivästynyt, eikä kukaan edes muistanut, missä tuo kovan onnen tutkielma nykyään oli. Silti vain harvat olivat pystyneet pyyhkimään Siililän työtä kokonaan mielestään, sillä hänen kokoon keittämänsä teoksen kansilehdellä komeilivat seuraavat julistavan mahtipontiset sanat: ”Feministinen tutkimus siitä, miten heteroseksuaalinen valtakulttuuri tuhoaa filosofian”.

Idean tähän tärisyttävään työhönsä Siililä oli löytänyt tutkimalla eräitä Ludwig Wittgensteinin jälkeensä jättämiä papereita. Monia laitoksen kunniallisia perheenisiä harmitti kovasti jo se, että Wittgenstein, johon koko analyyttinen filosofia empirismeineen ja pragmatismeineen nojasi, oli homo. Mutta asian teki heidän kannaltaan lähes sietämättömäksi se, että Siililä oli löytänyt hänen jäämistöstään erään tärkeän dokumentin, joka olennaisesti selvitti Wittgensteinin filosofiasta muodostuvaa kuvaa.

Kuten yleisesti tiedetään, Filosofian laitoksella säilytettiin yhä näitä Cambridgen kahelin kaappihomon päivä-

kirjoja, muistiinpanoja, luentolehtiöitä ja muita papereita, jotka oli varastoitu akateemikko John Rightin pikkutarkasti järjestettyyn virkahuoneeseen. Sen ovi puolestaan aukeni vain vaivoin, harvoin ja silloinkin tarkasti valikoiduille ja luotettavuutensa osoittaneille tutkijoille.

Kunnes eräänä iltapäivänä sattui kiireeseen ja huolimattomuuteen perustuva tapaus. John Right oli jättänyt ovensa lukitsematta lähtiessään laitokselta ja kiiruhtaessaan vapaamuurariloosin kokoukseen. Ansku Siililä oli huomannut tämän ja tunkeutunut illan tullen veli-Oikean kryptiseen kammioon. Huoneen huolellista järjestystä hetkisen arvioituaan hän oli pannut merkille, että lattialla seisova kassakaappi oli auki ja huoneen pöydällä lojui useita väsyneen näköisiä papereita, joiden vieressä oli vain pyyhekumi, tupakansytytin ja tuhkakuppi sekä pahvinen kansio, jonka selkämyksessä lukivat sanat: ”Ei saa koskea.”

Koska huoneen hyvää haltijaa ei näkynyt mailla eikä halmeilla, Siililä oli poiminut roskakorista erään puoliksi palaneen paperinrepaleen ja pannut sen taskuunsa. Sitten hän oli poistunut huoneesta. Ja koska kukaan ei maininnut kadoksissa olevasta dokumentista myöhemmin mitään, Siililä saattoi päätellä, ettei hänen näpistämäänsä paperia osattu enää kaivata eikä hänen vierailuaan huoneessa ollut huomattu. Ja siinä hän oli mitä todennäköisimmin oikeassa, mikä tosin huolestutti häntä itseään heti sen jälkeen, kun hän oli ehtinyt lukea kadonneeksi tuomitulle paperille kirjoitetut sanat. Suuri osa tekstistä oli palanut, mustunut tai kuivuneen voitaikinan peitossa, mutta osasta lauseita saattoi yhä saada selvän, ja ne oli numeroitu seuraavalla arvoituksellisella tavalla:

3.1 Merkitykset opitaan kokemuksellisesti.

3.2 Keskenään samaa sukupuolta olevat ihmiset voivat ymmärtää toisiaan paremmin kuin eri sukupuolta olevat, koska samaa sukupuolta olevat ihmiset oppivat kielen merkitykset keskenään samanlaisten kokemusten kautta.

3.3.1 Filosofia on merkitysten projekti.
3.3.2 Ihmisen toimintaa motivoi seksuaalisuus.
3.3.3 Niinpä filosofialla on perimmältään homoseksuaalinen luonne.

Osa paperista oli jälleen voitaikinan peitossa, mutta lopusta sai selvän, ja jatko kuului seuraavasti:

6.6.6. Tämän keksintöni lisäksi on myös tuotantoni toinen puoli, se, jonka olen esitellyt oppilailleni, mutta juuri tuo toinen ei ole ollenkaan tärkeä.

Vaikka käsi kynän varressa olikin Siililälle täysin vieras ja outo, kaikesta saattoi päätellä, ettei paperille jäänyt jälki voinut olla lähtöisin muualta kuin itsensä Ludwig Wittgensteinin pääkopan sisäpuolelta. Dokumentin idea oli nimittäin se, että ymmärtäminen toteutuu parhaiten samaa sukupuolta olevien kesken, ja kielen ”hom[m]olooginen” alkuperä tekee filosofian toteutumisyhteyksistä perimmältään homoseksuaalisia: ”Piirre, joka erottaa ihmisen eläimestä”, sanoi lesbofilosofi Ansku Siililä.

Vaikka Siililän siteeraaman lähteen hankintamenetelmä olikin päivänvaloa kestämätön, selvää oli, että Siililän huoli hänen pikku näpistyksestään oli nyt vaihtunut huoleksi siitä, kuinka hän saisi kerrotuksi tämän löydöksensä sisällön mahdollisimman monille kollegoilleen.

Talvinen aamu kruununhakalaisessa solukommuunissa oli kiireetön ja autereinen. Herättyään ja päästyään ylös vuoteesta Ansku Siililä valmisti itselleen vegaaniaterian ja nautiskeli pussillisen indokiinasta kuljettamaansa erikoisteetä. Sitten hän luki postiluukusta putkahtaneen Vihreä Luonto -lehden, jossa aktivistifilosofi Tommy Sellgren selvitti, kuinka onnellinen, tasapainoinen ja harmoninen kolmaskin maailma olisi, jos kaikki läntisten valtioiden virkamiehet Euroopan unionia myöten söisivät aterioikseen planktonia. Ei enää lihaa, vaan planktonia. Kenties heillekin kasvaisivat aikaa myöten hetulat niin kuin valaille, huvitti Siililä itseään.

Hänen mielestään päivällispöydässä olivat jo nyt tarjolla erikseen naisen ruoka ja tyypillinen miehen ruoka. Jos miehetkin söisivät metsästäjänpihviensä asemasta naisen ruokaa, kuten valkosipulimuhennosta, sellerikiusausta ja kaalinpääsoppaa, maailma olisi tältä osin parempi, ja samalla toteutettaisiin feministis-ekologista maailmanvallankumousta, kun purjosipulin varret ja retiisin palkot roikkuisivat vihdoin myös miesten huulipielistä.

Lopetettuaan tämän protestintäyteisen lesbolaisateriansa Ansku Siililä puki vaatteet päälleen ja suuntasi kulkunsa Filosofian laitokselle. Siellä häntä odottaisi maskuliinis-ihanteellinen elämäntapakonservatiivi nimeltä Sakari Mäki, jonka oli turha odottaa koskevan sen enempää naisten tehtailemiin selleripiirakoihin kuin naisiin itseensä. Eikä se lihakaan, josta nämä filosofit niin innokkaasti jaksoivat keskustella seminaareissaan, ollut kummallekaan samaa.

”Terve, Ansku! Eipä ole näkynyt siilipäätä pitkään aikaan”, sanoi arvofilosofi käytävällä saapastelevalle eläinfilosofille.

”Terve! Ja paremmin kuin maleksia täällä voisit vetää kuivat. Sillä on sentään tuloksia. Oikeastaan tulin katsomaan, miten tutkielmani käsittely etenee, jos on edetäkseen”, vastasi Siililä tarkoituksellisen arrogantisti.

Hän oli tänään pukeutunut mustaan T-paitaan ja hohtavan valkoisiin homofarkkuihin. Vaikka Siililä ei mikään sukupuolen sekoittaja varsinaisesti ollutkaan, tuttujenkin ihmisten oli usein vaikea tunnistaa häntä pelkän ulkokuoren perusteella, sillä lähtiessään kotoa Siililä saattoi olla joko oma itsensä, maastopuvussa tai dragissa, ja hän todella osasi pukeutua eri tavalla mennessään Filosofian laitokselle, lentoasemalle tai kettutarhojen lähettyville metsään.

”Sinun gradusi on edelleen hukassa”, ehti Mäki lausua vaivaisesti, kun laitoksen kahvihuoneesta kuului kovaääninen kiljaisu ja sitä seurannut rysäys.

”Sinäkö se olet, Ansku?”, sanoi käytävän varrelle ilmestynyt pää, joka kuului Masa Murjulle tämän kurkistaessa ovensa raosta ja arvellessa kiljaisun johtuneen siitä, että Ansku Siililä näki taas painajaisia.

”Ehei, kyllä täällä on kaikki kunnossa. Judofilosofi Jouniveli Herminen se vain harjoittelee karatea kahvihuoneessa”, selitti Mäki Murjulle, joka hävisi saman tien näkyvistä.

”Noiden judofilosofien touhuissa ei ole sitten mitään järkeä”, jatkoi Mäki väsynyttä närkästystä tuntien. ”Taas ovat kahvikupit säpäleinä, ja vaikea on ymmärtää sitäkin, mihin tuo Herminen tuolla henkisyyden puolustelulla pyrkii.”

”Ehkä hän valmistelee tietä kaapista astumiselle”, sanoi Siililä.

”Saattaa olla. Mutta mihin sinä itse pyrit tuolla tieteen ja filosofian homoerotisoimisella, josta puhuit kadonneessa Wittgenstein-tutkielmassasi?”

”Oikeastaan minä en yhdistä niitä, vaan nämä asiat

kuuluvat luonnostaan yhteen. Katsopas, ihmisyyden henkisiä osatekijöitä, kuten kieltä ja kulttuuria, leimaa sukupuolinen kokemus. Jos taas kokemusmaailma on sillä tavalla yksiaineksinen, kuten naisilla keskenään ja miehillä keskenään, niin todellisuuden tieteelliset ja filosofiset representaatiot naisistuvat ja miehistyvät siten, että meillä on nyt erikseen tämä miesten tiede ja naisten tiede.”

”Ja sitä varten tarvitaan feminististä lesbofilosofiaa?”

”Aivan. Kuten tiedät, filosofiassa kyse on rakkauden suuntaamisesta hyvyyden, kauneuden ja oikeudenmukaisuuden rakastamiseen, juuri niin kuin Platon opetti. Ja tämä toteutuu parhaiten samaa sukupuolta olevien kesken, koska meidän merkityskonstituutiomme on samanlainen. Sen sijaan heteroseksuaalisessa valtakulttuurissa filosofia ryvettyy, kun välin tunkevat aineelliset ja ihmisyyttä alentavat päämäärät, jotka liittyvät lajinsäilytykseen, perheen perustamiseen ja lasten kasvattamiseen.”

”Mitä sinä sanot niille feministeille, taidehistorioitsijoille ja sosiologeille, jotka kiistävät koko sukupuolieron ja väittävät, että sukupuolia on vähintään viisi?”

”Siinä se onkin se vuosikymmenten suurin kupla. He tekevät niin vain kalastellakseen naisille erityisetuja ja -oikeuksia. Silloin sukupuolia on heidän mielestään useita, kun se edistää heidän poliittisia päämääriään, muutoin vain kaksi. Sukupuolia on tietysti kaksi silloinkin, kun sukupuolta etsitään geeneistä, kromosomeista tai hormoneista, ja sen, miten sukupuolen voi kokea, määrää sukupuolinen fenotyyppi eli se, mitä sinulla on jalkojesi välissä.”

”Ja sinulla ei?”

”Kyllä minullakin on, sinä et vain ole tutustunut asiaan tarpeeksi.”

Siililän ja Mäen päätettyä tämän valaisevan filosofiatuokionsa avautui Xavier Kennethin ovi. Esiin rullaili hyväntuulinen filosofian professori, joka oli ilmeisesti salakuunnellut koko keskustelun. Lesbofilosofi Siililän ja arvofilosofi Mäen livertely ei tosin liiemmälti haitannut häntä,

olisipa vain tiennyt, missä Ansku Siililän tutkielma tätä nykyä luurasi.

”Sigma fii, gamma ksii”, piipitti professorin vakiovarustukseen kuuluva syntetisaattori, ja hänen päänsä päällä pyörivä viipperävilkku välkähteli iloisesti.

”Kuten olette varmaan huomanneet, laitoksemme potee työvoimapulaa”, tekstitti Kenneth punaisena hehkuvalle valokirjainnäytölle. ”Niinpä ajattelin kysyä, voisitko sinä Sakari tehdä ja tarkastaa ensi kevään pääsykokeet?”

Niin, tosiaankin. Taas lähestyi aika, jolloin isänmaan tuli antaa uhri filosofian opiskelijoiksi valittavien muodossa, ja yliopistoon virtasi kasapäin hakemuksia, joissa magneettisilmäiset nuorukaiset pyrkivät opiskelemaan käytännöllistä ja teoreettista filosofiaa tietämättä, mihin ryhtyvät. Käytännöllisellä filosofilla ja teoreettisella filosofillahan on tunnetusti se ero, että käytännöllinen filosofi ei saa käytännössä mistään työtä ja teoreettinen filosofi ei saa työtä edes teoriassa. Siksi ei ole ihme, että Mäki jääväsi itsensä opiskelijoiden valinnasta jo pelkästään eettisistä syistä, ja professori delegoi tehtävän Siililälle.

”Ja muista sitten suosia tyttöjä”, lisäsi Xavier Kenneth rullaillessaan kahvihuoneeseen.

Ilmeistä oli, että hänen peniksensä, jonka toimintaa sääteli tahdosta riippumaton hermosto, seisoi sentään vielä, ellei sitten ole niin kuin Mäki totesi Kennethin poistuttua Siililälle:

”Jos tuo äskeinen ei ollut kiusantekoa, Kenneth näyttää pitävän huolta, että Make Leveelahdelle riittää neitseellistä naitavaa. Miksihän?”

”Se on yksi maku, keitä tänne valitsee. Heteroa kun kouluttaa, se on sama kuin istuisi kökkötraktorin kyydissä lantakuorman päällä ja avittaisi naapurin isäntää talikoimaan pellonpientareelleen sontaa! Sitä paitsi naisten suosiminen on sekin naista alistavaa”, sanoi Ansku.

Tämän todettuaan Siililä ja Mäki erkanivat ja poistuivat ah, niin viheliäiseen valoon joutuneelta Filosofian laitokselta, ja heidän tutkimustensa lomassa sattui enää yksi tulevia tapahtumia valaiseva episodi.

Päivien ja viikkojen vieriessä Siililä ja Mäki olivat lähes unohtaneet edellisen tapaamisensa, kun he eräänä arki-iltana kohtasivat toisensa tasa-arvoyhdistys Pink Trianglen kerhohuoneella, jonne arvofilosofi Mäki oli poikennut tervehtimään ystäviään Tapio Pajaria ja Tommi Falleniusta. Mäen suunnatessa kulkunsa jo hyvissä ajoin kohti kerhohuoneen ulko-ovea hänet tavoitti kuitenkin Ansku Siililän pyyteellisesti soinnuteltu alttoääni:

”Sakari! Odota vähän. Sinähän olet vastakkaista sukupuolta.”

”Niin olen. Kyllä minä tiedän, että olen kaikilla mahdollisilla tavoin vastakkaista sukupuolta, eikä tässä homojen ja lesbojen yhteisessä yhdistyksessä ole sivumennen sanottuna mitään järkeä, mutta mitä sitten?”

”Kuten varmaan tiedät, minä olen harkinnut lasta”, soperteli Siililä.

”Kaiken sen jälkeen, mitä…?”

”Jo paljon sitä ennen.”

Arvofilosofi Mäki ei voinut kuin ihmetellä lesboja, jotka vihasivat heteroita ja kuitenkin itse halusivat lapsen. Ainakaan sietää hän ei heitä voinut, vaikka saattoikin yhtyä heidän muutamiin poliittisiin näkemyksiinsä.

”Miksi sinä haluat lapsen vaikka olet lesbo?”, sanoi Mäki siitäkin huolimatta, että hän jo arvasi vastauksen. Sen hän oli kuullut kymmeniä kertoja aiemmin jouduttuaan tuhlaamaan aikaansa feministilesbojen filosofiakekkereissä:

”Minä haluan lapsen, koska muuten en voi olla nainen!”

Juuri tämä irrationalismin idättämä löyhälatvaisuus raivostutti Mäkeä, ja hänen tuntemaansa epätoivon raivoa saattoi lievittää vain hänen omaksumansa vakaumus. Juuri tällä tavoin sukupuolet erosivat toisistaan. Mies ei ollut noin ajattelematon.

”No niin, mitä minun pitää tehdä?”, Mäki sanoi välinpitämättömästi.

”Voisitko antaa tai myydä minulle spermaa?”

”Etkö sinä voisi hankkia sitä luonnollista tietä?”

”Mistäs tiedät, etten ole yrittänyt? Mutta korkealuokkaista fefaa on vaikea saada. Sitä paitsi minä en pidä siitä, mitä voi tulla liemen mukana: mikrobeja, tulehduksia, tauteja, jopa kokonainen mies”, lausui lesbofilosofi käsiään levitellen.

”Ihme, ettei sinulle tullut spermapankki mieleen.”

”Keskustelin siitä jo lääkärini kanssa, mutta eivät myy sitä meille moraalisista syistä, ja hedelmöityshoitolaki laahaa eduskunnassa, vaikka aborttifilosofi Hetamatti Halmeenhulme on tätä panttausta vastaan.”

”Niinpä tietysti. Entä jos minä sitten suostun ja annan sinulle sitä spermaa?”, sanoi Mäki, joka näytti sekä eläytyvän empaattiselta että tilannetietoisen neuvokkaalta.

”Ruiskauttaisit kuppiin. Ei sinun tarvitse tehdä mitään muuta. Antaisit sitten minulle. Sinähän teet sitä muutenkin”, innostui Siililä.

”No hyvä on, minä suostun.”

Kerhotilan keittiön ollessa tyhjä Sakari Mäki livahti sinne, laittoi oven perässään kiinni, avasi jääkaapin ja kaatoi muovisen kertakäyttömukin pohjalle viisi millilitraa tuoretta kermaa. Sitten hän meni vesihanan luokse ja tiputti kerman päälle muutamia pisaroita lämmintä vesijohtovettä. Tämän tehtyään hän sekoitti nesteen sormellaan, nuoli etusormensa puhtaaksi, poistui huoneesta ja ojensi valmistamansa keitoksen eläinfilosofi Siililälle.

”Sano sitten, jos voin jotenkin auttaa”, totesi Siililä kiitollisena.

”Emme voi muuta kuin odottaa asioiden selviämistä”, sanoi Mäki haukotustaan pidätellen.

SEITSEMÄS LUKU

Professori Xavier Kennethin salaisuus

Aamun valo oli kirkas, sävyisä ja kuulas. Ihmiset kiirehtivät työpaikoilleen samalla kun nousevan auringon neitseellinen kilo valaisi Helsingin katujen sileiksi kuluneet kiveykset. Kukaan ei voinut kuvitella, että tulevan päivän aikana tämän kaupungin kohtalo olisi ratkaistu, päivän, joka ei ollut vielä edes alkanut, ja että tämä kohtalo olisi enemmän kuin koskaan Filosofian laitoksella toimivien tutkijoiden varassa.

Talven ja kevään kuukaudet olivat kuluneet nopeasti. Sakari Mäen tutkimukset laitoksella sattuneiden kuolemantapausten ratkaisemiseksi eivät olleet edistyneet, ellei oteta huomioon epäilyjen vahvistumista ja kiinnittymistä Xavier Kennethiin ja Make Leveelahteen. Molemmat olivat nyt paikalla, kun laitoksella juhlittiin lukukauden päättävää teemapäivää ”Simo Sönkkö: filosofi, ihminen, legenda”.

Kennethiä ja Leveelahtea enemmän Mäen mielenkiinto kohdistui kuitenkin Ansku Siililään, joka oli antanut tukkansa kasvaa niin, että se roikkui nyt hänen silmillään, tai sitten kyseessä oli peruukki. Mutta huolestuttavinta Mäen kannalta oli se, että myös Siililän maha oli alkanut paisua, ja hänen kaapista löytämänsä kevätpuku kiristeli merkitsevästi hänen vyötäistensä kohdalta. Tai sitten se oli tämäkin jokin lesbolais-fetisistinen feikki.

Selvää kuitenkin oli, että mediafilosofi Leveelahti istui määrätietoisen näköisenä luentosalin eturivissä. Yllään hänellä oli raidallinen kuosipuku, ja napinlävessään hänellä oli keltainen neilikka. Vaikka aurinko oli antanut armollisten säteidensä paistaa myös filosofien sydämiin, Metsätalon kivisillä käytävillä vallitsi kylmän kalsea tunnelma. Talo ei ollut talven jäljiltä lämminnyt, ja koleahkoa yleisvaikutelmaa lisäsi Xavier Kennethin puhesyntetisaattorista lähtevä metallinen kailotus, joka kaikui ympäristön luokissa ja käytävillä. Leveelahti oli suunnitellut Kennethille upouuden puheenvahvistusgeneraattorin, jonka vaikutuksesta Kennethin kommunikaatiokyky oli tuntuvasti kohentunut. Toisaalta hänen yleiskuntonsa oli jatkuvasti heikentynyt, ja paikalla hän oli vain siksi, että pian alkavassa tilaisuudessa oli tarkoitus luovuttaa hyvän opetuksen Kaino Eila -palkinto, jonka ojentamisessa Kenneth oli hyödyllisimmillään.

Kuten yleisesti tiedetään, aihetta opetuksen kehittämiseen oli syntynyt Simo Sönkön vaikutuksesta, ja niinpä palkinnon kylkiäisenä luovutettiin myös pronssinen Simo Sönkkö -mitali. Marjaleena Rintalan kaavailema Palkitsemisperiaate oli vihdoin muuttunut lihaksi ja vereksi, ja vaikka mainitut filosofit makasivatkin jo suurimmaksi osaksi haudassa, saattoi arvofilosofi Mäki omasta puolestaan toivoa, etteivät nämä tarunhohteiset filosofit myllertäisi koko kalmistoa sekaisin akateemisen juhlamenuetin soidessa yliopistolla.

Sitten tilaisuus alkoi. Xavier Kennethin meluisat sanat kaikuivat täpötäydelle juhlasalille, jonka vähemmän arvostetuilla takarivin istuinsijoilla tilannetta seurasivat Sakari Mäen, Ansku Siililän, Taiska Tahvanaisen ja Masa Murjun uteliaat kasvot.

”Arvoisa Juhlaväki!”, Kenneth kailotti. ”Elämme uuden vuosituhannen kynnyksellä. Tietotekniikan kehittyminen on mahdollistanut sen, että oppimisen haasteet ovat yhä enenevässä määrin siirtyneet verkkoon. Kun Internetin ja multimedian opetuksellisia ulottuvuuksia kehitetään, mei-

tä odottavat tulevaisuudessa uudet, ennalta arvaamattomat ja vaikeasti ennustettavat muutostekijät...”

Puheen jatko sujui yhtä kliseenomaisesti kuin alkukin, kunnes tultiin kaikkia kiinnostavaan huipentumiskohtaan:

”Olemme kokoontuneet arvostetun tutkijan ja työtoverimme Simo Sönkön kunniaksi järjestettyyn tilaisuuteen. Dosentti Sönkkö tunnettiin loistavana luennoitsijana ja erinomaisena pedagogina, jonka esimerkillinen yliopisto-opettajan taito etsii vertaistaan pätevimpienkin kollegojen keskuudessa. Hänen kadehdittavan loistelias artikulaationsa ja unohtumattoman rikas sanavalmiutensa ovat syöpyneet pysyvästi jokaisen opiskelijan mieleen, eikä liene väärin arvattu, jos uskallan olettaa, että hänen suurenmoiset, niin loogisella terävyydellä kuin retorisella iskuvoimaisuudella häikäisevät massaluentonsa ovat sitä pysyvästi suggeroivaa syväkarisma-ainesta, jonka sokaisevan älyllisiä inspiraatiovaikutuksia lukuisat ja taas lukuisat opiskelijasukupolvet palauttavat mieleensä vielä vuosien ja vuosikymmenienkin jälkeen, aina, kun he haluavat muistella nuoruutensa kukkeudessa viettämiään parhaita päiviä tässä tiedon, viisauden, hyveen ja valistuksen elämää sykkivässä kehdossa, yliopistossa. Siksi en epäröi hetkeäkään saadessani luovuttaa tämänvuotisen Kaino Eila -palkinnon ja Simo Sönkön kunniaksi valmistetun Hyvän Opettajan mitalin filosofian lisensiaatti Marco Tennessee Fidzgerald Leveelahti-McKenzielle.”

”Onko hänellä todellakin noin vahva nimi”, kysyi Siililä.

”On”, kuiskasi Mäki. ”Hänen isänsä oli amerikanskotti, ja antoivat kunnon nimen, jotta hänestä tulisi jotakin.”

”Onpa machismo, sanoisin että gigolo, mutta rintakarvattomuus ei oikeuta siihen.”

”Siksi hän käyttääkin äitinsä tyttönimeä.”

Kennethin vinkkaamana Leveelahti nousi hitaasti paikoiltaan. Yllätyksen täydellistä odottamattomuutta teesken-

nellen hän katseli hämmentyneesti ympärilleen, käänsi suoraan kauluksensa, oikaisi solmionsa, ja yhtä paljon voitonriemua kuin vaivautuneisuuttaan peitellen hän asteli korokkeelle, jossa Kenneth avustajiensa välityksellä ojensi hänelle tavoitellun Kaino Eila -palkinnon ja Simo Sönkkö -plakaatin.

”Lisensiaatti Leveelahti on tutkijan toimessaan osoittanut sellaista rohkeutta, kekseliäisyyttä ja uhrautuvuutta, joiden ansiosta hänen mediafilosofiset kokeilunsa ovat ulottautuneet kauas yliopistomaailman ulkopuolelle. Raikkaalla ja tervehdyttävällä tavalla ne ovat aukaisseet uusia näköaloja kaiken sivistyneen yhteiskuntaelämän, vuorovaikutuksellisen kommunikaation ja hänen omaa kohtaamisherkkyysteemaansa soveltavan filosofian piirissä. Kauan eläköön Make Leveelahti!”, huudahti Xavier Kenneth puheensa lopuksi, ja hänen pyörätuoliinsa kiinnitetty pumppugeneraattori ulvahti villisti.

”Kiitos”, sanoi Leveelahti ja poistui nöyrän vaatimattomasti paikoilleen. Kääntäessään katseensa yleisöä kohti hänen silmiinsä ilmeisesti kuitenkin osui jotain häkellyttävää, jotain, jonka hän näki luentosalin perällä, sillä hänen itsevarmuutensa hetkellisesti ikään kuin valjuuntui, ja ainakin Sakari Mäki pani merkille, miten hänen poskensa äkillisesti putosivat ja silmänsä kääntyivät huolestuneesti päässä. Mitä oli tapahtunut? Kenties ei mitään erikoista. Ehkä vain jotain käsittämättömän ylevää ja suurenmoista. Olihan jo Kantkin sitä mieltä, että ylevyyden kokemus syntyy elämyksestä, jota järki ei ymmärrä, ja sellainen voisi olla vaikka ydinpommin räjähdys, jos ei enää muuta puutu, Mäki kaavaili sukkeluuksia vilisevässä mielessään.

Mäen ei ollut vaikea kuvitella Leveelahden esikuvaa, dosentti Simo Sönkköä vaikeroimassa luentosalin puhujapöntössä, tai hänen useita ylistettyjä edeltäjiään tummassa, kireässä, jo kiiltäväksi kuluneessa puvussa selostamassa tietyillä mieleen painuvilla käsieleillä milloin lajin-

kehityksen, milloin kulttuurin, yhteiskunnan tai sosiaalirakenteen hierarkkista luonnetta.

Muutaman tilaisuudessa pidetyn puheen jälkeen seminaari julistettiin päättyneeksi, ja väki alkoi valua Filosofian laitoksen aulaan. Ennen pitkää sinne ilmaantuivat Ansku Siililä, Sakari Mäki ja Make Leveelahti, joka vielä paikalle harppoessaan aavisteli huolestuneesti sitä, mikä oli alkanut hermostuttaa häntä jo salissa: mitä ihmettä Millamalla Rimpiläinen teki täällä, nainen, jota hän pani viimesyksyisen uraekskursionsa sudenhetkellä helsinkiläisen taiteilijaravintolan vessassa?

”Millamalla Rimpiläinen, hauska nähdä, *nice to meet you*”, sanoi Leveelahti lähestyen hurmaavin maailmanmiehen elkein tätä sähkönsiniseen kokovartalopukuun ja silmillä roikkuvaan Madonna-kampaukseen sonnustautunutta neitoa, joka ulkomuodosta päätellen oli vähintään kuudennella kuukaudella raskaana.

”Älä viitsi”, puuttui puheeseen Sakari Mäki. ”Ansku Siililähän se siinä. Dragissa!”

Ansku Siililä oli tosiaankin taas dragissa, ja huomattuaan tämän Make Leveelahtea hävetti hieman se, minkä paljastuksen hän oli juuri äsken saattanut laukaista suustaan.

”Saanko esittäytyä, Millamalla Rimpiläinen onkin Ansku Siililä!”, sanoi sähkönsininen enkeli tempaisten sykkyräiset kiharansa peruukin mukana päästään.

Mutta hänen vatsansa oli sen sijaan aito, mikä pohditutti silmin nähtävästi hänen ympärillään seisovia miehiä, tosin kumpaistakin eri syystä. Huolestuneemmalta heistä näytti ylivoimaisesti Make Leveelahti, joka muisti luikauttaneensa Millamallan kiimaista pillua kullillaan ja oli sen vuoksi riittävästi asioista perillä tunteakseen huolta yhä entistä enemmän. Ansku Siililän pullea vatsa ihmetytti myös Sakari Mäkeä, sillä hän ei ollut täysin selvillä siitä, miksi Siililän maha oli alkanut kasvaa. Tuskin ainakaan hänen kuppiin kaatamassaan kermassa saattoi olla niin paljon neitseellistä sikiämistä edesauttavaa alkuvoimaa.

Mutta siitä Mäki oli varma, ettei lapsi ollut ainakaan hänen, mikä tuntui varsin vapauttavalta sikäli, ettei hän todellakaan tiennyt, mitä luovaa ja ylösrakentavaa ravintolassa oli tapahtunut ja mitä viisauden siemeniä Leveelahti oli tuona kuumeisena yönä ympärilleen ruikkinut, paitsi veriroiskeita, tietysti.

”Mutta maha on kai aito?”, toisteli Leveelahti dragkuningattarelle.

”Aito mikä aito”, sanoi Siililä ylpeästi ja pullisti kuvettaan kaarelle kuin mikäkin Alfred Hitchcock parhaina päivinään.

”Seuraavaksi meinaat kai väittää että lapsi on minun”, sanoi Mäki neuvokkaasti, ja Leveelahden kasvot kirkastuivat selvästi.

”Kuinka niin, ja älä naura!”, vastasi Siililä Mäelle. ”Lapsi on nimenomaan sinun.”

Jos niin oli tosiaankin laita, Leveelahden säikähdys oli turha ja siirtolohkare vierähti hänen harteiltaan.

”Tuskin se on minun”, sanoi Mäki kuitenkin rauhallisesti.

”Miten sinä voit olla siitä niin varma?”, Siililä epäili.

”Meillä kaikilla on omat pikku salaisuutemme”, jatkoi Mäki ja vakavoitui. Halusivatko he vielä kiusata kiperään tilanteeseen joutunutta Make Leveelahtea?

”Noiden homojen ja lesbojen läsnäolo ei ole koskaan tehnyt mitään asiaa selvemmäksi”, ajatteli Leveelahti puolestaan. Hän alkoi jälleen hermostua.

”No jos kerran lapsi on Mäen, niin mitäpä tekemistä minulla on koko asian kanssa?”, sanoi Leveelahti keräten kokoon palkintonsa. Hän oli juuri poistumassa takavasemmalle, kun hänet pysäytti Sakari Mäen tarkoin punnittu lause:

”Miten Ansku onkaan aidsisi laita?”

Leveelahti naulautui paikoilleen. Odottaisko häntä kenties kutsu aids-tukikeskuksen gaalaan?

”Aidsia minulla ei Luojan kiitos ole”, vastasi Siililä eloisasti, ”eikä myöskään hiviä. Pitäisihän sinun sitä paitsi

tietää, että nykyään hiv ei edes kehittyisi aidsiksi, jos sitä lääkitään huolella, vaan se tuhoaa ainoastaan terveyden, ulkonäön, talouden ja ihmissuhteet.

Jos Ansku Siililällä ja hänen toisella minällään, Millamalla Rimpiläisellä, ei ollut aidsiakaan saati hiviä, tuota ystävistä ikuisinta, olivat Make Leveelahden asiat entistäkin paremmalla tolalla, ja hän oli jo lähestulkoon pelastanut nahkansa.

”Teetin itselleni hiv-testin käydessäni raskaustutkimuksissa viime syksynä, sillä onhan seksuaalivalistuksenkin mukaan tärkeintä se, että potilas saa mahdollismman nopeasti tietää olevansa hiv-positiivinen”, jatkoi Siililä sarkastisesti.

Silloin Leveelahti ei voinut enää hillitä uteliaisuuttaan, vaan hän kysyi:

”Miten muuten kukaan voi väittää tuon täyshomon etenevän kaniininvauhtia isäksi?”

”Se on helppoa”, vastasi arvofilosofi Mäki. ”Annoin siilipäälle kupillisen spermaa keskellä parasta kevätkiimaa pari kuukautta sitten. Mutta sitä en ymmärrä, mitä hän teki sillä, jos kerran hän tiesi jo olevansa raskaana.”

Leveelahti kalpeni jälleen.

”Osa siitä kaatui papereitteni päälle ja lopun mönjän heitin pois”, sanoi Siililä. ”Minä vain kokeilin suostuisitko sinä”, jatkoi hän, ja Leveelahti ymmärsi jälleen olevansa pinteessä.

”Kaikki oli siis pelkkää hämäystä”, sanoi Mäki.

”Niin oli”, vastasi Siililä.

”Mutta miksi?”, Mäki kysyi typertyneenä.

”Tarvitsin hyvän selityksen siltä varalta, että Leveelahti keksisi minut ennen aikojaan ja tulisi uteliaaksi.”

”Minkä tähden?”, sanoi pöhkääntynyt Leveelahti.

”Olisit vaatinut minulle abortin. Nyt et enää voi.”

”Tuo ämmä on noita”, tiuskaisi Mäki eikä jäänyt kuuntelemaan, mitä kohteliaisuuksia Leveelahti nyt lasketteli yleensä niin hurmaavia lauseita tuhlailevasta suustaan. Parempi nauraa toisten vahingolle kuin omalle vahingolle, ajatteli arvofilosofi vaatimattomassa mielessään.

Sakari Mäen käyskennellessä kohti Filosofian laitosta hänet ohitti Xavier Kennethin rakettina kiitävä pyörätuoli, jonka tohkeissaan kiihkoileva kuljettaja osui yhdellä rysäyksellä oviaukon karmiin mutta oikaistuaan kulkunsa katosi laitoksen syövereihin köhisten puhesyntetisaattoristaan vain yhtä ainoaa lausetta: ”Se tapahtuu liian nopeasti, auta armias, se tapahtuu liian nopeasti!”

Filosofian laitoksen laupiaassa kahvihuoneessa Mäkeä odotti kuitenkin vain Masa Murjun leppeän tyytyväinen hahmo. Assistentti Masa Murju oli yksi niistä elämänsä katatonisessa sulkutilassa viettävistä tutkijoista, jotka eivät koskaan pese tukkaansa, käyttävät aina samoja vaatteita ja jalat pöydän päälle nostettuina lukevat aina samaa kirjaa samassa asennossa muiden tutkijoiden saapuessa laitokselle iltaisin ja poistuessa sieltä aamuisin tai päinvastoin. Näiden velikultien hellittämättömien ponnistusten johdosta Mäen oli vaikea erottaa psykiatristen kroonikkolaitosten hoitohuoneita ja Filosofian laitosten virkahuoneita toisistaan.

Masa Murju oli tutkija, joka oli istunut laitoksella kaksikymmentä vuotta voirinkilöitä syöden ja kuluttanut puolet elämästään pohtimalla yhtä ainoaa Ludwig Wittgensteinin kirjoittamaa lausetta, nimittäin: ”Jos tämä on kysymys, niin mikä on vastaus?”

”No, mihin tulokseen olet tullut?”, sanoi Mäki astuen samalla kahvihuoneeseen.

”Että ongelma on vähän niin kuin tämä rinkilä”, sanoi Murju, ”ympäriltä pyöreä mutta keskeltä ontto”, ja haukkasi rinkilästä palasen. ”Mutta maku se on vallan mainio”,

jatkoi hän pullaansa mutustellen ja hörppäsi paperimukista sumppia päälle.

”Tiedätkö, minäkin taisin äsken keksiä sana-arvoituksen?”, Mäki sanoi yllättäen.

”No, mikä se on? ”

”Jos kysymys on ’Kuka imi Ludwig Wittgensteinilta aivot päästä?’, niin kuka filosofi pääsee tentistä läpi pelkästään kirjoittamalla paperille oman nimensä?

Murju aprikoi hetken ja vastasi sitten:

”Tarkoitatko häntä, joka kehitti Robo-copin eettisen ohjausjärjestelmän?”

”Bingo!”, Mäki ilkamoi ja kaatoi kollegalleen lisää kahvia.

Masa Murju muistutti sangviinista Buddhaa omassa flegmaattisessa olemuksessaan; vahinko vain, että hän oli joutunut ikuiseen luuppiin rinkeleitä popsiessaan ja etsiessään jumaluutta kielen salakareista. Suurin osa Murjun hotkimista leivonnaisista oli muuttunut rasvarenkaiksi hänen ympärilleen, mikä ei tuntunut lainkaan haitanneen hänen virkanimityksiään. Kun on lihava, niin on pätevä, ja kun on isokokoinen, kukaan ei uskalla heittäytyä hankalaksi, ja miestäkin pidetään fertiilinä. Mikä mainio ase uralla etenemistä ajatellen, Mäki tuumi, ja pisti itsekin rinkelin suuhunsa. Juuri silloin ilman leikkasi verta hyytävä kiljaus, joka kuului eteiskäytävästä.

”Ei syytä huoleen”, Murju rauhoitteli rinkelinsä väärään kurkkuun nielaissutta Mäkeä. ”Jouniveli Herminen se vain harjoittelee karatea käytävässä”, jatkoi hän jo jotakin oppineena.

”Minusta tuo kuulosti nyt enemmänkin Ansku Siililältä, joka näkee painajaisia”, Mäki vaikersi kurkkutorvensa selvitettyään, kunnes huoneeseen rynnistivät peräjälkeen Jouniveli Herminen, Make Leveelahti ja Ansku Siililä, jotka riensivät paikalle kysyäkseen, mikä se heidänkin kuulemansa karmea kiljaisu oikein oli.

Filosofit tyhjensivät pika pikaa kahvikuppinsa ja syöksyivät kiireen vilkkaa eteiskäytävään. Sitten he tekivät

käytävän muotoisen mutkan ja säntäsivät päätä pahkaa professori Kennethin huoneen eteen, jossa Taiska Tahvanainen kirkui hysteerisesti ja piteli itseään poskista.

Huoneen ovi oli auki ja professori istui, kuten aina, pyörätuolissa. Hänen päähänsä oli kiinnitetty keittiökulhon muotoinen kypärä, jonka alumiinisesta pinnasta sojotti sytytystulppien ja hiuspapiliottien näköisiä ulokkeita. Niihin oli kiinnitetty kireälle pingotettuja lankoja, kaapeleita ja johtoja, joiden toinen pää oli yhdistetty viereisessä huoneessa puksuttavaan puhelinkeskukseen. Osa kulki suoraan Kennethin kypärästä suljetun oven ali seinän vierustalla pullistelevaan kaappiin. Marjaleena Rintalan astiassa uiskentelevat aivot kelluivat hiilihappojäällä täytetyssä vaasissa, jonka pöperöisen sisällön sekaan oli upotettu kaksi akkuanturia, sininen ja punainen. Professori Kennethin pöydällä törötti pankin lahjoittama mainosviiri, jonka logossa komeileva nimi oli kirjainlyhenne pienoisviirin reunaa somistavasta tunnuslauseesta ”Me Rikkaat Teitä Alistamme”. Koko ilma oli sinisen savun peitossa, ja lattialla leijaili jäätävän huurteinen pilvi mystisen sameaa jalokaasua. Mistä oli kysymys?

”Rakkaat kollegat, kuten olette huomanneet, minulle tärkeä yleiskuntoni on vastoin odotuksia jatkuvasti heikentynyt”, aloitti Kenneth karheasti. ”Siksi minun täytyi käynnistää tämä vaivoin suunnittelemani mesmerointikone inhimillisesti katsoen liian varhain”, jatkoi professori, ja hänen eltaantuneet hampaansa välkkyivät irvokkaasti hänen metallinkalsean puheensa tahdissa. ”Olette ehkä panneet merkille, että koko ruumiini on hitaasti hivuttautuen riutunut ja käynyt vähä vähältä käyttökelvottomaksi. Siksi minun piti kehittää ja suunnattomin ponnistuksin valmistaa tämä sanoin kuvaamattoman sensaatiomainen sielunsiirtokone, jonka mielikuvituksen ylittävää hengenkytkyprosessia käyttäen minun oli määrä irtautua rujoksi riutuneesta ruumiistani ja mesmeroida vuoden 2000 tietojärjestelmäromahduksen aikana sieluni sisälmykset koko maailman ympäri levittäytyneeseen tietoverkkoon.”

”Mutta eihän nyt ole vuodenvaihde”, sanoi Siililä.

”Niin, ja mitä tekevät professorin pöydällä Marjaleena Rintalan aivot?”, Mäki mukisi.

”Juuri siihen olin tulossa ennen kuin te keskeytitte minut. Kuunnelkaa!”, karjaisi Kenneth, ja hänen silmänsä välkehtivät kuin shakaalilla. ”En ole lopettanut vielä. Sitä paitsi aikaa on jäljellä tarpeettoman vähän, liian vähän, aivan liian järjettömän vähän. Sielun siirtäminen ei voi nimittäin onnistua ilman riittävää irtautumisenergiaa, joka voidaan saada vain kytkemällä proteiiniemulgaattori osaksi tasavirtapiiriä, ja siihen minä tarvitsin pankkifilosofin aivoja.”

”Sinä siis organisoit ryöstön”, Mäki sanoi.

”Aivan oikein. Toimin vastaperustetun Pankkiyliopiston hallituksessa, eikä siinä kaikki. Lisäksi tarvitsin käyttööni ruumista.”

”Mutta eihän täällä ole ruumista”, ulisi Leveelahti hätääntyneesti.

”Tarvitsin käyttööni ruumista, joka toteuttaisi minun toiveitani täällä sillä välin kun minulla on kiireitä verkossa”, jatkoi Kenneth kärsimättömästi. ”Tarkoitukseni on nyt mesmeroida aivojeni neurofysiologiset sähkökentät tietokoneen prosessoriin. Tietokoneeseen yhdistetty keinoihminen puolestaan on loistavinta, mitä teknologisen mielenlaadun riemukulku kuvitella saattaa. Minun hallitsemaani Internetiin kytkettynä tahtoani noudattava kyberzombi tekee kombinaatiostamme voittamattoman. Voittamattoman!”, Kenneth huusi.

Kaikki oli nyt selvää. Kuka kolkkasi Simo Sönkön käytävässä? Entä kuka toimitti hänen seksuaalimurhaajalleen huumeet? Kuka järjesti Silfverssonille potkut ja kuka organisoi ryöstön? Kuka epäsi Taisto Kuusiselta apurahan ja kuka tuhosi hänen elämänsä? Kuka pelasti mediafilosofi Make Leveelahden Thaimaasta ja kuka pakkasi hänelle panoksia laukkuun? Vastaus on: fysiikan filosofian varsinainen professori Xavier Iskariot Kenneth, ja kuviosta puuttui enää hänen peräänkuuluttamansa ruumis.

Sitten huoneen hyllyllä seisova matkaherätyskello parahti soimaan. Aika oli tullut. Levitaatiokondensaattorin irtautumisjännite oli ylittänyt kapasiteetin, ja professorin pyörätuoli alkoi hitaasti kohota. Ilmassa risteilevät sähköseitit ja Kennethin sytytystulpista ritisevät valokaaret ikään kuin kehottivat äimistyneitä katsojia pysyttelemään kaukana hänen suunnittelemistaan laitteista samalla, kun Kennethin kypärään kiinnitetyt kierteiskaapelit alkoivat kiristyä ja smirkkelin kipinät sinkoilivat puhelinkeskuksen täyttämästä takahuoneesta. Juuri silloin läheisen kaapin ovi aukeni ja irti riistäytyvien johtojen perässä jotakin pyrki rynnistämään ulos kaapista.

Tapahtumaa seuranneiden todistajien hämmästys oli suuri, kun Simo Sönkön kellastunut ruumis rämähti kaapista lattialle muutamien Ajatus-vuosikirjan niteiden putoillessa hyllyiltä ja tippuessa Sönkön maallisen asumuksen päälle. Hetken horjahdeltuaan hyllyltä putosi vielä yksi tukevahko nide, Ansku Siililän kadoksissa ollut tutkimus ”Miten heteroseksuaalinen valtakulttuuri tuhoaa filosofian”. Se osui Simo Sönkköä päähän.

”Tällaistako on nykyajan kokeellinen aivotutkimus?”, sanoi Jouniveli Herminen.

”Tällaista”, vastasi Sakari Mäki.

Make Leveelahti yritti vielä lähestyä Xavier Kennethin vaivaisesti kohoavaa pyörätuolia, kun smirkkelinkipinät ympäröivät jo tätäkin hökötystä.

”Miksi, Xavier Kenneth, miksi?”, huusi hän koneistaan elonvoimaa keräävälle professorille.

”Muistat kai suita sinetöivän sopimuksemme”, räyskäisi tämä takaisin Leveelahdelle, ojensi sen jälkeen kätensä, kurottautui pöytälaatikkonsa kahvaan ja tempaisi sieltä kätkössä pitämänsä lasileikkurin paiskaten sen suoraan Make Leveelahden vatsaan.

”Aahhahhahhah! Aahhahhahhah!, *I will show you the power of the dark side*”, nauroi kohoava professori, joka oli imenyt itseensä jo lähes kaiken sielunsiirtoon tarvittavan energian.

”Uuh”, voihkaisi Leveelahti ja vaipui Sakari Mäen käsivarsien kautta savun sekaan lattialle.

”Ellen erehdy, tuo lasileikkuri on sama, jota käytit sinä syksyisenä yönä, kun avustit Kennethiä rikkomalla ruumisarkkuliikkeen ikkunan ja ryöstämällä Simo Sönkön ruumiin”, arvasi Mäki.

”Olet aivan oikeassa”, vaikersi Leveelahti.

”Mutta jos kerran Simo Sönkkö on keskuudessamme tuossa, niin mitä paloi poroksi krematoriolla?”, Mäki kysyi.

”Noita Simo Sönkön kirjoittamia tutkimuksia tietenkin, joita olivat ennen kaikki hyllyt täynnä”, vaikeroi Leveelahti, joka oli auttanut, paitsi Sönkön raahaamisessa laitokselle, myös julkaisujen pakkamisessa ruumiin tilalle arkkuun.

Professori Kennethin tuoli levitoi jo lähes puolentoista metrin korkeudessa, kun tapahtui äkillinen räjähdys, huoneessa leimahti kirkas valkoinen valo, ja professorin istuin ja hänen käyttämänsä kattila putosivat kolisten lattialle. Professori oli kadonnut, poissa, ja jäljellä oli vain pahoin palaneita kaapelin pätkiä, rikkalapiollinen tomua ja kasa maallista roinaa. Puhelinkeskuksen viisarit näyttivät täysiä ja professorin sielu livahti digitaalista verkkoliittymää käyttäen tietojärjestelmien sysimustaan avaruuteen. Hetken kuluttua lattialta kuului ääni:

”Anteeksi, mutta voisinko saada palasen hapankaalia?” Se oli Simo Sönkkö. Hän oli herännyt henkiin.

”Mitä ihmettä nämä kaikki ihmiset tekevät täällä?”, sanoi Sönkkö hämmentyneenä. ”Onko tämä taivas? Olenko minä kuollut?”

”Ei, tämä ei ole taivas, etkä sinä ole kuollut”, vastasi Mäki, joka tapahtumien ennalta arvaamattomasta kasautumisesta huolimatta ymmärsi heti, mistä oli kysymys, ja ruumiin säilymisongelmakin oli käytännössä ratkaistu. Myös Ansku Siililä muisti tavan, jolla Sönkkö tieteellisen ongelman ilmaantuessa haukkasi muitta mutkitta palasen kädessään olevaa hapankaalia, pureksi ja rouskutti sen ja syventyi taas työskentelyihin. Että osasi olla hyvää! Kun hänellä lisäksi oli tapana puntata mahaansa pullojen täydeltä punaviiniä, oli selvää, että Sönkön ruumiiseen oli

pumpattu niin paljon happamia ja käymistilassa olevia yhdisteitä, että ne tehokkaasti estivät ruumiin mätänemistä, vaikuttivat siihen suorastaan säilyttävästi, ja laitoksen kuivassa toimistoilmassa Sönkön ruumis balsamoitui elvytyskelpoiseksi muumioksi.

Mutta lattialle suihkunneet smirkkelinkipinät olivat sytyttäneet ympäristöön pahoja paikallisia tulipaloja, ja äskettäin sattunut räjähdys oli loihtinut liekkeihin virkahuoneen verhot. Niinpä arvofilosofi Mäki tempaisi käteensä vaahtosammuttimen ja huoneessa hetken häärättyään suostutteli enimmän tulen talttumaan. Sitten kuolemantuskissaan makaavalla Make Leveelahdella oli jälleen asiaa Mäelle. Näin hän voihki:

”Sakari, mene, sillä sinulla on tasan kaksi tuntia aikaa pysäyttää Sönkkö.”

Mäki vilkaisi ympärilleen ja kas, Simo Sönkkö oli poissa. Mutta tällä kertaa hän oli oikeasti kadonnut, aivan niin kuin hänen asetilta nappaamansa hapankaalin pala, joka sekin oli teillä tietymättömillä.

”Niin, tosiaankin”, sanoi Mäki ja kääntyi takaisin lattialla makaavan Leveelahden puoleen. ”Sönkön murhan motiivi: miksi juuri Sönkkö?”

”Sitä olisin kysynyt Kennethiltä itseltään, ennen kuin hän räjähti, ja nyt hänkin on poissa. Mutta luulen aavistavani syyn.”

”Mikä se on?”

”Sinun tehtäväsi on pysäyttää Sönkkö!”, sanoi Leveelahti kysymyksiä kuuntelematta. ”Hänen energiansa ei riitä pitkään. Elonvoimakondensaattori ehti latautua vain puoliksi, sillä vielä ei ole vuodenvaihde. Hänellä ei ole hetkeäkään hukattavaksi.”

”Minne hän on matkalla?”

”Ellen erehdy, hän on menossa Suurenergiafysiikan laitoksen Kvanttikeskukseen, Kumpulaan. Hänet on pysäytettävä hinnalla millä hyvänsä.”

”Hinnalla millä hyvänsä?”

”Aivan. Simo Sönkkö ei ole ihminen. Hän ei ole myöskään niin retardi kuin näyttää. Hän on Xavier Kennethin

ohjelmoima kyberzombi, jonka rinnalla Robo-copkin on sielukas ja moraalinen veijari.”

”Kyberzombi?”

”Kuulit oikein: kyberzombi! Se on eräänlainen kone eli kyborgi, joka on samalla henkiin herätetty filosofi eli zombi”, vaikeroi Leveelahti ja puristeli lasileikkurin runtelemaa kuvettaan paidanreunalla, johon oli päässyt valahtamaan kahvikupillinen tuoretta verta.

”Jos Simo Sönkkö on kyberzombi, niin silloin meillä on kiire”, sanoi Mäki ja säntäsi Siililän kanssa matkaan.

Käytävässä heidät kuitenkin tavoitti Leveelahden huuto, ja he palasivat tuota pikaa takaisin.

”Älkää unohtako tätä”, sanoi Leveelahti ja kaivoi taskustaan itse värkkäämänsä laitteen ojentaen sen Mäelle.

”Mikä se on?”, Mäki sanoi.

”Kyseessä on antimesmerointikoje, jonka avulla Sönkkö voidaan saattaa takaisin tavalliseksi ihmiseksi”, Leveelahti selitti, ”mutta se on tehtävä ennen kuin hänen elonenergiansa ehtyy.”

”Selvä pyy”, sanoi Siililä, ja filosofit kiiruhtivat matkaan.

Mäki ja Siililä nousivat raitiovaunuun numero 6 ja kolistelivat kohti Kumpulaa kerraten tapahtumia mielessään.

”Simo Sönkön taannoinen kolkkaus oli Filosofian laitoksen rappukäytävässä sattunut pyörätuolikolari, josta Kenneth oli selvinnyt vähäisin vaurioin. Hän oli tahkonnut tuolillaan tiehensä ennen kuin tarkastuskäynnillä ollut yövartija osui paikalle. Toisella yrittämällä professori onnistui, ja hänen palkkaamansa seksuaalimurhaaja teki selvää Sönkön aikeista”, Mäki tulkitsi.

”Jos hänellä mitään aikeita olikaan”, Siililä epäili.

”Luullakseni hän oli perin pohjin katkeroitunut ja hautoi kostoa. Kenneth keksi sen ja yhdisti omat suunnitelmansa. Hänhän tarvitsi käyttöönsä ruumiin”, Mäki perusteli.

Sitten raitiovaunu pysähtyi, ovet suhahtivat auki, ja filosofit juoksivat Suurenergiafysiikan laitokselle.

”Seis!”, pärmensi pääovella päsmäröivä eteisvartija. ”Keitäs te olette?”

”Minä olen eläinfilosofi Ansku Siililä ja tuo on arvofilosofi Sakari Mäki. Teillä ei taida nimeä ollakaan.”

”Minä olen vahtimestari Werner Söderström. Katsotaan magneettiavain ja kulkulupa!”

”Onkos meillä?”, sanoi Mäki.

”No ei ole”, selitti Siililä, ”mutta asiamme on tärkeä.”

”Sitten en voi päästää teitä”, vahtimestari sanoi, ja juuri silloin reseptiotiskin hämärissä kuultiin kimeä karjaisu lesbofilosofi Ansku Siililän potkaistessa hankalaksi heittäytynyttä eteisvartijaa palleaan ja viimeistellessä tainnutuksen judofilosofi Jouniveli Hermiseltä oppimallaan karateiskulla. Sitten filosofit lukivat vastaanottotiskin pöydältä löytämäänsä vieraskirjaa, kunnes heidän katseensa pysähtyi erääseen kohtaan.

”Make Leveelahti oli oikeassa, Simo Sönkkö on käynyt täällä”, totesi Mäki. ”Kirjasta kajastavat hänen nimikirjaimensa.”

”Niinpäs näyttää”, todisti Siililä ja tavasi käyntikirjasta puoli tuntia vanhan kuittauksen: ”SS kävi täällä.”

Filosofit kähmivät käsiinsä vartijan vyöltä löytämänsä avaimet ja katosivat sisäisen postin jakeluun tarkoitetulla potkulaudalla syvemmälle laitoksen sisuksiin. Heidän tiensä nousi pystyyn vasta rakennuskombinaatin pyhimmän, kalleimman ja mitä bysanttiläis-kryptisimpiä arvoituksia kyselevän Kvanttikeskuksen oven edessä. Panssaroidun sisäänkäynnin elektroniset lukot oli viritetty vain vakiovierailijoita varten, ja niiden avaamiseksi koneen piti tietää sekä kulkijan nimi että sitä vastaava salasana.

”Kuka me olemme?”, Mäki sanoi hengästyneenä.

”Simo Sönkkö tietysti”, senkin idiootti, vastasi Siililä. ”Näppäile nyt hänen nimensä koneeseen.”

Sakari Mäki naputteli hänen nimensä lukkolaitteeseen, ja kone piipitti hyväksymisen merkiksi.

”Kiva, mihin kaikkeen Mäcci-mieskin pääsee PC-miehen identiteetillä”, Mäki palkitsi itseään.

”Ja nyt se kysyy salasanaa”, Siililä selosti.

”Mikä se voisi olla? Jotain, mikä oli hänelle rakasta: atomi, hapankaali, kahvi, missi...”, Mäki pohti.

”Odota vähän, salasanoja ei voi olla enempää kuin yksi. Jos hänen aarteensa on täällä ja jos hänen mielessään oli kosto, mahdollisuuksia ei voi olla monta, ja minä aavistan pahinta. ”Atomic-Café”, sanoisin. Kokeile sitä.”

Mäki kokeili, lukko oli looginen, ja ovi aukeni kirskuen. He olivat aavistaneet oikein. Kvanttikeskuksen yksinäisyydessä seisoi jättiläismäinen ydinpommi, jonka kylkeen oli kirjoitettu kiinankielistä tekstiä.

”Tätä Sönkkö siis puuhaili Kiinassa!”, filosofit oivalsivat. Heidän edessään mullottava paheellinen ase oli ainakin kolme metriä korkea, ja se oli irrotettu ballistisen raketin kärjestä. Ja vaikka tämä viheliäinen laite oli aiottu jonkinlaiseksi lentäväksi helvetinkoneeksi, selvää oli, että jo ulkonäkönsä perusteella sen täytyi painaa useita tonneja, eikä sitä voinut näiltä sijoiltaan töin eikä tuskinkaan siirtää.

Pahinta oli kuitenkin se, että pommin teräksenharmaassa kyljessä oli peltinen luukku, josta näkyi paljon arvoituksellista elektroniikkaa, sekä punaisena välkehtivät digitaalinumerot, jotka osoittivat alati vähenevää aikaa. Kierrettyään pommin ympäri Mäki löysi sen kylmästä kyljestä ironisen tekstin, joka oli töhritty kalmanvalkoisella sudilla ja joka muistutti kirjoittajansa mitä katkerimmasta epätoivon vimmasta:

Onnellisuus paras kosto on,
sanotaan.
Vaan sitä en ollut,
uskokaa.
Jo kohta kuolo teidät
saavuttaa.
Surma lähellä on,
vaviskaa!

S. Sönkkö

”Tekisikö Simo Sönkkö tällaista”, sanoi Siililä.

”Tämä ei ole hänen tapaistaan, mutta nousuhumalassa hän tuli usein runolliseksi ja antoi pensselinsä lentää.”

”Tarkoitin hänen virittämäänsä pommia.”

”Kenties Sönkkö ei ole juuri nyt oma itsensä. Ehkä hän rakensi pommin tuhoisana kautenaan, mutta rakkautensa huumassa hän jätti projektinsa kesken. Petollinen mesmerismiprofessori Xavier Kenneth pääsi asioista jyvälle ja nappasi hänen ideansa, sillä verkkoon livahtamisen jäljet piti peittää. Hän ohjelmoi Sönkön uudestaan, ja nyt tämä kuolon enkeli toimii hänen mielipuolisena apurinaan.”

”Kuuntele kuinka se liikkuu.”

”Pommiko?”

”Ei vaan sisälläni oleva lapsi”, sanoi Siililä.

”Että pitää joutua keskelle tällaista sekasortoa, ja vielä raskaana olevan naisen kanssa”, Mäki taivasteli. ”Kuuntele nyt tarkoin. Meidän on löydettävä Sönkkö ja otettava hänet kiinni. Sitten meidän on saatettava hänet entiselleen. Mutta ennen kaikkea meidän on saatava käsiimme katkaisukoodi.”

”Mistä tiedät, että se on enää hänellä?”, tuhersi Siililä itkuisesti.

”En minä tiedäkään. Mutta se on ainoa mahdollisuutemme. Kun tuo rakkine räjähtää, meidän on hyvä olla kaukana, ja niin kauas emme ehdi. Aikaa on enää neljäkymmentäviisi minuuttia, joiden jälkeen saapuu kalpea ratsastaja.”

Siililä ja Mäki paiskasivat kvanttikammion kiinni ja ryntäsivät ulos Suurenergiafysiikan laitokselta. Sitten he hyppäsivät raitiovaunuun ja ajoivat keskustan suuntaan. Mihin ihmeeseen Sönkkö oli voinut mennä? Sitä eivät tienneet muut kuin hän itse. Ehkä oli syytä luopua toivosta. Luopua toivosta ja mennä ravintolaan nauttimaan viimeinen punssi ennen lopullista kuolemaa.

”Ravintolaan, punssi! Täydellistä tuhoa odottavan filosofin on tietenkin johdonmukaisinta mennä ravintolaan”, Mäki keksi. ”Joten tähystä Ansku kapakoita”, neuvoi hän.

Raitiovaunun kiitäessä Hämeentietä Siililä saikin silmiinsä jotakin.

”Minä näin Simo Sönkön ravintola Perfect Paradisen terassilla”, huudahti Siililä.

”Ei tuo ollut Sönkkö”, Mäki korjasi lakonisesti, kunnes Siililä sai uuden tilaisuuden.

”Minä näin Simo Sönkön ravintola Barbaarin jakkaralla”, hän totesi. Silloin Mäki pysäytti vaunun vetämällä raivokkaasti hätäjarrusta. Ovet suhahtivat auki ja filosofit pudottautuivat kyydistä penkkaan. Sitten he juoksivat kohti pystybaarin likaista näyteikkunaa, jonka värikylläiset mainosvalot loistivat kutsuvasti kuin Leningradin pillujoulu. Kyllä, siellä sisäpuolella istui ilmielävänä itse Simo Sönkkö. Selvitettyään kapakan vaatimattomat sisääntulomuodollisuudet nämä hermostuneet filosofit ryntäsivät baaritiskille Simo Sönkön viereen.

”Katkaisukoodin täytyy olla sinulla”, Mäki sanoi painokkaasti.

”Vai olette te tonkineet menneisyyttäni?”, vastasi Sönkkö juopuneesti. ”Mitään ei ole tehtävissä. Tämä on menoa nyt.”

”Näin ei voi jatkua”, sanoi Siililä. ”Vain sinä itse voit tehdä parannuksen.”

”Älkää räyhätkö”, sössötti Sönkkö ja pyysi baarimestaria tuomaan vielä yhden Mustan Rudolfin. Sitten hän kutsui tarjoilijattaria: ”Mia ja Airi, antakaa arvofilosofillekin. Vodkamartini. Sekoitettuna, ei ravistettuna, vaikka mitäpä tuolla nyt on enää väliä, kun kohta kuitenkin surma suo. Ette voi minulle mitään. Olen voittamaton!”

”Älä hätäile. Me saatamme sinut hoitoon, kuoma. Sinun täytyy vain muistaa päässäsi oleva katkaisukoodi”, Mäki tähdensi ja kaivoi taskustaan antimesmerointilaitteen. Ymmärrettävää oli, että heidän vieressään istuva ravintolayleisö alkoi vähitellen kiusaantua.

Sakari Mäki ripusteli aivoanturit Sönkön kuolonseittisille ohimoille, yhden kummallekin puolen, ja samalla hänen pistorasiaan tuikkaamansa muuntaja virkisti anti-

mesmerointikondensaattoria sähkövirralla. Kun lataus oli täysi, Mäki painoi laukaisinta.

”Toimi!”, sanoi hän toiveikkaana.

Kapakassa sirahti ritsaus, ja Sönkkö putosi baari-istuimelta.

”Ei kai hän lyönyt itseään pahasti?”, sanoi paikalle ennättänyt portsari. ”Ja onpas omituisen näköiset korvalappustereot, vaikka mitäpä minä tieteellisestä realismista ymmärtäisin.”

”Hän vain putosi tuolilta”, Mäki selitti. ”Hänen pitäisi muistaa päässään oleva katkaisukoodi.”

”Niin, tietysti”, totesi portsari ymmärtäväisesti. ”Mutta kai hän voi vielä jäädä…”, aneli tämä avuksi rientänyt lihaskimppu kaksinaismoralismissaan, sillä hän jos kuka tiesi, että Sönkön kaltaiset asiakkaat ovat tämäntapaisille kapakoille ”hyvin tärkeitä persoonia”, suorastaan niiden elinehtoja, ja nosti Sönkön takaisin baarijakkaralle.

Sönkön ammentama elonenergia oli jo lähes kokonaan huvennut, mutta hänen tajunnassaan oli tapahtunut muutos, ja hän tuli puheliaaksi.

”Katkaisukoodi on palindromi: ANNA A-OLUT, SAAT TAAS AU-PAIRIA TUHO-OSIES. NO, MIA SAATTAA SAIMON SEIS. O-OHUT-AIRI, APUA! SAAT TAAS TULOA. ANNA.”

”Mitä Sönkkö sanoi?”, kysäisi Mäki.

”Se oli palindromi, eli lause, joka on takaperin sama”, valisti Siililä.

”Sanoiko hän sen jo, vai kuuluiko tuo hänen normaaliin repertuaariinsa? Ja keitä ovat Airi ja Mia?”

”Tarjoilijattaria, elleivät suorastaan tarjousten kohteita”, arveli Siililä. ”Kenties se ei ollutkaan katkaisukoodi! Tuo ’tuho-osiensa au-pair’ lienee kuitenkin se salvadorilainen intohimorikollinen, ellei hän sitten tarkoittanut Make Leveelahtea.”

Filosofien syventyessä katkaisukoodiin Sönkkö kallistui jälleen pahasti ja putosi penkiltään lattialle, tällä kertaa lopullisesti. Hän oli kuollut. Ja vaikka hänen maallinen majansa oli jo kerran herätetty henkiin, oli selvää, ettei hänen untaan häirittäisi enää uudestaan tämän maailman

aikana. Sillä laitoksella puksuttava mesmerointikone oli siruina ja elonvoima kaikista kaapeleista ehtynyt.

”Simo Sönkkö taisi heittää henkensä”, huomasi Mäki. ”Kirjoita nyt kiireesti se palindromi ylös”, neuvoi hän Siililää samalla, kun paikalle osui jälleen ravintolan portieeri.

”Mitäs tälle tehdään?”, sanoi hän.

”Ystäväni taisi pyörtyä”, vastasi Mäki. ”Viekää hänet raittiiseen ilmaan, minä tulen kohta perässä”, ja portsari raahasi Sönkön kainaloista kadulle niin kuin kymmeniä kertoja ennenkin.

”Suunnitelma on seuraava. Sinä viet Sönkön takaisin Filosofian laitokselle, ja minä kiidän katkaisukoodin kanssa Kumpulaan”, Mäki organisoi. ”Jos tiedämme nyt, mitä teemme, meille ei tule edes kiire. Aikaa on vielä kaksikymmentä minuuttia jäljellä.”

”Osaatkin asettaa itsesi sankarin asemaan”, protestoi Siililä.

”Kenties sankaria ei tule, kuka tietää? Sitä paitsi imeväiset ja raskautetut kärsivät eniten, jos pommi räjähtää”, selitti Mäki, ja Siililä puristi paperille raapustamansa katkaisukoodin hänen nyrkkiinsä.

Mutta ulkona oli kaunis ilma ja leivoset lauloivat puissa. Siililä lastasi Sönkön raitiovaunuun ja ajoi tämän kanssa keskustaan, eikä kukaan kiinnittänyt heidän menettelyynsä erikoista huomiota, olihan tämä spriiltä ja lipeäkiveltä haiseva herrasmies aivan tavanomainen raitiovaunumatkustaja. Mutta tällä kertaa häntä ei viety ruumishuoneelle eikä hautaustoimistoon, vaan Filosofian laitos oli oleva hänen matkansa pää.

Kaiken tämän tapahtuessa Mäki oli ehtinyt takaisin Suurenergiafysiikan laitokselle, jossa Sönkön virittämä Paksu-Bertta odotti jo häntä. Mutta sitä ennen hänen oli selvittävä niistä kymmenistä ja taas kymmenistä gorilloista ja muista turvallisuuden vartijoista, joita oli pääoven puoleinen sisäänkäynti täynnä, sillä laitoksella oli pantu toimeen täydellinen hälytys, ja ovella suoritettiin vahvistettua valvontaa.

Naisia ja lapsia riisuttiin vaatteista, tohtoreita lyötiin ja professoreita kidutettiin kysymyksillä. Dosentteja saatettiin poliisiautoon, ja opiskelijoita kuritettiin sakoilla. Turvatoimien näin jatkuessa pääoven luona Sakari Mäki käveli kaikessa rauhassa sisään rakennuksen takana olevasta tavarantoimitusovesta, kävi kahvilassa ostamassa tupakkaa, tarjosi tupakkaa vartijoille, vahtimestareille, siivoojille, keittäjille ja remonttimiehille ja sytytti itsekin tupakan, mitä hän ei olisi koskaan tehnyt muulloin kuin nyt, kun kyseessä oli sentään koko pääkaupunkiamme uhkaava räjähdys. Sitten hän kietoi kreppinauhan otsaansa, kääri hihansa, avasi paitansa etumukset rintakarvoja myöten ja pani solmionsa roskiin. Näin tehtyään hän käveli suoraan kohti hallintovirastosta paikalle ennättänyttä turvallisuuspäällikköä sanoen:

”Saanko mennä?”

”Totta kai”, vastasi korkein viisauden vartija ilahtuneesti ja jatkoi Mäen mentyä kollegalleen: ”Se oli ennen niin hieno ja ylpeä mies tuo Mäki, mutta nyt hänkin on onneksi samanlainen kuin me.”

Mäki oli nyt sisällä. Hän heitti tupakkansa pois ja rynnisti kiireen kaupalla syvemmälle rakennuksen syövereihin, kunnes hän oli jälleen Kvanttikeskuksen panssarioven edessä. Aikaa oli vielä kymmenen minuuttia jäljellä. ”Käyttäjätunnus ’Simo Sönkkö’, salasana ’Atomic-Café’”, näpelöivät hänen sormenpäänsä koodia kysyvälle koneelle. Ovi ei auennut.

”Käyttäjätunnus ’Sakari Mäki’, salasana ’ketunleipä’”, kokeili hän omia parametrejään, mutta ovi pysyi kiinni.

Sönkön kulkuoikeus oli evätty, päätteli Mäki, ja lukot oli ohjelmoitu uudestaan kaikkia hyväntahtoisina pidettyjä kävijöitä varten. Juuri silloin lukkolaitteen kojetauluun ilmestyi seuraava teksti:

Lain painovoiman keksijän,
mi hänen päähän putosi?
Ja Luojan liiton, ihmisen,
näin värit moiseen sekoitti?
Kun sadetta ja valoa
ja luovaa mieltä jaloa
tään kuoreen tuotteen heijastuu
se suussa, rouskis, jo maistuu!

”Sairas sana-arvoitus”, purskahti Mäki epätoivoisena, ”ja tällaisella hetkellä. Minä tulen hulluksi noiden PC-keskuksen masinistien kanssa! Eikö täällä ole keitään muita kuin hyypiöitä?”, kirkaisi hän tyhjyyttään kaikuvalle käytävälle.

Mutta ovi oli saatava auki. ”Kuka keksi painovoiman? Kepler? Galilei? Newton? Ei, ei ainakaan tämän oven takana päde mekanistinen fysiikka”, Mäki päätteli. ”Sadetta ja valoa? Siis sateenkaari. Mitä sateenkaari tekee täällä? Gay Liberation? Pink Triangle? Liian kaukaa haettu. Entä Jumala? Jumala, joka taivutti sateenkaaren liittonsa merkiksi. Olisiko se jotain?”

Jos sateenkaari olikin Jumalan tavaramerkki ja sateenkaaren päästä saattoi löytää sangollisen kultaa, odotti tämän oven takana itsensä Paholaisen luomistyö ja sormenjälki. ”Ei, ei kelpaa!”, Mäki tuomitsi. ”Entä jokin kärsimyshedelmä, kuten omena? Olisinpa jo kotona rakkaan Apple Macintoshini vieressä”, huokaisi arvofilosofi ja kokosi ajatuksensa. ”Omena, minä kirjoitan omena.”

Mäki kirjoitti, ja ovi osoitti hänen arvauksensa vääräksi. Aikaa oli enää vaivaiset viisi minuuttia jäljellä. Sitten hän kokeili samaa sanaa englanniksi ja ovi aukeni. Heureka! Hän ehti hyvin.

Punaiset digitaalikirjaimet välkkyivät Sakari Mäen silmänpohjissa, kun hän pani päänsä sisään atomiaseen kylkeen avatusta luukusta. ”Voi helvetti, mikä sekamelska täällä sisuksissa vallitsee, on rimpsuja ja rämpsyjä”, Mäki sa-

datteli. Kaikkialla oli kiinankielistä kirjoitusta. ”Liu lau lui”, luki Mäki pommin purkuun tarkoitettuja ohjeita. Olisi tässä meille uuden vuoden pamaus, ajatteli hän, mutta kuka ymmärsi hänen asemansa? Olisipa hän ollut edes ”licenced to kill”, mutta mitä hän oli? Vaivainen filosofian lisensiaatti, joka oli jättänyt kiinan kurssinsa kesken, kunpa ei sekoaisi rooleissaan.

Löydettyään pommin sisuksista näppäimistön, jota kone ymmärsi, Mäki pani kätensä taskuun ja kaivoi sieltä Siililän ylös kirjoittaman katkaisukoodin. Sitten hän laittoi sormensa näppäimille ja antoi käsiensä laulaa:

”ANNA A-OLUT, SAAT TAAS AU-PAIRIA TUHO-OSIES. NO, MIA SAATTAA. SIMON SAYS: O-OHUT-AIRI, APUA! SAAT TAAS TULOA. ANNA.”

Aika ei pysähtynyt, eivätkä numerot juuttuneet näytössä. Mikä oli vialla? Kenties katkaisukoodi ei ollut oikea. ”Simo Sönkkö antoi meille väärän koodin!”, Mäki raivosi, kunnes hän ehti etsiä vikaa itsestään. ”Ehkä kirjoitin koodin väärin. Ei, kyllä minä kirjoitin sen oikein. Vikaa on siis koodissa.” Aikaa oli enää neljäkymmentä sekuntia.

”Mutta eihän tämä ole mikään palindromi”, huudahti Mäki lopulta, kun hänen edessään välkkyvä palokunnanpunainen kronometri osoitti enää viittätoista jäljellä olevaa sekuntia. ”Palindromin keskiosa ’Simon says’ ei täsmää. Sitä paitsi kuka se voi olla tämä Simon? Pyhimyksen nimi oli Simon Templar, mutta Sönkkö itse ei ollut mikään pyhimys, ellei hän sitten ajatellut voittajaansa, minua. Kenties Sönkkö tarkoittikin itseään ja puhui tällä kertaa selvää suomea. Siis: ’Saimon seis!’” Mäki asetteli kätensä kiireen vilkkaa näppäimille ja näpelöi uuden koodin.

”ANNA A-OLUT, SAAT TAAS AU-PAIRIA TUHO-OSIES. NO, MIA SAATTAA SAIMON SEIS. O-OHUT-AIRI, APUA! SAAT TAAS TULOA. ANNA.”

Nyt lauseessa oli järkeä, ja Sakari Mäen pää oli semantiikasta sekaisin. Tärkeintä kuitenkin oli, että sytyttimen kello pysähtyi, minkä se tosin näytti tekevän jo Mäen polttaessa sormeenpäänsä vereslihalle kiihdyttäessään kynsiään näppäimillä. Aikaa ei ollut jäljellä enää yhtään, vaan

hänen silmiensä eteen raksahti neljä nelikulmaista digitaalinollaa.

Arvoitukseksi jää, mikä elokuva Siililällä oli voinut olla mielessään hänen kirjoittaessaan typerät ”Simon says”, tuumaili Mäki, jokin Die Hard -leffa ilmeisesti. Ja niin elokuvan kuin lihasten ystävä Mäki olikin, ei hänen vaatimattomuutensa vähentynyt vertaistensa rinnalla, olihan Helsinki pelastettu täydelliseltä tuholta.

Samalla hänen taakseen ilmestyneet turvallisuusmiehet poistivat varmistimen konepistooleistaan ja vetivät liikkuvat taakse.

EPILOGI

Sikäli kuin lukija on jaksanut seurata esitystämme tähän asti, häntä kenties kiinnostaa, mitä kertomuksemme filosofeille tapahtui pääkaupunkimme pelastamisen jälkeen. Vaikein ongelma ratkaistiin tietysti heti, ja virkaa hoitavaksi professoriksi kutsuttiin assistentti Masa Murju, minkä seurauksena hänen kuivat voirinkilänsä vaihtuivat pulskan täyteläisiin munkkirinkilöihin. Laitos paloi vielä kolme päivää, kunnes kuumuus vihdoin hellitti, ja jäljet kävi nuohoamassa poliisirobotti Robo-cop.

Arvofilosofi Sakari Mäki vapautettiin kaikista hänelle luetuista syytteistä, ja ydinase palautettiin Suomen ja Kiinan välisen kulttuurinvaihtosopimuksen nojalla takaisin Kiinaan. Vähän sen jälkeen ulkoasiainministeriön virkamiehet saivat toimistoonsa faksin, jossa kerrottiin, että pommi olikin pelkkä Kiinan viranomaisten käsistään päästämä ydinaseen kuori, paraateissa käytetty kulissi, jonka nämä olivat luovuttaneet kansainväliselle ekoetiikkajärjestölle selvittääkseen, mitä tämä tekisi sille. Sittemmin Mäki kirjoitti kokemuksistaan kirjan, joka myi kohtalaisesti ja jota seurasi jatko-osa ”Hullujen filosofien paluu”.

Ansku Siililä synnytti lapsen ja pani hänen nimekseen Ludwig. Hänen gradunsa hyväksyttiin arvolauseella *eximia cum laude approbatur*, ja vaikka latinan sana ”*eximus*” tarkoittaakin alun perin ’poikkeuksellista’, oli tämä käytössä kulunut arvosana nyt kerrankin paikallaan.

Make Leveelahti luopui oikeudestaan lapseen, jonka isyys jäi sekä hänen omasta että Ansku Siililän toivomuksesta selvittämättä. Leveelahti muutti takaisin entisen avopuolisonsa luokse Kallioon, jossa he viettävät tavan-

omaisen onnetonta perhe-elämää. Lasiveitsen haavoja ommeltaessa mediafilosofille tehtiin hiv-testi, joka oli negatiivinen, eikä hän enää saanut kuvaansa lehteen. Tätä nykyä Leveelahti toimii executive supervisorina päivittäiskosmetiikkatavaroita kaupittelevassa firmassa ja on suosittu luennoitsija Kokoomuksen naisten kekkereillä. Hänen vuositulonsa ovat alle satatuhatta markkaa, mutta rahaakin tärkeämpänä hän pitää sitä, että hän oli taas onnistunut todistamaan jotain itselleen. Kiperimmänkin tilanteen tullen tämä julkisuuden lemmikki osasi aina pudota jaloilleen, vaikka muutoin hänen sankaruutensa jäikin pelkästään sisäiseksi.

Yhteiskuntafilosofi Taisto Kuusinen osoittaa yhä tiettyä sankaruutta toimien satamalastaajana Hangossa. Sanomisen tuskaa podettuaan hän perusti aikakauslehden, jonka nimeksi tuli eräitä kulttuuri-instituutioita mukaillen Niini & Nänni. Lehti menestyy loistavasti, ja Kuusinen toimii sen päätoimittajana. ”Mistään ei ole niin lyhyt matka julkisuuden valokeilaan kuin marginaalista”, toteaa hän juttutarjokkaisiinsa reunahuomautuksia tehden.

Yleensäkin elossa olevinen filosofien asiat ovat hyvin, ja vaikka paljon väkeä kieltämättä kaatui, sai paha jälleen palkkansa. Mutta miten kävi Simo Sönkölle? Haudattiinko hänet uudestaan? Tähän voimme vastata kieltävästi. Aikansa pohdittuaan yliopiston kiinteistövaliokunta päätti, että pitkälle palanut Filosofian laitos saneerataan. Siinä yhteydessä purettiin käytävän varrelle upotettu sähkökaappi, ja tilalle rakennettiin lasiovella varustettu vitriini Simo Sönkön pölyttyneen ruumiin säilyttämistä varten. Siellä hän nyt lepää Lenininä, aivan niin kuin Kuusinen oli kuvitellut.

Tuli sitten riemullinen vuosituhannen vaihde ja tietojärjestelmien tuomiopäivä, joka sujui iloisesti juhlien, paitsi että tietoliikenneyhteydet pätkivät pahoin, ja eri puolilla maailmaa kerrotaan tarinoita, että tuona sadun taikaa kimmeltävänä yönä kotitietokoneiden ruutuihin ilmestyi Lock Nessin hirviötä muistuttava pää, joka tosin katosi jälkeäkään jättämättä.

Entä tämän tekstin kirjoittaja, jonka nimi on suurelle yleisölle niin tuntematon, ettei se eroa mistä tahansa keksitystä salanimestä? Hän ei, voimme vakuuttaa, usko sen enempää automaattikirjoitukseen kuin sielunvaelluk-seenkaan, vaikka mistä näidenkään ilmiöiden taustat voi varmasti tietää. Muutama päivä mesmerointiskandaalin jälkeen laitokselle ilmestyi hattuun ja keppiin sonnustautunut herrasmies englantilaistyylisessä kävelypuvussaan:

”Burroughs lasku- ja kirjoituskoneista, hyvää päivää! Täälläkö teillä oli se automaatti, joka piti korjata?”

Jukka Hankamäen teokset

1. Enkelirakkaus
Filosofia ja uskonto homoseksuaalisuutena

2. Rakkauden välittäjä
Kulttuurikritiikki ja eettisen ihmisen ideaali
Simone Weilin ajattelussa

3. George Herbert Mead ja symbolinen interaktionismi
Tutkimus minuuden, merkitysten ja yhteiskunnan
rakentumisesta

4. Dialoginen filosofia
Teoria, metodi ja politiikka

5. Filosofia räjähti, tulevaisuus palaa
Vähä katekismus filosofiselle anarkistille

6. Filosofiset viuhahdukset
Populaarifilosofisia tekstejä sekseistä, vallasta
ja filosofisista liikkeistä

7. Työttömän kuolema
Johdatus uuteen työyhteiskuntaan ja työn filosofiaan

8. Kansallisfilosofinen manifesti
Tie tulevaisuuden Suomeen

9. Kuka halusi murhata filosofin?
Romaani filosofian hulluista päivistä ja myös rikoksesta

10. Suomalaisen nykyfilosofian historia
Mustelmani taisteluista tieteen ja filosofian kentillä

Verkkokolumnien kokoelmat

1. Sensuurin Suomi
Filosofisesti korrekteja kolumneja arkipäivän ajatusrikoksista

2. Kansanvallan varkaat
Kirjoituksia kansanvallan kaventamisesta Suomessa

3. Valhe kaatuu
Fatwoja ja jeremiadeja eripuraisesta Euroopasta

4. Minuutti on mennyt
Synkkää yksinpuhelua vieraantuneesta valtakunnasta

5.Sanaakaan en vaihtaisi pois
Kirjoituksia monikulttuurisuudesta, maahanmuutosta
ja kansainvälisyydestä

6. Vastahankaan
Punavihreän kuplan puhkaisuja

7. Ankara totuus
Ansaittuja analyysejä ja valittuja verkkokolumneja

8. Poliittisesti korrektia
Kutkuttavan kivaa kujerrusta vastuuvalheista
ja vihatotuuksista sinulle, kyyhkyläiseni

Mediatutkimukset

1. Totuus kiihottaa
Filosofinen tutkimus vasemmistopopulistisen
valtamedian tieto- ja totuuskriisistä

2. Pavlovin koirat
Tieteellinen tuomio median ja byrokraattien kostosta

Romaani filosofian hulluista päivistä

Filosofi on henkilö, jolla ei ole periaatteista mitään sanottavaa. Fysiikan filosofi Simo Sönkkö, pankkifilosofi Marjaleena Rintala ja mediafilosofi Make Leveelahti ovat johtavia suomalaisia filosofeja.

Kuka halusi murhata filosofin? on romaani siitä, mitä tapahtuu, kun ajattelun ihanteeksi asetetaan naturalistien oikeuttama pinnallisuus tai virtuaali-todellisuuksiin verhottu välinpitämättömyys, bisnesarvoista puhumattakaan. Kateus, kunnianhimo ja katkeruus ottavat vallan viisauden rakastajista, ja ajaudutaan epäluuloisuuteen ja ahneuteen, kunnes jotakin alkaa tapahtua.

Jukka Hankamäen kirjoittama dekkari on kuoliaaksi naurattava romaani akateemisen savuverhon takana kytevästä juonittelusta ja rikoksesta: todellinen reliikkifriikin herkkupala.

”Hankamäki luonnehtii teostaan mielipideromaaniksi. Itse kutsun sitä humoristiseksi (h)irvikuvaksi näistä ajoista tässä yhteiskunnassa. Tavallaan Hankamäen esikoisessa on kulttikirjan aineksia [...].”

Johanna Matero, *Ruumiin kulttuuri* 4/2000.